

THE Globe

GLOBEN LE GLOBE EL GLOBO O GLOBO
DER GLOBUS द ग्लोब विश्व گلوب

WORLD'S CHILDREN'S PRIZE MAGAZINE #68/69 2020/2021

WE
ARE
CHANGE
MAKERS

WORLD'S CHILDREN'S PRIZE FOR
THE RIGHTS OF THE CHILD

PREMIO DE LOS NIÑOS DEL MUNDO
POR LOS DERECHOS DEL NIÑO

DER PREIS DER KINDER DER WELT
FÜR DIE RECHTE DES KINDES

बाल अधिकारका लागी
विश्व बाल पुरस्कार

PRIX DES ENFANTS DU MONDE
POUR LES DROITS DE L'ENFANT

PRÊMIO DAS CRIANÇAS DO MUNDO
PELOS DIREITOS DA CRIANÇA

बाल अधिकारों हेतु विश्व
बाल पुरस्कार

بچوں کے حقوق کے انعام کا عالمی پروگرام

World's Children's Prize for the Rights of the Child

◀ Nokutenda, Munashe och Bliss från Hurungweskolan i Murehwa i Zimbabwe är alla barnrättsambassadörer, som sprider kunskap och vill ha förändring.

Lotteriet för en bättre värld

Thanks! Tack! Merci! ¡Gracias! Danke! Obrigado! CAM ON ကျေးဇူး
شكرية! :! شكرياً! سپاسى நன்றி धन्यवाद مهرباني!

• HM Drottning Silvia • Svenska Postkodlotteriet • ForumCiv • Sida
• Julia & Hans Rausing Trust • Drottning Silvias Stiftelse Care About
the Children • Survé Philanthropies • Kronprinsessan Margaretas
Minnesfond • Sparbanksstiftelsen Rekarne • Familjen Bergqvists
Insamlingsstiftelse • Peace Parks Foundation • Håll Sverige Rent
• Sveriges Olympiska Kommitté • Rotary Distrikt 2370 Rotary Distrikt
9350 & Rotary Club of Claremont

Alla Barnrättsfaddrar och givare
• Microsoft • Google • ForeSight Group
• Twitch Health Capital • PunaMusta
• Gripsholms Slottsförvaltning
• Svenska Kulturpärlor • ICA Torghallen
• Skomakargården • Röda Magasinet
• Lilla Akademien

Hej!

Globen är till för dig och alla andra unga som deltar i World's Children's Prize-programmet. Här möter du kompisar från hela världen, får kunskap om dina rättigheter och tips om hur världen kan bli lite bättre!

I de här länderna bor personerna i den här Globen:

Malala Yousafzai

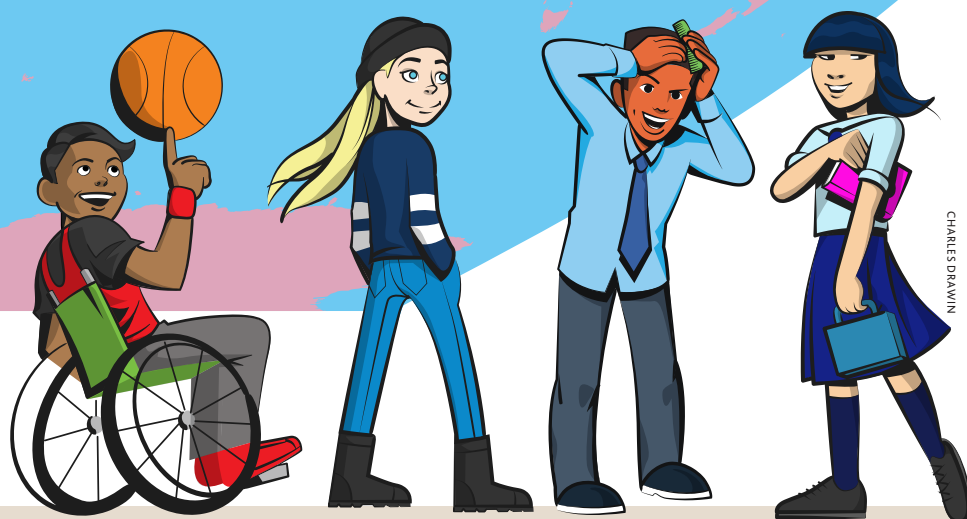
Ashok Dyalchand

Phymean Noun

Anna Mollel

CHARLES DRAWIN

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Magnus Bergmar
Medarbetare i nr 68–69: Andreas Lönn, Carmilla Floyd, Johan Bjerke, Jan-Åke Winqvist, Charles Drawin, Kim Naylor, Abram Viklund, Johanna Hallin, Evelina Fredriksson, Alexandra Ellis, Eva-Pia Worland, Bo Öhlén, Britt-Marie Klang, Tora Mårtens, Sofia Marcetic, Joseph Rodrigues
Översättning: Semantix (engelska, spanska), Cinzia Gueniat (franska), Glenda Kölbrant (portugisiska), Preeti Shankar (hindi)
Grafisk form: Fidelity
Framsidesfoto: Magnus Bergmar
Tryck: PunaMusta Oy

• Globen är, genom ForumCiv, i Sverige delvis finansierad av Sida, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete. Sida delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Ansvaret är uteslutande skribenternas och ansvarig utgivares.

• Globen får inte säljas!

- 4 Vad är World's Children's Prize?
- 6 Barnrättsambassadörerna Kim och Hassan
- 12 Vad är barnets rättigheter?
- 14 Hur mår världens barn?
- 16 World's Children's Prize-barnjury
- 21 Vägen till demokrati
- 24 WCP & Global Vote jorden runt
Möt barn som röstar för sina hjältar och rättigheter!
- 29 **Årets barnrättshjältar**
- 30 Murhabazi Namegabe, D.R. Kongo
- 38 Anna Mollel, Tanzania
- 45 James Kofi Annan, Ghana
- 52 Malala Yousafzai, Pakistan & UK
- 60 Phymean Noun, Kambodja
- 68 Manuel Rodrigues, Guinea-Bissau
- 76 Rachel Lloyd, USA
- 83 Ashok Dyalchand, Indien
- 90 Globala målen
- 92 Jordan Runt-loppet för en bättre värld
- 96 No Litter Generation
Om skräp och klimatförändringarna.
- 106 World's Children's Press Conference
- 106 Vi beskyddar World's Children's Prize
- 107 World's Children's Prize-ceremonin
- 108 Peace & Changemaker Generation
Om barns och vilda djurs rättigheter.

World's Children's Prize Foundation

Box 150, 647 24 Mariefred
Tel. 0159-129 00

info@worldschildrensprize.org

www.worldschildrensprize.org

facebook.com/worldschildrensprize

Insta@worldschildrensprize

youtube.com/worldschildrensprize

twitter@wcpfoundation

Vad är World's Childr

Vill du bli förändrare för en bättre värld? Ta hjälp av World's Children's Prize-programmet (WCP). Genom barnrättsambassadörer, barnrättshjältar och andra modiga barn i hela världen lär du dig om:

- Medmännisklighet
- Alla människors lika värde
- Barnets rättigheter
- De mänskliga rättigheterna
- Hur demokrati fungerar
- Hur du kan kämpa mot orättvisor, fattigdom, rasism och förtryck
- FN:s globala mål som världens länder har kommit överens om för att skydda miljön och göra världen mer rättvis till år 2030

Var med och förändra

Stå upp för allas lika värde och rättigheter med WCP! Gör din röst hörd och påverka livet där du bor och i världen, nu och i framtiden. Tillsammans med miljoner andra barn är du med och bygger en mer medmännisklig värld där alla behandlas lika, där barnets rättigheter respekteras och där människor och miljö mår bra.

World's Children's Prize-programmet pågår till 1 juni 2021.

BARNETS RÄTTIGHETER I SVERIGE OCH VÄRLDEN

Barnkonventionen gäller alla barn, överallt. Efterlevs den där du bor, t.ex. i skolan? Har flickor och pojkar lika rättigheter? Får du göra din röst hörd om frågor som rör dig och dina kompisar? Hur kan det bli bättre för barn i Sverige och i världen? Ta reda på hur världens barn mår och lär dig om WCP-jurybarnen, barnrättsambassadörer och barn som de kämpar för.

KOLLA SIDORNA 6–20

Viktiga datum

26 mars – Jordan Runt-loppet för en bättre värld.

16 april – sista dagen att rapportera ert röstresultat.

14 maj – No Litter Day*

Den 14 maj* hålls *No Litter Day*. Du och dina kompisar visar att ni tillhör No Litter Generation genom att samla skräp och berätta för omgivningen om alla barns rätt till en ren och hälsosam miljö, och om klimatförändringarna.

LÄS MER PÅ SIDORNA 96–105

* No Litter Day är den 14 maj, men ni kan välja att uppmärksamma en valfri dag.

JORDEN RUNT-LOPPET FÖR EN BÄTTRE VÄRLD

Den 26 mars hålls *Jorden Runt-loppet för en bättre värld*. Du och andra barn berättar för medier, makthavare och andra vuxna om vad ni vill förändra för att världen ska nå de globala målen till år 2030. I skolor i hela världen bildar elever sedan mänskliga kedjor, som förlängs genom att ni går eller springer 3 km. 2019 blev det sammanlagt 86 varv runt jordklotet. Nu ska vi samla ihop till långt över hundra varv för en bättre värld!

SE SIDORNA 92–95

NO LITTER GENERATION

en's Prize?

GLOBALA MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Allt du lär dig och gör i WCP-programmet hänger ihop med FN:s globala mål för hållbar utveckling. Det är 17 mål som världens länder har lovat att uppnå senast år 2030, för att minska fattigdomen, göra världen mer rättvis och stoppa klimatförändringarna. Barnrättshjältar och modiga barn hjälper som förändrare till att nå målen, t.ex. genom att kämpa för flickors lika rättigheter.

KOLLA SIDORNA 6–11, 30–89, 90–91, 92–105 OCH 108–109

På sidorna 108–132 möter du i Peace & Changemaker Generation barn och vilda djur i södra Afrika, där tjuvjakt och kränkningar av barnets rättigheter är vanligt.

DET STORA AVSLÖJANDET!

När din och miljoner andra barns röster har räknats samman avslöjas vem av de nominerade barnrättshjältarna som har fått flest röster och utsetts till *Årtiondets barnrättshjälte*. I Sverige och många andra länder håller barn egna presskonferenser och avslöjar resultatet. Alla barnrättshjältarna hedras vid en ceremoni på Gripsholms slott i Mariefred.

SIDORNA 106–107

Visste du?

Att WCP-programmet är världens största årliga utbildning om allas lika värde, barnets rättigheter, demokrati och hållbar utveckling.

BARNRÄTTSHJÄLTARNA

Åtta barnrättshjältar har chansen att väljas av dig och miljoner andra barn till *Årtiondets barnrättshjälte*. Alla har tidigare fått World's Children's Prize för sina fantastiska insatser för barn.

MER OM DERAS ARBETE OCH BARNEN DE KÄMPAR FÖR PÅ SIDORNA 30–89

45 miljoner barn har deltagit i det årliga WCP-programmet och lärt sig om barnets rättigheter, demokrati och de globala målen.

VÄRLDS-OMRÖSTNINGEN GLOBAL VOTE

När du lärt dig allt om barnets rättigheter och barnrättshjältarna är det dags att studera demokrati genom historien och i praktiken. Sen är du redo för att delta i världsomröstningen *Global Vote*. Förbered valbås, valurnor och annat som hör till ett demokratiskt val. Bjud gärna in medier, föräldrar och politiker att uppleva er egen valdag!

BLI INSPIRERAD PÅ SIDORNA 24–28

Åldersgräns

WCP är till för barn från året de fyller tio t.o.m. året de fyller 18. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter är du ett barn tills du fyller 18 år. Åldersgränsen nedåt har flera skäl. För att kunna rösta i *Global Vote* måste du lära dig om barnrättshjältarnas arbete. Barnen de kämpar för har ofta upplevt svåra saker. Deras berättelser kan vara skrämmande för yngre barn. Även hos äldre barn kan det väcka frågor och starka känslor. Därför behöver du ha vuxna att prata med när du jobbar med WCP-programmet.

Kims och Hassans berättelse om World's Children's Prize

Kim och Hassan, båda 13 år, gick i Hurungwe-skolan i Murehwa i Zimbabwe när de blev WCP-barnrättsambassadörer. De har lärt många barn – och vuxna – i Murehwa om barnets rättigheter, flickors lika rättigheter och de globala målen. Det här är deras berättelse om WCP-programmet.

"Jag vaknar klockan fyra och hämtar vatten innan jag tändar elden. Sen sopar jag gården och diskar. Vi äter gröt till frukost och ibland har vi i lite jordnötssmör i den.

Klockan fem börjar jag vandringen till skolan. Jag är rädd när jag är ensam och möter främlingar, för andra flickor har blivit våldtagna på väg till skolan. Men när mina vänner efter ett tag ansluter till vandringen känner jag mig trygg.

Jag kommer fram till skolan efter en och en halv timme. Tidigare fick vi ett rapp med en piska på handens insida om vi kom för sent. Men nu är straffet att plocka skräp.

Det var inte förrän i femte klass jag lärde mig att flickor och pojkar har samma rättigheter. Jag läste Globen och det var så jag lärde mig det. Oftast har vi inget ljus hemma när det blir mörkt, men om vi har fotogen kan jag läsa läxor och Globen på kvällen."

Kim

ABRAM VIKLUND/WCPF

ABRAM VIKLUND/WCPF

"Jag bor med mina två systrar. När jag fick min WCP-barnrättsambassadörs-utbildning lärde jag mig att flickor har lika rättigheter som pojkar och att det är en kränkning av en flickas rättighet att tvinga henne att gifta sig, att göra alla hushållssysslor, att hindra henne från att gå i skolan och att inte lyssna på hennes åsikter. Många föräldrar värderar sina söner högre och även när vi pojkar är små får vi säga till våra storasystrar vad dom ska göra. Det är så fel!

Eftersom flickors rättigheter alltid kränkts medan pojkars alltid skyddats så bestämde jag mig för att bli en barnrättsambassadör som kämpar för flickors rättigheter. Jag säger alltid åt andra killar att dom inte får kränka flickors rättigheter."

Hassan

På worldschildrensprize.org/wcpstory kan du se och ladda ner filmen (30 minuter) om WCP-programmet med Kim och Hassan.

”Vi var 50 barn i Hurungwe-skolan som utbildades och fick World’s Children’s Prize barnrättsambassadörs-diplom. Vi brukar träffas under ett träd i skolan varje vecka. Vi lär oss mer om våra rättigheter och de globala målen tillsammans och diskuterar hur vi ska nå så många barn som möjligt.”
Kim

”Vi läser Globen tillsammans och berättelserna lär oss mycket.”
Kim

”I vårt uppdrag som barnrättsambassadörer ingår att utbilda andra barn så att dom lär sig mer om rättigheter och miljön. Vi brukar också säga åt dom att lära sina föräldrar och grannar om våra rättigheter.”
Kim

”Nu ska vi tala om globalt mål 13 som handlar om klimatförändringar. Kan ni ge mig exempel på vad som bidrar till dom och vilka effekter det får?”
Hassan

”Ibland fungerar vårt internet och då kan vi se WCP-webben, men inte jobba med den.”
Hassan

På landsbygden i Zimbabwe fungerar bara internet ibland, och även då är uppkopplingen väldigt långsam.

Allas rättigheter!

En av flickorna som Kim träffat som WCP-barnrättsambassadör är Rutendo. Kim lärde henne att barnets och flickors lika rättigheter är för alla. Men Rutendo har fått flera av sina rättigheter svårt kränkta.

”Min pappa dog när jag var sju år och gick i första klass. Vårt liv blev mycket svårt. Ofta fick vi klara oss hela dagen utan mat. Andra barn i skolan retade mig och kallade mig fattig. Vi kunde inte betala mina skolavgifter och läraren skickade hem mig. Det upprepades varje år. Jag grät varje morgon när jag såg mina vänner gå till skolan.

Gråter tillsammans

När jag var tio år flyttade jag till min moster. Jag måste städa, tvätta, laga mat, hämta vatten och ved, men fick inte gå i skolan.

När jag var tolv förstod jag att min mosters man sagt till mamma att han ville ta mig som sin andra hustru och att mamma hade gått med på det. När mannen gett sig iväg för att betala 300 Zimbabwe-dollar till min mamma, sa min moster:

– Från och med nu måste du göra som din morbror säger.

Det var så smärtsamt. Jag grät varje dag och hade självmordstankar. När jag frågade mamma varför hon lät det ske så grät även hon. Hon sa att det inte var möjligt för henne att säga nej eftersom morbror betalat skolavgifterna för mina tre yngre syskon.

Min bästa vän Precious föreslog att jag skulle rymma och anmäla min morbror till polisen, men jag vågade inte.

Gör så ont

När jag var tretton tvingade sig min morbror på mig och när jag var femton år väntade jag redan mitt andra barn.

Mitt liv var mycket svårt och när min morbror ville ta sig en tredje fru kom mormor och hämtade mig. Nu bor jag hos henne och morfar.

Det gör så ont när jag ser mina vänner gå till skolan medan jag måste ta hand om mina två söner och göra småjobb i andras hem. Jag får tre Zimbabwe-dollar om dagen. Det räcker bara till ett paket salt.

Min dröm är att få börja skolan igen och att en dag bli advokat, för jag vill hjälpa andra barn som har utsatts för övergrepp som jag. Men jag skulle också tycka om att bli sömmerska.”

”Jag brukar träffa flickor som har tvingats gifta sig eller upplevt andra kränkningar av sina rättigheter. Jag lär flickorna om deras rättigheter och försöker stärka dem. Deras liv är ofta mycket sorgliga och inte lätta att ändra på.”

Kim

En grupp gör valskyltarna.

En annan grupp tillverkar valurnan.

En tredje grupp förbereder för att kunna resa väggar av majsstänger till ett valbås.

"Global Vote är barns egen omröstning för barnets rättigheter. Samtidigt lär vi oss hur demokrati fungerar. Vi känner till våra rättigheter och våra skyldigheter när vi kan rösta i andra val. När vi har lärt oss om barnrättshjältarna med hjälp av Globen har vi vår egen världsomröstning. Vi gör i ordning valseklarna, och tillverkar valbås och valurna."

Hassan

Hurungwe-skolans valkö är lång.

Alla prickas av i röstlängden och får valseedel innan det är dags för den hemliga röstningen i valbåset.

När rösten för barnrättshjälten och barnets rättigheter lagts i valurnan märks en nagel med tusch för att förhindra valfusk.

"Som barnrättsambassadörer ska vi också berätta för de traditionella ledarna om vad vi tycker och ge fakta om barnets rättigheter och miljön. Jag är alltid lite nervös att göra det eftersom vi har så stor respekt för dem. Vi vet att vi med deras hjälp kan nå mycket längre som förändrare för flickors lika rättigheter och miljön."

Hassan

"Kim och jag är här för att dela med oss av vår kunskap om barnets rättigheter till er, och tala om klimatförändringarna, flickors lika rättigheter och de globala målen. Zimbabwe skrev under avtalet om dom globala målen tillsammans med världens länder så att vårt land ska kunna bli bättre. Vet ni att flickor och pojkar har samma rättigheter? Flickor ska gå klart skolan, precis som pojkar. Vi barnrättsambassadörer säger: Låt oss sätta stopp för barnäkenskap, att gifta bort ett barn är ett brott!"

Hassan

"God morgon allihop! Vi välkomnar er att tillsammans med barn i hela världen delta i Jordan Runt-loppet för en bättre värld. Idag ska vi tala om dom globala målen."

Hassan

"Det kändes bra att veta att vi var många barn i många länder som samtidigt visade vårt stöd för dom globala målen. Vi behöver alla bidra till att förändra våra länder och vi måste ändra på mycket både här i Zimbabwe och i världen."

Kim

Kämpa mot klimatförändringarna.

Skydda flickors rättigheter, står det på pojkarernas plakat.

Håll vår skola ren från skräp.

Kim och Hassan väger skräpet de samlat in.

"Idag har vi samlats för att tala om att det behövs en No Litter Generation. Låt oss börja med att vara förändrare som slänger vårt skräp i papperskorgen. No Litter Generation lär oss även om klimatförändringarna och om att vi alla måste hjälpas åt att förändra tillsammans. För oss i Zimbabwe är det mycket viktigt eftersom både torkan och översvämningarna annars kommer att öka här."

Hassan

"Barnrättsambassadörer från Hurungwe-skolan i Murehwa deltog i Jordan Runt-loppet för en bättre värld" Så inleddes inslaget som visades åtta gånger i ZBC-nyheterna där Kim sa: "Vi säger till dom äldre att flickor och pojkar ska behandlas lika och att vi har lika rättigheter." I inslaget sades också att: "Barnrättsambassadörerna säger att klimatförändringarna är det största hotet mot barnets rättigheter i världen."

WCP-ceremonin i Sverige

"Som ni alla har förstått har jag och Kim på många sätt World's Children's Prize-programmet och Globen att tacka för att vi stärkts. Vi är förändrare som inte är till salu, vare sig nu eller någonsin! Bästa Minister Eriksson, om ni vill se förändring räkna med oss! Vi är många fler barn i Zimbabwe som vill vara med i WCP-programmet!"
Hassan

CHRISTINE OLSSON/WCPF

ABRAM VIKLUND/WCPF

"Innan jag somnar brukar jag tänka på min framtid. Jag skulle vilja bli domare så att jag kan döma i fall där barn utsatts för övergrepp och då barn fått sina rättigheter kränkta."
Hassan

"Å tusentals WCP-barnrättsambassadörers och miljoner barns vägnar, som är med i WCP-programmet, vill jag och Hassan när World's Children's Prize-ceremonin går mot sitt slut tacka Prinsessan Sofia för att hon hjälpt oss barn här idag!"
Kim

CHRISTINE OLSSON/WCPF

Tack och
välkommen
åter.

Hur mår världens barn?

Alla länder som har ratificerat Barnkonventionen har lovat att respektera barnets rättigheter. Ändå är kränkningar av dem vanliga i alla världens länder.

ÖVERLEVA OCH UTVECKLAS

Du har rätt att överleva och utvecklas. Du har också rätt att må bra och att få hjälp om du är sjuk. Brist på mat, rent vatten och god hygien drabbar många barns hälsa. En hel miljon barn dör redan under sin första dag i livet på grund av dåliga förhållanden när mamman ska föda.

1 av 7 av världens barn under fem år är undernärda. Det påverkar deras utveckling resten av livet. Många barn, 15 000 per dag, dör innan de fyllt fem. I fattiga länder dör mer än hälften av de

små barnen av sjukdomar som går att förebygga som lunginflammation, diarré, stelkramp och aids. Bara 5 av 10 malarisjuka barn får vård, och bara 5 av 10 barn i de fattigaste malarialänderna sover under myggnät. Men mycket har blivit bättre: Sedan 1990 har barnadödligheten i världen mer än halverats!

NAMN OCH NATIONALITET

När du föds har du rätt att få ett namn och bli registrerad som medborgare i ditt hemland.

Varje år föds omkring 140 miljoner barn i världen. Av dem blir 1 av 3 barn aldrig registrerade. Det finns inget skriftligt bevis på att de finns. Det kan göra det svårt att till exempel få gå i skolan eller till doktorn!

FUNKTIONSVARIATION

Du som har en funktionsvariation har samma rättigheter som alla andra. Du som har en syn- eller hörselnedsättning, adhd, autism, Downs syndrom eller har någon annan funktionsvariation har rätt till stöd så att du kan delta aktivt i samhället. Barn med funktionsvariationer tillhör de mest utsatta i samhället. I många länder får de inte gå i skolan. Många behandlas som mindre värda och blir undangömda.

Cirka 200 miljoner barn i världen har funktionsvariationer.

BARNARBETE

Du har rätt till skydd mot att utnyttjas ekonomiskt, och mot arbete som skadar din hälsa eller hindrar dig att gå i skolan. Barn under tolv år får inte arbeta alls.

I världens fattigaste länder tvingas omkring 1 av 4 barn att arbeta. För de flesta av dem är arbetet skadligt för deras säkerhet, hälsa, utveckling och skolgång. 5,5 miljoner barn tvingas till den allra värsta formen av barnarbete som att vara skuldslavar, tvingas bli soldater eller utsätts för barnsexhandel. Årligen utsätts minst 1,2 miljoner barn för människohandel, en del inom sitt eget land medan en del förs till andra länder.

UTBILDNING

Du har rätt att gå i skolan. Grundskolan ska vara gratis för alla.

Omkring 9 av 10 barn i världen går i skolan, men fortfarande får 263 miljoner barn inte den utbildning de har rätt till. 63 miljoner av dem är 6–11 år. Fler barn än någonsin tidigare börjar skolan idag, men många tvingas sluta innan de är klara med sin utbildning. Av dem som inte går i skolan är fler än hälften flickor.

DIGITALISERING

Tillgång till teknik och internet ökar och är en viktig del i att kunna göra sin röst hörd och få information. Men tillgången till internet och t.ex. mobiler är inte jämlik.

3 av 10 barn har ingen tillgång till internet. Allra sämst tillgång har barn i Afrika, där saknar 6 av 10 barn tillgång till internet.

STRAFF

Barn får bara fängslas som sista utväg och under kortast möjliga tid. Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym behandling. Barn som begår brott ska få vård och hjälp. Barn får inte straffas med livstids fängelse eller dödsstraff.

Minst 1 miljon barn hålls fängslade i världen. Fängslade barn behandlas ofta illa.

I KRIG OCH PÅ FLYKT

Du har rätt till skydd och vård i krig eller om du flyr. Barn i krig och på flykt har samma rättigheter som andra barn.

Ungefär 28 miljoner barn i världen befinner sig just nu på flykt, många fler än för bara några år sedan. De allra flesta som tvingat fly från sitt land bosätter sig i ett grannland. Under de senaste 10 åren har minst 2 miljoner barn dött i krig. 6 miljoner har fått allvarliga fysiska skador medan 10 miljoner barn har skadats psykiskt. 1 miljon har förlorat eller skilts från sina föräldrar. Omkring 300 000 barn utnyttjas i krig som soldater, bärare

eller minröjare. Över 1 500 barn dödas eller skadas varje år av minor. 2018 tvingades över 17 miljoner människor på flykt på grund av klimat- och väderrelaterade katastrofer.

MINORITETER OCH URFOLK

Barn som tillhör minoritetsgrupper eller urfolk i sitt land har rätt till sitt språk, sin kultur och tro. Exempel på urfolk, de som var först av alla i sitt land, är aboriginer i Australien och inuiter på till exempel Grönland. Sverige har fem erkända minoriteter: samer (också ett urfolk) romer, judar, tornedalingar och Sverigefinnar.

Barn från urfolk och minoriteter drabbas ofta av orättvisor. En del får kanske inte tala sitt eget språk. Andra får inte utöva sin tro, eller älska vem de vill. Många diskrimineras, de får inte likadana möjligheter som andra barn, när det gäller exempelvis skola och sjukvård.

MILJÖ

Klimatförändringar orsaker mer torka, fler översvämningar, värmeböljor och andra svåra väderförhållanden. Barn dör och skadas, men naturkatastrofer kan också öka brist på mat och rent vatten och öka spridningen av diarré och malaria som drabbar barn hårt.

Mer än en halv miljard barn bor i områden som ofta drabbas av översvämningar. 160 miljoner bor i områden som riskerar svår torka. FN:s flyktingorgan UNHCR beräknar att 250 miljoner

människor, många av dem barn, kommer tvingas lämna sina hem år 2050 på grund av klimatförändringar.

VÅLD

Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, vanvård, misshandel och övergrepp.

1 av 3 barn säger att de har utsatts för mobbning och/eller kränkande behandling. 3 av 4 barn i världen i åldrarna 2–14 år utsätts för någon form av våld i hemmet. Många länder tillåter aga i skolan. Bara 56 av världens länder har förbjudit alla former av fysisk bestraffning av barn.

ETT BRA LIV

Du har rätt till ett hem, mat, kläder, utbildning, hälsovård och trygghet.

Över 1,3 miljarder människor eller 1 av 7, lever i extrem fattigdom. Nära hälften av dem är barn. Omkring 100 miljoner barn lever på gatan. Många har gatan som sitt enda hem, andra arbetar och tillbringar sina dagar på gatan men har familjer att återvända till på nätterna.

DIN RÖST SKA HÖRAS!

Du har rätt att säga vad du tycker i alla frågor som berör dig. Vuxna ska lyssna på barnets åsikt innan de bestämmer sig, och beslutet ska alltid vara till för barnets bästa. Är det så i Sverige och världen idag? Det vet du och resten av världens barn bäst!

CHARLES DRAWIN

Jury på WCP-ceremoni-dagen 2019, tillsammans med barnrättsambassadörerna Kim och Hassan. På bilden finns jurymedlemmar som nu har gått i "pension" sedan de fyllt 18 år: Jhonn Nara från Brasilien och Noor från Palestina.

Möt barnjury!

Medlemmarna i World's Children's Prize Barnjury är experter på barnets rättigheter genom sina egna erfarenheter. Varje jurybarn representerar i första hand alla barn i världen som har liknande erfarenheter som hen. De representerar även barnen i sitt land och på sin kontinent. När det är möjligt ingår barn från alla världsdelar och stora religioner i jury.

Jurybarnen delar med sig av sina levnadsberättelser och om vilka av barnets rättigheter de själva fått kränkta och/eller kämpar för. På så sätt lär de miljoner barn jorden runt om barnets rättigheter. De kan vara med i jury till och med det år de fyller 18.

Barnjury utser varje år de tre slutkandidaterna till World's Children's Prize for the Rights of the Child bland alla som blivit nominerade.

Jurybarnen är ambassadörer för World's Children's Prize i sina hemländer och i världen.

Barnjury leder den årliga World's Children's Prize-ceremonin. Under den veckan besöker jurybarnen skolor i Sverige och berättar om sina liv och om barnets rättigheter.

På worldschildrensprice.org hittar du fler och längre jurybarnsberättelser och möter även tidigare jurymedlemmar.

♥ Vi har inte skrivit ut jurybarnens efternamn för att skydda deras integritet.

♥ SESETHU, 15

SYDAFRIKA

Representerar barn som är döva och/eller har annan funktionsvariation.

Sesethu bor i en våldsam, fattig förort där hon alltid måste vara på sin vakt.

– Det är inte säkert här, speciellt inte för oss döva, som inte kan ropa på hjälp om något händer. En dag när vi satt och tittade på en fotbollsmatch på TV i vårt lilla hus började en grupp fulla män att bråka ute på gatan. Min pappa blev skjuten och dog. När jag var nio blev mamma sjuk och dog. Sedan dess bor jag med farmor. Vårt lilla hus är enkelt, utan badrum men är ändå bättre än många andras hus här.

Hela min uppväxt har hörande barn mobbat mig. Dom respekterar inte att jag talar med tecken utan gör grimaser. Jag är inte dum och skäms inte över att vara döv! Jag är stolt! Jag har hopp om att det ska bli bättre för oss döva barn i framtiden så att vi kan umgås och kommunicera med hörande barn. Då kan dom också förstå oss bättre. Jag vill visa andra barn och omvärlden att vi är jämlika med hörande barn och har samma rättigheter som dom. Om vi inte ges lika möjligheter känner vi oss maktlösa.

♥ KIM, 16

ZIMBABWE

Representerar barn som stärkts att stå upp för barnets rättigheter, särskilt för flickors lika rättigheter.

Kim är WCP-barnrättsambassadör och har startat en egen barnrättsklubb i skolan. Hon har gett tusentals barn kunskap om deras rättigheter och engagerat dem för att kämpa för en bättre värld för barn.

– När jag var liten visste jag inte att barn har rättigheter. Jag blev ledsen när jag såg barn som inte fick gå i skolan, som blev slagna och utsattes för sexuella övergrepp och barnäktenskap. Nu talar jag för andra barn som inte vågar berätta, eller för att dom inte vet att dom har rättigheter. Jag kämpar särskilt för flickor, till exempel för att barnäktenskap helt ska upphöra och för att flickor ska ha rätt till egna toaletter i skolan. Att få vara en WCP-barnrättsambassadör känns som en ära. Det betyder allt för mig. Och jag vet att min generation kommer att se till att det blir förändring till det bättre för världens barn.

♥ NEETA, 16

NEPAL

Representerar barn som utnyttjats i barnsexhandel.

När Neeta var elva år övertalades hon av en vän att skolka och följa med till huvudstaden Kathmandu. De skulle ha roligt och se sig omkring. Istället drogades hon och utsattes för hemska övergrepp. När hon grät och ville åka hem blev hon slagen och inlåst på en bar.

Till slut lovade en ung man att han skulle hjälpa Neeta och tre andra flickor därifrån. I själva verket tänkte han sälja dem vidare. När de kom till den stora bussterminalen blev vakterna där misstänksamma. De kallade på polis och tog Neeta till ett hem för flickor som utnyttjats i barnsexhandel. Där fick hon också hjälp att polisanmäla mannen som skulle sälja henne. Han sitter nu i fängelse.

– Jag har fått en andra chans i livet. Nu är jag WCP-barnrättsambassadör och kämpar för barns rättigheter, säger Neeta.

♥ MILAD, 17

SYRIEN

Representerar flyktingbarn och barn som växer upp i krig.

Milad tvingades fly från kriget i Syrien när han var nio år. Flykten gick från hemstaden Aleppo i Syrien till Kobane och sedan vidare till Turkiet.

– Det var svårt att överleva där. Det kom tusentals nya flyktingar varje dag

och många barn tiggde på gatorna. Jag jobbade på fabrik för det fanns ingen skola.

Efter två år sa mamman att Milad måste ta sig till Europa så att han kunde få gå i skolan. Många flyktingar tog vägen över Medelhavet men tusentals dog när de överfulla båtarna sjönk. Därför samlade familjen ihop pengar och betalade en människosmugglare. På vägen försvann Milad i flera dagar. Familjen blev jätterädd. När smugglaren äntligen hörde av sig krävde han mer pengar för att släppa Milad fri.

Idag bor Milad i Sverige med sin familj, som också kommit hit. Han saknar sin bästa kompis i Aleppo.

– Min hemstad är sönderbombad, det är sorgligt. Jag är glad att jag fick komma, hit för vi skulle ha dött i Syrien. Nu oroar jag mig för andra. Vi kan inte bara tänka på oss själva.

♥ SHAMOON, 17

PAKISTAN

Representerar barnarbetare, slavbarn och barn som "inte finns" eftersom ingen registrerade deras födelse.

Shamoon föddes i en familj som hade varit skuldsav på ett tegelbruk sedan pappan var liten. Hela familjen tvingades arbeta från morgon till kväll för att betala av den gamla skulden på 5 000 kronor. Pappa kämpade för tegelbruksarbetarnas rättigheter och öppnade en kvällsskola för barnen. Det gillade inte tegelbruksägaren och Shamoons pappa var tvungen att fly. Nästa morgon kallade ägaren på

Jurybarnen leder WCP-ceremonin.

Vägen till demokrati

Varje år avslutas World's Children's Prize-programmet med att ni genomför er egen demokratiska världsomröstning, Global Vote. Följ med på en tidsresa till demokratis framväxt i världen.

Vad är demokrati?

I en del frågor kanske du och dina kompisar tycker lika. Om andra saker tycker ni helt olika. Kanske kan ni lyssna på varandra och diskutera er fram till en lösning, som ni alla kan acceptera. Ni är då överens och uppnår *konsensus*. Ibland måste ni komma överens om att ni inte är överens. Då får majoriteten, de som är flest, bestämma. Det är *demokrati*.

I en demokrati ska alla människor ha lika värde och lika rättigheter. Alla ska få säga vad de tycker och kunna vara med och påverka. Motsatsen till demokrati är *diktatur*. Då är det bara en eller några få som bestämmer allt och ingen får protestera. I en demokrati ska alla få göra sin röst hörd, men man måste kompromissa och rösta för att komma till beslut.

Direkt demokrati är när alla får rösta om en viss fråga, till exempel när barn röstar om vem som ska få World's Children's Prize. Eller när ett land håller folkomröstning i en viss fråga. De flesta demokratiska länder styrs med *representativ demokrati*. Då väljer medborgarna sina representanter, politiker, som ska styra landet enligt folkets vilja.

Gemensamma beslut

I alla tider har människor samlats för att tillsammans fatta beslut, i en grupp eller by. Kanske handlar det om jakt eller odling. En del använder ritualer när gemensamma beslut ska tas, till exempel att ett föremål som en fjäder skickas runt. Den som håller i fjädern har ordet.

Ordet demokrati föds

508 f.Kr. föds ordet demokrati ur de grekiska orden demos (folk) och kratein (styra). Alla medborgare i Grekland får kliva upp på en trappa och säga sin åsikt om viktiga saker. Om de inte kan komma överens så röstar de om saken med handuppräkning. Bara män har rösträtt. Kvinnor, förslavade personer och utlänningar räknas inte som medborgare och får inte vara med och bestämma.

Inte kvinnor och slavar

1789 skrivs USA:s första författning (grundlag). I den står att folket ska ha makt över besluten och att människor ska ha rätt att säga och tycka vad de vill. Men författningen gäller varken kvinnor eller förslavade personer.

508 F.KR.

1700-TAL

1789

Enväldiga härskare

På 1700-talet styrs de flesta länder av enväldiga ledare. I Europa bestämmer kungar och kejsare som kan strunta i folkets vilja. Men det finns tänkare som intresserar sig för nygamla idéer om att alla människor är födda fria, med lika värde och rättigheter. De frågar: Varför ska vissa ha mer makt och rikedom än andra? En del kritiserar ledarnas förtryck och menar att om folket får mer kunskap kommer de att protestera mot samhällets orättvisor.

De rikas röst

1789 blir det revolution i Frankrike. Folket kräver frihet och jämlikhet. Revolutionens idéer får stor spridning i Europa och påverkar samhällsutvecklingen. Men fortfarande är det bara män som räknas som medborgare. Dessutom får männen ofta bara rösta och bli politiker om de är rika och äger hus och mark.

Kvinnor kräver rösträtt

I slutet av 1800-talet kräver allt fler kvinnor rösträtt i politiska val. Finland är 1906 först i Europa med kvinnlig rösträtt. I Storbritannien och Sverige dröjer det till 1921. I de flesta länder i Europa, Afrika och Asien dröjer det till efter 1945, eller ännu längre innan kvinnor får rätt att rösta.

Allas lika värde

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antas. I den slås fast att alla människor har lika värde och har samma fri- och rättigheter.

Fria val

1957 blir Ghana i Västafrika fritt och självständigt från kolonialmakten Storbritannien och Kwame Nkrumah blir ledare. Kolonisationen av Afrika, Asien och Latinamerika började hundratals år tidigare. Europeiska stormakter skickade ut militär och upptäcktsresande som ockuperade land, stal naturresurser och gjorde människor till slavar.

1856

Första hemliga omröstningen

1856 hålls världens första hemliga omröstning som använder valsedlar med kandidaternas förtryckta namn, i Tasmanien i Australien.

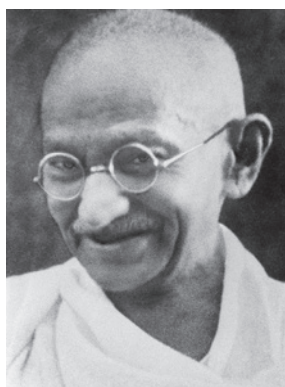

1921

1947

Världens största demokrati

1947 frigör sig Indien från det brittiska imperiet och blir världens största demokrati. Frihetskampen leds av Mahatma Gandhi, som tror på motstånd utan våld.

1948

1955

Lika rättigheter i USA

1955 vägrar Rosa Parks, som är svart, att lämna sin plats på bussen till en vit man. Rosa får böter, för i amerikanska södern har svarta inte samma rättigheter som vita. De får inte gå i samma skolor som vita barn och får ibland inte rösta. Medborgarrättskämpen Martin Luther King startar en bojkott mot bussbolaget. Det sätter igång en proteströrelse i USA mot rasism och för allas lika fri- och rättigheter.

1957

Barnens demokratiska Global Vote

World's Children's Prize-programmet genomförs för nittonde gången. Över 45 miljoner barn har deltagit. Programmet hjälper dig och dina kompisar att hela livet kunna bidra till att bygga demokratiska samhällen där barnets och de mänskliga rättigheterna respekteras. Anordna er egen Global Vote-dag när ni vet tillräckligt om demokrati, barnets rättigheter och om barnrätts hjältarna. Din röst är ditt beslut. Ingen annan får bestämma hur du ska rösta.

Barnkonventionen antas

FN:s generalförsamling antar Konventionen om barnets rättigheter, barnkonventionen. Där står det bland annat att varje barn har rätt att få uttrycka sin mening och bli respekterat.

Den arabiska våren

2010 tänds en fattig ung man i Tunisien eld på sig själv i protest när polisen tar hans grönsakskärra. När nyheten om hans död sprider sig demonstrerar hundratusentals missnöjda människor mot landets diktator. Folk i grannländerna inspireras och diktatorerna i Egypten och Libyen störs. Idag är de nya demokratierna ännu mycket sköra. I flera av länderna där den arabiska våren fick fäste fortsätter de folkliga protesterna.

Snabbare mot målen

Trots att fler länder än någonsin har infört demokrati drabbas människor av orättvisor och förtryck. Därför kommer världens ledare överens i FN 2015 om att kämpa för 17 nya globala mål för en bättre, mer rättvis värld.

Rösträtt för alla i Sydafrika

1994 blir Nelson Mandela Sydafrikas första demokratiskt valda president. Han har suttit 27 år i fängelse för sin kamp mot Sydafrikas rasistiska apartheidsystem, som skilt folk åt utifrån deras hudfärg. I valet av Mandela deltar för första gången alla sydafrikaner på lika villkor.

1989 1994 2010 2015 2020/2021

Juryns Shai, Sesethu, Jhonn Nara och Shamoon på World's Children's Prize-ceremonin.

Shamoon och ville veta var pappan gömde sig.

– Han slog mig med en käpp. Det var då jag förstod att vi var slavar.

Det tog två år tills fabriksägaren gick med på att inte skada pappan, så att han kunde komma hem. Idag är Shamoons familj inte skuldsavar längre men de arbetar fortfarande på ett tegelbruk. Shamoon går i skolan och ordnar kvällsskola för barn och ungdomar från tegelbruket.

– Utbildning gör dom modiga och att dom kan hjälpa sina familjer. Utbildning är vägen till frihet.

♥ TAREE, 16

USA

Representerar barn som är hemlösa.

När Taree var nio år blev han ett av 2,5 miljoner hemlösa barn i USA som tvingas leva på gatan, i bilar eller på fallfärdiga hotell. Hans familj bodde på ett härbärge med sin mamma och fem syskon.

– Min familj hade eget rum och delade toalett och dusch med andra. Det jobbigaste med att vara hemlös är att flytta runt och byta skola så ofta. Jag oroade mig mycket för framtiden och hur jag skulle hjälpa min familj att överleva. Men min mamma har alltid hjälpt oss att tro på oss själva och som tur är gillar jag skolan. Matte gör mig lycklig!

Nu har Tarees familj äntligen en egen bostad. Ibland hjälper han barn som fortfarande är hemlösa med deras skolarbete. I framtiden vill han bli författare.

– Jag tycker om att skriva egna historier. Om jag lyckas som författare ska jag först hjälpa min familj och sen andra hemlösa.

♥ ANNANTHI, 16

INDIEN

Representerar barn som riskerar att tvingas in i barnäktenskap och flickor som hotas att bli dödade vid födseln.

När Annanthi var liten sa hennes mamma: ”Vi tänkte döda dig, men vi lät dig leva”. I deras by har många flickor dödade vid födseln så länge någon kan minnas, på grund av fattigdom och en syn på döttrar som mindre värda än söner. Men nu har hundratals byar i området blivit nästan helt fria från flickmord. Flickorna har fått hjälp att gå i skolan och deras föräldrar har fått utbildning och stöd.

– Nu vet dom att flickor är en gåva, inte ett straff, säger Annanthi. Varför fattar inte folk att en flicka har ett värde – vi kan ta hand om våra familjer lika bra, om inte bättre än pojkar? Jag tänker gå långt och visa alla att flickor har rätt att leva.

Barnäktenskap är vanligt i Annanthis by men hon tänker inte gifta sig förrän hon är minst 25 år. Först ska hon ha utbildning och ett bra jobb.

– Om dom försöker gifta bort mig tidigare ska jag kämpa emot. Min man ska vara snäll och dela på hushållsarbetet. Min utbildning ska bli min hemgift (pengar och saker som kvinnans familj måste ge till mannens familj).

♥ DARIO, 14

RUMÄNIEN

Representerar barn som växer upp på barnhem, och barn som diskrimineras på grund av fattigdom och/eller för att de är romer eller tillhör en annan minoritetsgrupp i sitt land.

Dario växte upp i Ferentari, i ett träskjul som hans pappa byggt på trottoaren, utan värme, toalett eller rinnande vatten. Mamman gjorde allt för att barnen skulle må bra, men pappan köpte alkohol för alla familjens pengar.

– När jag var nio år skickades jag och min lillasyster ut på gatorna för att få ihop pengar till mat. Polisen tog fast oss och vi fick flytta till ett barnhem. I början var det jättejobbigt. Vi saknade mamma och grät varje dag. Men efter ett tag, när vi fick kompisar, blev det bättre.

På barnhemmet kommer många av barnen, även Dario, från romska familjer. Romerna är Europas värst diskriminerade och fattigaste minoritetsfolk sedan hundratals år.

– Om jag fick bestämma skulle jag städa bort allt skräp och alla droger i mitt område så att folk skulle bli snällare mot varandra. Och ingen skulle behöva bo på barnhem utan få vara med sina familjer.

♥ EUNILDA, 16

MOÇAMBIQUE

Representerar barn som utsätts för övergrepp av en närstående och hotas till tystnad.

Eunildas problem började när hennes föräldrar skilde sig och mamman var tvungen att åka utomlands för att hitta jobb. Hon och syskonen flyttade runt bland släktingar. Det gick bra först. Eunilda fick mat, kläder och började skolan. Men när hon var nio år förändrades allt. Varje gång Eunilda var ensam hemma kom en äldre släkting dit och utsatte henne för övergrepp. Det dröjde länge innan hon bad om hjälp, för mannen hotade att döda henne.

Idag är Eunilda en stolt WCP-barnrättsambassadör som kämpar för att andra barn aldrig ska behöva uppleva det som hände henne.

– Många flickor tror att dom ska få det bättre om dom gifter sig. Men barnäktenskap dödar deras drömmar. Det måste alla flickor få veta.

Jurybarnen älskar att ta selfies under skolbesök och WCP-ceremonin.

♥ ANN, 16

FILIPPINERNA

Representerar barn som har utnyttjats i barnsexhandel.

Ann växte upp i en fattig familj i Filippinernas huvudstad Manila, yngst av sju syskon. Hon älskade skolan men visste att hon, liksom sina äldre syskon, snart skulle tvingas sluta på grund av skolavgifterna.

När Ann var elva år blev hon lurad av en granne, en ung kvinna som var vän med hennes storasyster, att ta av sig tröjan och ta bilder. Ann fick pengar som hon gav till sin mamma.

Ann var för liten för att våga säga nej till en vuxen och förstod inte att grannkvinnan utnyttjade henne för att tjäna pengar i barnsexhandeln. En dag tog kvinnan med Ann till ett hotell. Där skulle hon säljas till äldre män. Men innan något hann hända slog polisen till och grep de vuxna.

Idag bor Ann i ett säkert hus för utsatta flickor.

– Nu vet jag att det som hände mig var en kränkning av mina rättigheter, det var inte mitt fel. Nu vill jag hjälpa till att skydda och stärka andra flickor.

Under WCP-veckan har Barnjuryn möten där de delar erfarenheter och diskuterar viktiga frågor.

♥ SHAI, 15

ISRAEL

Representerar barn som växer upp i konfliktområden och som söker dialog för fred.

När jag var åtta år var min familj engagerad i protester för ett mer rättvist samhälle. Den upplevelsen förändrade mig och jag blev mer lik den jag är idag. I första och andra klass blev jag mobbad och fick dåligt självförtroende. Jag kände att jag aldrig ville att någon skulle bli sårad, på det sätt som jag sårats.

Tills jag gick i tredje klass tänkte jag så här: Araber är dåliga och judar är bra. Men när jag sa det till mamma fick hon mig att förstå att det inte handlar om bra eller dåligt, utan om olika sätt att se på historien. Jag försöker få unga runt omkring mig att se att det inte finns bra eller dåliga sidor, att vi alla måste hjälpa till att få ett slut på konflikten.

Men jag kan aldrig glömma att jag bor i ett konfliktområde, där människor lider hela tiden, på båda sidor. Det är så mycket död och smärta och jag känner att jag alltid måste vara på min vakt. Men om folk kunde förstå det jag insåg när jag

gick i trean, så skulle vi kunna hitta en lösning tillsammans istället för att fortsätta med detta meningslösa krigande. Jag tänker så här: Vi gör inte tillräckligt. Båda sidor behöver inse att fred måste vara vårt mål.

♥ OMAR, 15

PALESTINA

Representerar barn som växer upp under ockupation, och som vill ha dialog för fred.

Omar går i skolan nära en vägspärr med beväpnade soldater. Det blir ofta bråk där och tårgas läcker in i skolan. Det svider i ögonen och gör Omar stressad.

– Det bästa för mig då är att lyssna på musik eller spela piano, det gör mig lycklig. Jag har en keyboard som jag skulle vilja ta med till skolan men det är för farligt. Jag måste bära det i en stor svart väska som folk kan tro är ett vapen. Dom israeliska soldaterna är misstänksamma mot sånt. Mamma är rädd för att jag kan bli skjuten. Jag har levt under ockupationen i hela mitt liv och det påverkar allt. Soldaterna behandlar mig och andra palestinier som om vi inte hör hemma här. Det gör mig ledsen och arg. Jag känner i mitt hjärta att det är fel. Det är ju mitt land och jag borde ha rätt att röra mig fritt. Istället känns det som om vi lever i ett fängelse. Det är lätt att förlora hoppet ibland, men jag försöker tro på förändring.

Omar

♥ JHONMALIS, 13

BRASILIEN

Representerar barn som tillhör urfolk och kämpar för sina rättigheter, barn som utsatts för våld och som drabbas av miljöförstöring.

Jhonmalis bor i Amazonas i Brasilien och tillhör urfolket Guarani. Hennes familj har kämpat i över 40 år för att få tillbaka land som skogsbolag och korrupta politiker har stulit. Jhonmalis morfar dödades för att han stod upp för sitt folks rättigheter.

– Han var väldigt modig och är en stor förebild för mig. Den värsta dagen i mitt liv var när någon sköt in i vårt hus, jag trodde att jag skulle bli dödad.

Guaranifolket bor nu i fallfärdiga läger nära stora vägar där de varken kan fiska eller jaga. Det får de vuxna att må dåligt, dricka, ta droger och slåss. Jhonmalis pappa drack och försvann för länge sedan efter att ha anfällt mamman med kniv när han var full. Jhonmalis och hennes lillasyster måste arbeta i kassavafälten varje morgon innan skolan för att hjälpa sin mamma med pengar.

Jhonmalis vill hjälpa andra guaraniflickor som känner hopplöshet och fastnar i alkohol och missbruk.

– Hoppet dör aldrig, det bara sover. Min dröm är att få stopp på våldet mot barn och kvinnor. Jag är stolt över min mamma, som har kämpat hårt för oss barn!

”Jag bad om att änglarna skulle befria mig”

Många barn i Demokratiska Republiken Kongo har de senaste tjugo åren kidnappats och tvingats bli barnsoldater. En av dem är Aselme, 15, som är ny medlem i WCP-barnjuryn.

”Jag var tolv år när jag en dag i juli 2016 hjälpte mamma i majsfälten. Vi har inga egna fält så vi måste arbeta åt andra. När jag senare gick från fältet till skolan, bar jag med mig hackan. I skogen överraskades jag av ett 30-tal beväpnade personer. Dom kastade sig över mig, som lejon som ville sluka mig. Dom var barnsoldater och deras ledare var bara i 16-årsåldern. Dom tvingade med mig djupare in i skogen. När jag skrek på hjälp stoppade dom löv i min mun och sa att om jag inte slutade gråta skulle dom döda mig och ”grilla mig som kött”.

Nästa morgon sa dom att jag skulle få träning till soldat. Jag övade i en vecka med min hacka som mitt vapen. Sedan flyttades jag till en annan skog och fick ett gevär istället för hackan. Jag och några andra var militärpolis som skulle ansvara för att leta efter, och arrestera,

dom som smitit från striderna eller miss-tänktes samarbeta med andra väpnade grupper, den kongolesiska armén eller FN:s soldater i blåa hjälmar från MONUSCO.

Jag led så mycket under tre år. Jag såg vänner dö, såg våra soldater tortera oskyldiga och avrätta dom. Varje natt bad jag Gud att skicka sina änglar att befria mig. Jag tänkte på mina syskon och min mamma.

I mars 2019 fick vi order av vår ledare att stjäla grisar i en by på natten. Grisarna var galna och försökte bita den första soldaten som kom in i ladan. Jag passade på att fly in i byns kyrka och satt där med mitt gevär hela natten. Dom första som kom dit på morgonen för att blev rädda när dom såg mig. Men dom hjälpte mig och tog kontakt med en organisation som räddar barnsoldater. Nu är

Aselme, 15, representerar barn som tvingats bli soldater, och barn som lever i väpnade konflikter.

jag fri och lever här på centret för barnsoldater.

Jag drömmer varje dag om att återvända till min by och om att få pussa min mamma, mina bröder och mina vänner.”

I världsomröstningen Global Vote är du med och bestämmer vem som blir World's Children's Prize Årtiondets barnrättshjälte.

VOTE! RÖSTA!
 ¡VOTA! WÄHLT!
 வாக்களிப்பீர் ராய் தேயிட
 ဆန္ဒပေးခွင့်ရှိပါသည်။ मत
 തിരഞ്ഞെടുക്കുക! ووت!
 လာကးဏေ! स्तदान
 !صوت! ووت!
 HÃY BẦU!

Dags för Global Vote

Du har rösträtt i Global Vote till och med det år du fyller 18. Ingen ska få påverka ditt val, vare sig kompisar, lärare eller föräldrar. Om du inte själv talar om det ska ingen annan kunna få veta vem du röstar på. Alla i skolan som har rösträtt ska stå med i röstlängden, en namnlista. Var och en prickas av när de får sin valsedel eller när de lämnar sin röst i valurnan.

Väl förberedd
 Bestäm datum för er skolas Global Vote-dag redan när ni börjar arbeta med WCP-programmet. Då har ni gott om tid, veckor eller månader, för att lära er om kandidaterna och diskutera barnets rättigheter där ni bor och i världen.

- 1 Bjud in till er dag!**
 Bjud in familj och vänner, lokala medier och politiker till Global Vote-dagen!
- 2 Tillverka valurnor**
- 3 Utse nyckelpersoner**
 - Valförrättare: prickar av i röstlängden och delar ut valsedlar.
 - Valkontrollanter: ser till att allt går rätt till.
 - Rösträknare: räknar rösterna.
- 4 Valbås behövs**
 Tillverka egna valbås, eller låna från vuxenval. Gå in i valbåset en och en så att ingen annan ser hur ni röstar.
- 5 Motverka valfusk**
 Se till att ingen röstar två gånger genom att märka alla som röstar med till exempel färg på tummen, en målad nagel, streck på handen eller i ansiktet. Använd färg som är svår att tvätta bort!
- 6 Räkna rösterna**
 Fira och rapportera sedan resultatet för alla kandidaterna till WCP!

Besök Global Vote-dagar i olika länder på sidorna 24–28.

Rösthemligheten i säkerhet under valurnans lock.

Knock Out med Globen

"Tack WCP för hjälpen att kräva födelsebevis så att vi kan ta examen, och för att vi får vara med i WCP-programmet trots att vi lever i bergen. Globen hjälper oss att få våra föräldrar att låta oss fortsätta i skolan. När jag öppnar Globen säger min pappa: 'Vad är det nu jag inte gjort än?' Då får han höra en berättelse om ett barn i Globen som blir illa behandlat av sina föräldrar. Globen är mitt Knock Out-slag!"
Irène, 16, Edalé-skolan

Agnes, 12, Cours Didier Marie-skolan dekorerade valurnan och tillverkade valaffischer till Global Vote.

Alla vill veta om Globen

"WCP hjälper oss att känna till våra rättigheter. Nu förstår mina föräldrar att jag ska få gå i skolan trots att jag är flicka, och att jag inte ska behöva leta efter vatten hela tiden eller gifta mig, som är vanligt i vår by. WCP gör det lättare att få fram dom sakerna, speciellt när vi läser Globen hemma, för då vill alla veta vad det är."
Adama, 13, Edalé-skolan

Tack WCP för vårt mod

"Jag vill sprida kunskap om aga. Många elever här hoppar av skolan för att deras lärare slår dom hårt, kanske för att dom inte hunnit lära sig läxan eftersom det inte finns elektricitet i byn när det blir mörkt. Föräldrarna ger oss inte heller mycket tid att läsa läxorna. Vi måste hämta vatten vid floden och leta efter ved. Sedan WCP kom till vår by får flickorna möjlighet att fortsätta i skolan, även i högstadiet. Jag

och mina vänner vill fortsätta i skolan och inte behöva sluta för att gifta oss tidigt. Jag tackar WCP för att vi fått mod att säga det till våra föräldrar. Mitt hjärta är fullt av glädje när vi arbetar med WCP-programmet i vår by."
Dioulde, 14, Toufndé Gandé-skolan

WCP lärde mig barnets rättigheter

"Jag vet hur barn lider och stöder dom med hela mitt hjärta. Tack WCP för att jag fått lära mig om barnets rättigheter, som jag inte kände till tidigare."
Christina, CS Saint Romaric

Vi säger nej!

"WCP-programmet har gjort att jag förstår hur svårt många barn har det. Jag känner dom som måste tigga för att överleva. Andra blir inte lyssnade till och lever utsatta och ensamma. Jag är glad att jag och mina kompisar har kunnat visa vårt stöd för barn som har det riktigt svårt. Och för att vi har sagt nej till att barn behandlas så dåligt i världen, speciellt här i Benin."
Raissath, CS Saint Romaric

BURMA/MYANMAR

Röstregistrering och röstning i Global Vote i Gaw Khee-skolan i Karen-provinsen.

GUINEA-BISSAU

Lär ut flickors rättigheter

"Sedan jag lärt känna Globen har jag lärt mig mycket, speciellt om mina rättigheter som tjej. I mitt land diskrimineras flickor. Här är fortfarande barnnäktenskap och kvinnlig könsstympning vanligt. Jag frågar: När ska flickor från tolv års ålder bli fria från de här skamliga traditionerna och kunna gå i skolan istället? Jag har berättat om jämställdhet under en lektion och nu kallar en del av mina klasskompisar mig för en ambassadör för flickors rättigheter."

N'Dei, 14, Domingos Ramos-skolan

GUINEA

Min bästa tid

"Som ny WCP-barnrättsambassadör har jag fått självförtroende och upplever min bästa tid som barn."

Mohammed, 15, Koumandjan-skolan, som på bilden berättar för sina skolkompisar om WCP-programmet och barnets rättigheter.

NIGERIA

Global Vote på Western Hall College i Lampese.

Jag lär föräldrar

"Globen är vår riktlinje för den hjälper oss att känna till våra rättigheter som barn och hur dom ska respekteras. Vi har alla lika rättigheter och ska inte utsättas för diskriminering. Här kan barn inte fatta sina egna beslut och flickor ses inte som lika mycket värda som pojkar. Som WCP-barnrättsambassadör lär jag föräldrar om barnets rättigheter och speciellt om flickors rättigheter."

Alaatfiatayo, 15, Western Hall College

Ger oss skydd

"Globen är som ett skydd för barn. Dom flesta vuxna tror att barn inte är mogna att fatta viktiga livsbeslut så dom gör det åt barnen. Vuxna kränker barnens rättigheter, gör dom till slavar och utsätter dom för barn-äktenskap. Men WCP-programmet har lärt oss att vi också har en röst i vårt liv, vårt samhälle, land och även i hela världen."

Theodora, 15, Western Hall College

Var inte bortslängd tid

"WCP-programmet har upplyst oss och lärt oss olika rättigheter vi som medborgare har. När programmet startade i vår skola tyckte vi att det var bortslängd tid, men sen insåg vi att det är ett sätt att hjälpa barn att kunna nå sina rättigheter. Det hjälper både pojkar och flickor att öppna sina ögon och veta rättigheter dom har i familjen och samhället."

Michael, 16, Western Hall College

D. R. KONGO

Hjälper mig utbilda familjer

"I vår by finns det föräldrar som säger åt sina döttrar att gifta sig innan dom fyllt 18 år. Jag har redan utbildat flera familjer där jag bor genom det jag har lärt mig från andra delar av världen. Jag tackar WCP-programmet för att det gått att förändra attityden och beteendet min by."

Nshobole, 13, BVES-centret

FILIPPINERNA

"Kunskap är den största gåvan. Vi står upp för flickors rättigheter. Känn uppmuntran."

Shara

Globen startar motorerna

"Jag gillar verkligen att vara barnrättsambassadör och ska kämpa för att barnets rättigheter ska respekteras. Jag var glad överatt jag som barn fick delta i ett demokratiskt val. Jag vet att demokrati är ett politiskt system där makten tillhör folket. Globen är bränslet som startar motorerna och hela min familj läser den."

Odilon, 10, Saint Jean Gabriel-skolan

Möte i WCP-barnrättsklubben.

Mil på mil för barns rätt

"Jag är barnrättsambassadör och har Globen hemma. Mina föräldrar och bröder och systrar läser den också. Dom tycker att WCP och Globen hjälper både barn och vuxna att bättre förstå barnets rättigheter. Med kunskapen om barnets rättigheter är jag som en bil full med bensin som kör mil på mil utan att stanna, för att som barnrättsambassadör kämpa mot kränkningar av barn."

Ariane Wendyam, 11, Tanghin Taambila-skolan

Respekteras inte här

"World's Children's Prize har gjort så att jag vet mina rättigheter. Barnets rättigheter respekteras inte här i byn eftersom det finns barn som inte får gå i skolan och barn som inte tas om hand av sina föräldrar när dom är sjuka."

Clarisse, 10, EPP Pokoukro

Globen lärde oss rätten att gå i skolan

"Min syster och jag var tvungna att sälja saker för att få pengar till mat. Vi gick inte i skolan utan gick direkt när vi vaknade, från sängen till fältet för att få något att sälja. Men en dag, när våra föräldrar inte var hemma, kom två barn från en skola i vårt område till vårt hus. Dom hade med sig Globen-tidningen till oss. Dom lärde oss om barnets rättigheter och hur viktigt det är att gå i skolan och att utbildning är nyckeln till framgång. När våra föräldrar kom hem visade vi dom Globen, som lärde dom att

barn har rätt till utbildning. Nästa dag skickades min syster och jag till skolan för att skriva in oss. Första dagen i skolan kände jag mig ensam utan min syster, som var i ett annat klassrum. Men snart började jag få verkliga vänner."

Osei Yeboah, 15, Buduburam D/A Basic, Kasoa, Ghana

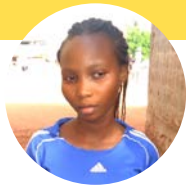

Maitis skola Theresa Academy i Katmandu håller sin Global Vote.

Pojkens fördelar absurda!

"WCP är för lika rättigheter för flickor och pojkar! Här är det som om pojken har ett extra huvud bredvid det som sitter på hans hals, och som gör det möjligt för honom att tänka bättre och annorlunda än flickan. Vi ger pojken fördelar i alla sammanhang. Det är absurd! Men idag använder jag vad WCP lärt mig för att förändra runt omkring mig."

Nouryatou

Vill se rättvis värld

"Globen och WCP förändrar vanorna vi barn har. Vi lär oss mycket med WCP om våra rättigheter, demokrati, att rösta och dom globala målen. Speciellt dom globala målen för en bättre värld får mig själv att drömma. Jag vill växa upp i en värld utan fattigdom och våld där vi delar lika. Nu när mina föräldrar har läst Globen respekterar dom mina rättigheter mer. Jag älskar dom för det."

Cédric

Stärker oss barn

"Jag gillar att Global Vote lär oss hur demokrati fungerar. Globen-berättelserna uppmuntrar oss flickor att få gå i skolan, för det är vår rättighet. Det här programmet gör oss starka."

Tania, 10, BRIC-skolan, Gloria Village

Xadrique kämpar för flickor

Xadrique, 17, och hans nio kompisar som också är WCP-barnrättsambassadörer på Malangatana Valente Ngwenya-skolan i Boane i Moçambique, har ett World's Children's Prize-rum på skolan. De utbildar sina skolkompisar om flickors lika rättigheter, men två gånger om året besöker de också alla Boanes åtta skolor och utbildar mer än 5 000 elever.

Jag blev WCP-barnrättsambassadör när jag var tretton år. Efter utbildningen började jag kämpa för flickors och pojkars lika rättigheter. Jag fick börja med att förändra mig själv gentemot mina systrar. Mina föräldrar hade lärt mig att det finns sånt som flickor gör och sånt som pojkar gör. Jag kränkte mina systrars rättigheter.

Jag känner att jag har blivit förändrad för nu hjälper jag till med alla sysslor i hemmet och respekterar mina systrar. Till exempel så arbetade jag idag först i fältet hela morgonen tillsammans med min mamma, och när jag kom tillbaka hem hämtade jag vatten. Jag vill visa alla pojkar och

män att det är möjligt och att det är så det ska vara.

Talar med föräldrarna

Nu besöker jag skolor och samhällen för att dela med mig av mina kunskaper och erfarenheter till alla pojkar och flickor och kämpa för lika rättigheter.

När en del föräldrar i byar och samhällen inte respekterar flickors rättigheter brukar vi barnrättsambassadörer, två eller tre tillsammans, besöka dom. Vi talar med dom om flickors rättigheter och hur viktigt det är att dom genomförs i deras döttrars liv.

Vi brukar också hålla möten i skolor och samhällen för att förklara hur flickors rättigheter ska respekteras. Vi delar med oss av vår kunskap om barns rättigheter och skyldigheter till pojkar och flickor. Vi tar bland annat upp våld

– Jag fick först förändra mig själv och börja hjälpa mina systrar och respektera deras rättigheter. Nu vill jag att alla pojkar följer efter och gör som jag, säger Xadrique.

mot barn, sexuella övergrepp, barnäktenskap och människohandel med barn.

Måste förändra sig

Vi försöker också få pojkar att hjälpa sina systrar och mammor i hemmet. Enligt moçambikansk tradition har pojkar och män särskilda uppgifter som att arbeta i fältet, bygga hus och valla boskap. Resten av uppgifterna i hushållet och att ta hand om barn är för flickor och kvinnor. Jag går till machamba, fältet, men jag lagar också mat till min familj. Jag hämtar vatten, diskar och sopar gården. Jag hoppas att alla pojkar omkring mig följer efter.

Vi måste få pojkar och män att förstå att dom måste förändra sitt beteende mot flickor. Det kommer att bli förändring, och vi får aldrig tröttna på att visa på fördelarna med förändring. Idag är vi fem killar som är barnrättsambassadörer. Vi arbetar tillsammans med lokala beslutsfattare som distriktets utbildningsdirektör och polisen.

Vi kommer aldrig att sluta kämpa för flickors rättigheter för fortfarande kränks många av tjejernas rättigheter. Vi ser hur många flickor slutar att komma till skolan för att dom blivit gravida eller för att dom inte får tid att göra läxorna hemma.”

Sju av WCP-gruppens 10 barnrättsambassadörer. William, Welissa, Ausenda, Igor, Yúsina, Xadrique, Dinorcia, France, Maida och Denise ingår i gruppen och gör tillsammans en plan för att kunna besöka distriktets alla åtta skolor två gånger om året, och utbilda om flickors rättigheter. De sprider förändring i sin och de andra skolorna, men också i sina hem och till alla de träffar i samhället.

Kandidater till att bli Årtiondets barnrättshjälte

År 2010 blev Nelson Mandela och Graça Machel valda till de första *World's Children's Prize Årtiondets barnrättshjältar* av 7,1 miljoner barn i världsomröstningen Global Vote. I WCP-programmet 2020/2021 är det på nytt dags att utse *Årtiondets barnrättshjälte*. De åtta barnrättshjältar som miljoner röstande barn under åren 2011–2019 utsett till mottagare av *World's Children's Prize for the Rights of the Child* är kandidater. Du kan läsa mer om barnrättshjältarna och se filmer om dem på worldschildrensprize.org

Nelson Mandela & Graça Machel
WCP Årtiondets barnrättshjältar 2010

Så använde de prispengarna:

**Murhabazi Namegabe,
D.R. Kongo**

Sidorna 30–37

Till att befria och rehabilitera barn som tvingats bli soldater och sexslavar.

**Phymean Noun,
Kambodja**

Sidorna 60–67

Till sin nya skola för 450 utsatta barn från bland annat soptippar.

**Anna Mollel,
Tanzania**

Sidorna 38–44

Till en skola för massajbarn och andra utsatta barn.

**Manuel Rodrigues,
Guinea-Bissau**

Sidorna 68–75

Till att bygga en förskola och rehabiliteringscenter för 150 blinda barn.

**James Kofi Annan,
Ghana**

Sidorna 45–51

Till en idrottsanläggning för utsatta barn och övriga invånare i samhället.

**Rachel Lloyd,
USA**

Sidorna 76–82

Till att hjälpa fler flickor som utsatts för sexhandel som barn.

**Malala Yousafzai,
Pakistan & Storbritannien**

Sidorna 52–59

Till återuppbyggnaden av förstörda skolor för palestinska barn i Gaza.

**Ashok Dyalchand,
Indien**

Sidorna 83–89

Till att göra det möjligt för fattiga flickor att fortsätta sin utbildning.

Barnen äldre idag!

Texterna är från när barnrättshjältarna blev pristagare. Barnen, som texterna handlar om, är därför idag äldre.

VARFÖR NOMINERAS MURHABAZI?

Murhabazi Namegabe nomineras för sin kamp för barnsoldater och andra utsatta barn i den krigshärjade Demokratiska Republiken Kongo (DRK).

UTMANINGEN

Kriget i DRK startade 1998 och är ett av de mest brutala i världshistorien. Som mest har över 30 000 barn, idag 16 000, tvingats strida som soldater. Tiotusentals flickor och kvinnor har våldtagits av de stridande. Ett fredsavtal slöts 2003, men stridigheterna fortsätter i östra Kongo.

ARBETET

Murhabazi och hans organisation BVES driver 70 hem och center där tidigare barnsoldater, flickor utsatta för övergrepp samt barn i områden där väpnade grupper härjar, får tillgång till mat, kläder, trygghet, hälso- och sjukvård, terapi, skolgång, trygghet och kärlek. Murhabazi har fängslats, misshandlats och hotats till döden. Åtta av hans medarbetare har mördats.

RESULTAT & VISION

Sedan 1998 har 481 500 barn fått stöd av BVES till ett bättre liv. Murhabazi och BVES har befriat 34 400 barnsoldater, och tagit hand om 4 500 flickor som blivit sexuellt utnyttjade av väpnade grupper, samt 8 500 ensamma flyktingbarn. Murhabazi uppmanar också ständigt regeringen, alla väpnade grupper, organisationer och hela samhället att ta hand om landets barn.

SID
30–37

BARNRÄTTSHJÄLTE 1

Murhabazi Namegabe

”Du kommer att dö ikväll. Ät din sista måltid!” Murhabazi läste meddelandet i sin mobiltelefon. Han satt i ett viktigt möte med FN om barn som tvingas vara soldater i Kongo. Hade någon i rummet skickat dödshotet? Murhabazis kamp för tiotusentals barn som utnyttjas och plågas i krigets Kongo, har givit honom många fiender.

– Jag är varje dag beredd att dö i kampen för barns rättigheter, säger Murhabazi Namegabe.

Murhabazi hann inte ens födas innan han fick sitt första döds-hot. 1964 rasade kriget i Bukavu i östra Kongo, och hans gravida mamma Julienne hade springande flytt i de trånga gränderna. En soldat tryckte sin gevärspipa mot hennes stora mage, när en av ledarna ropade: ”Döda inte henne! Låt henne gå!”

Två veckor senare föddes Murhabazi. På språket mashi betyder hans namn både ”Den som föds i krig” och ”Den som hjälper andra”.

– Mamma säger alltid att det var förutbestämt att jag skulle ägna mitt liv åt att skydda utsatta människor.

Alla ska ha mat!

Murhabazi växte upp i ett av Bukavus fattigaste kvarter. Men eftersom hans pappa hade arbete hade familjen alltid mat och barnen kunde gå i skolan.

– Många kompisar var alltid hungriga och hade inte råd att gå i skolan. Jag tyckte det var orättvist. Varje dag när vi skulle äta samlades hungriga barn utanför vårt hus. Jag tyckte att barnen kunde få sitta tillsammans med oss och äta och sa till mamma att jag vägrade äta så länge det inte blev så!

Murhabazi pratade med sina skolkompisar och tillsammans började de kämpa

för att inga barn i kvarteret skulle behöva svälta. Varje eftermiddag gick de runt och sjöng sånger om att vuxna måste ta hand om alla barn. Barnen förklarade att de tänkte hungerstrejka så länge de fattigaste barnen inte också var välkomna på middag.

– Snart var vi över sjuttio barn som demonstrerade varje dag efter skolan!

Till slut fick de hungriga barnen äta middag tillsammans med familjer som hade mat så det räckte!

Barnets rättigheter

Barnen fortsatte att demonstrera för att föräldrar och lärare skulle sluta slå barn

Skyddas av FN

Murhabazi samtalar med en barnsoldat framför en FN-jeep.
 – I början gick vi till fots och jag gjorde ofta räddningsaktioner för att befria barnsoldater helt ensam. Idag får jag skydd genom att åka till olika väpnade grupper tillsammans med FN.

regeringen. Om vi inte slutade skulle vi hamna i fängelse.

Gatubarn

Murhabazi började tala i radio en gång i veckan för att alla skulle känna till Barnkonventionen och hur Kongos barn mådde. Varje gång krävde han även att regeringen skulle skriva under Barnkonventionen.

– Bukavus gator var fulla av barn som inte hade någon som tog hand om dem. Föräldrarna var fattiga eller hade dött i aids. Många kallade barnen för ”hundar” men vi sa att dom behöver skydd och kärlek. 1994 öppnade vi vårt första hem för gatubarn.

Barnsoldater

– Vi trodde att vi sett det värsta, men sedan kom kriget och livet för alla barn här blev ett rent helvete, säger Murhabazi.
 1996 invaderades Bukavu av olika kongolesiska rebellarméer med stöd av Rwanda.

och att alla barn skulle få gå i skolan. Ju äldre Murhabazi blev, desto fler problem såg han att barnen i Kongo hade. Han kände att barnen behövde vuxna som kämpade på deras sida och att han själv behövde mer kunskap om han skulle kunna hjälpa barnen på allvar. Därför studerade han om barns utveckling och hälsa på universitetet

Den 20 november 1989 lyssnade Murhabazi på radionyheter. Nyhetsuppläsaren berättade att FN beslutat om Konventionen om barnets rättigheter. Barnkonventionen

slog fast att alla barn i hela världen hade rätt till ett bra liv. Nyhetsuppläsaren sa också att alla länder som skrev under Barnkonventionen måste tänka på barnets bästa i alla beslut.

– Jag var så glad och ordnade ett möte hemma hos mig där vi bestämde att vi skulle göra allt vi kunde för att få Kongos regering att skriva under Barnkonventionen.

Organisationen BVES

Murhabazis grupp kallade sig för BVES (Frivilligorganisationen för barns

hälsa). De började undersöka hur barnen i Kongo egentligen mådde.

– Vi vandrade ofta flera dagar genom regnskogen för att nå avlägsna byar. På nätterna sov vi uppe i träden för att undvika leoparder och andra farliga djur. Murhabazi och BVES fick fram fakta om hur barnen i Kongos byar mådde. Fruktansvärda fakta.

– När vi visade våra resultat för regeringen blev dom inte alls glada. Så fort man sa något negativt om landet, som att barnen har det svårt här, ansågs det att man ville störta

Värsta kriget

- Kriget i D. R. Kongo är ett av de mest brutala krigen i världshistorien. Det har pågått sedan 1998.
- Mer än 6 miljoner människor har dött i strider, eller av hunger och sjukdomar som är en följd av kriget.
- Som mest fanns över 30 000 barnsoldater i landet, idag är de 16 000.
- Över 7 miljoner barn i Kongo går inte i skolan.

MURHABAZI BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande. Mål 4: Alla barns rätt till utbildning. Mål 5: Våld och sexuellt våld mot flickor ska stoppas. Mål 8: Förbud mot att utnyttja barn som soldater. Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen.

Svårt att rädda barn

– Det är svårt att förhandla med dom väpnade grupperna. Vi hotas till livet när vi ber dom släppa barnen. Sedan är det svårt för oss att hantera barnen eftersom dom har blivit så utnyttjade och skadade av vuxna. Till sist är det svårt att få deras familjer, grannar, byar och skolor att acceptera barnen när dom ska återvända hem igen, förklarar Murhabazi.

I kriget som följde blev barnen direkta måltavlor.

– Dom stridande förstörde våra tre hem för flyktingbarn. Jag hade hunnit gömma undan barnen, men min första medarbetare och kompis blev dödad.

Alla grupper som stred, även Kongos armé, kidnappade pojkar för att tvinga dem vara soldater och förde bort flickor för att utnyttja dem som sexslavar.

– Visst hade jag tagit hand om hårda killar som bodde på

gatan tidigare, men barnsoldaterna var något helt annat. Små killar på kanske tio år som var drogade, bar uniform och stora maskingevär. Vuxna hade fullständigt förstört barnen. Jag ville göra allt för att rädda dom, berättar Murhabazi.

Första räddningsaktionen

– En dag mötte jag förtvivlade mammor som berättade att 67 barn hade blivit kidnappade från deras by.

Murhabazi packade ner en klase bananer och böcker om barnets rättigheter och gav sig av. Ensam.

– Jag tog en motorcykeltaxi utan att säga exakt vart vi skulle. Om jag sagt det hade jag aldrig fått skjuts!

När Murhabazi kom fram till rebellarméns läger greps han och fördes till ledaren som undrade vad han ville.

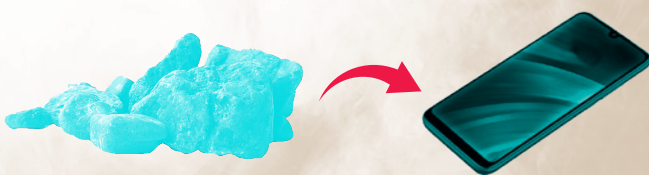
– Jag sa att i vår kultur tar dom stora alltid hand om dom små, men att jag hört att den här armén hade stulit dom

små och tvingat dom att kriga istället för att gå i skolan. Jag sa att jag var där för att hämta hem barnen till sina föräldrar igen. Ledaren blev vansinnig! Han befallde sina soldater att riva sönder mina böcker om barnets rättigheter. Sedan började misshandeln.

Befriade barn

De förklarade att Murhabazi hade två val: att bli soldat i deras armé eller att bli avrättad. Nästa morgon, innan de skulle döda honom, hejdade sig en av ledarna. Dagen innan hade han varit förberusad för att känna igen Murhabazi. Nu sa han:

– Han är ingen fiendesoldat. Jag vet att den här mannen hjälper gatubarn i Bukavu.

Mobiltelefoner ger krig

I Kongo finns enorma rikedomar som guld och diamanter, men även tungsten och coltan, mineraler som används i mobiltelefoner och datorer. Striderna i Kongo har drivits på av europeisk och asiatisk handel för tillverkning av mobiltelefoner, datorer och dataspel. Företag från Belgien, Storbritannien, Ryssland, Malaysia, Kina och Indien har pekats ut för att de köper mineraler från väpnade grupper som brutalt kränker barnets rättigheter. Genom att köpa mineralerna håller företagen igång kriget.

Så arbetar Murhabazi och BVES

- Besöker väpnade grupper och informerar om barnets rättigheter, så att alla stridande ska veta hur barn ska behandlas i krig, både enligt FN:s Barnkonvention och kongolesisk lag: Till exempel att barnsoldater är förbjudet.
- Befriar barnsoldater och flickor som utnyttjas som sexslavar.
- Besöker flyktingläger och tar hand om flyktingbarn, samt barn på gatan.
- Ger befriade barnsoldater, utsatta flickor, ensamma flyktingbarn och gatubarn skydd, ett hem, mat, kläder, sjukvård, psykologisk hjälp, chans att gå i skola som förbereder barnen för den vanliga grundskolan igen, samt yrkesutbildning.
- Spårar upp barnens familjer och hjälper barnen att flytta hem. De förbereder alltid barnens familjer samt grannar, politiker, religiösa ledare och lärare i byarna i god tid innan barnen återvänder så att de ska accepteras och tas emot på ett bra sätt. Om det inte går att återförena barnet med sin familj, hjälper de barnet att få en fosterfamilj.
- Hjälper ofta barnens familjer ekonomiskt så att de ska ha råd att låta barnen gå i skolan och få mat.
- Hjälper ofta befriade barn med skolavgifter och skoluniformer, en del ända upp till universitetet.

– Barnen grät och skrek att jag skulle hjälpa dom också. Jag sa till soldaterna att dom måste släppa barnen. Det var en otroligt dålig idé att använda barn som soldater om meningen var att störta regeringen och skapa ett bättre land. Barnen måste tillbaka till skolan! Vilka skulle annars bygga det nya och bättre landet som dom ville ha?

Ledarna diskuterade vilt. Några höll med Murhabazi. Till slut lyckades Murhabazi övertala dem och soldaterna lät barnen lämna skogen. De första 67 räddade barnsoldaterna sprang mot friheten!

Beredd att dö

Det har gått 23 år sedan dess. Murhabazi har befriat 34 430 barnsoldater. 2 017 av dem är flickor som tvingats vara soldater och sexslavar. 481 500 barn som drabbats av kriget – flickor som utsatts för övergrepp, ensamma flyktingbarn, barnsoldater och gatubarn – har fått ett bättre liv tack vare

Murhabazi och BVES. BVES har 70 hem, skolor och center där de ger barnen ett hem, sjukvård, terapi, möjlighet att gå i skolan, trygghet och kärlek. De flesta av barnen återförenas med sina familjer.

Murhabazi har många fiender. Han får hotfulla telefonsamtal och sms och sover sällan på samma ställe två nätter i rad. Åtta av hans medarbetare har dödats.

– Det är många militärer, politiker och affärsmän, både i Kongo och i andra länder, som tjänar otroligt mycket pengar på kriget. Ju mer oro i landet, desto billigare kan dom roffa åt sig våra naturrikedomar som guld och diamanter. I jakten på rikedomarna använder alla väpnade grupper, även olika länders arméer, barnsoldater och alla våldtar flickor. När jag kämpar mot detta får jag mäktiga fiender, eftersom jag stör deras affärsverksamhet. Dom är också rädda för att bli anmälda till FN:s

Internationella brottmålsdomstol (ICC) i Haag.

– Vet jag att det finns barn i en väpnad grupp, finns det ingenting som kan stoppa mig. Inga hot om död eller olyckor. När det visade sig att det var soldater som skickat dödshoten under FN-mötet, ville alla att jag skulle sluta och lämna landet. Men hur skulle jag kunna åka härifrån? Jag kan inte svika barnen. Varje dag är jag beredd att dö för deras skull. 🌐

Olika uniformer

Murhabazi samlar killarna innan de tillsammans går till gårdsplanen där ceremonin med uniformsbränningen ska ske. Pojkarna på hemmet har tillhört olika väpnade grupper. På bilden bär de för pojkarnas egen säkerhet inte den uniform de använde när de var soldater utan en uniform från en annan stridande grupp.

Lycka till!

– Mutiya, du vill börja skolan igen och starta ett nytt liv. Jag vet att du är väl förberedd och jag önskar dig all lycka i framtiden! säger Murhabazi och kramar om Mutiya.

– Tack pappa, tack! Jag ska be för dig så att du orkar fortsätta kämpa, svarar Mutiya.

Murhabazis väska

Alla barn som har varit på ett av Murhabazis hem, får en väska med saker som ska göra livet lite enklare när de kommer tillbaka till sina familjer. I väskan finns:

Tandborste och tandkräm

Tvål

Handduk

Filt

Nya kläder

Skor

Radio

Mutiya

bränner uniformen

På Murhabazis hem i Bukavu för killar som varit barnsoldater ska snart en grupp pojkar få åka hem till sina familjer och börja ett nytt liv. Men först ska de bränna sina gamla soldatuniformer. En av pojkarna är 15-åriga Mutiya, som varit barnsoldat i två år.

”Vi hade just haft fredagens sista lektion. Jag och min kompis Mweusi var på väg hem. Plötsligt stod tre soldater framför oss och sa: ”Ni kan inte passera här! Den som försöker springa iväg skjuter vi på fläcken!”. Mina föräldrar hade blivit dödade av soldater så jag var jätterädd. Vi började gråta och min kompis kissade på sig. Vi bad att vi skulle få fortsätta gå i skolan, men dom bara skrattade och sa: ”Vi bryr oss inte, ni ska med oss i alla fall!”.

Soldaterna slet av oss våra skoluniformer och rev sönder dom. Dom rev sönder våra skolböcker. Efter tre dagars misshandel i ett av deras fängelser fick vi våra soldatuniformer. Bara några dagar senare skickades jag ut

i strid för första gången. Sedan var jag fast i två år. Jag överlevde, men fem av mina kompisar dödades. Jag har sett så mycket död och blod.

Jag hade slutat drömma om att jag skulle få byta ut soldatuniformen mot skoluniformen när Murhabazi kom till militärlägre och räddade mitt liv. Han sa: ”Ni ska inte vara här. Ni ska tillbaka till skolan igen. Följ mig.”

Jag har börjat skolan igen här på BVES och nu ska jag hem till mina storebröder och fortsätta i skolan i byn. Men innan vi åker ska vi bränna våra gamla militäruniformer. När jag kommer hem till byn ska jag ta på mig skoluniformen istället.”

Ja till skoluniform!

Innan det är dags att bränna uniformerna, gör killarna skyltar. Mutiya skriver ”Ja till skoluniform” på sin.

Uniformer upp i rök

– Titta nu noga på skylten allihop. Det står "Aldrig mer soldatuniform".

Ni ska aldrig mer ha soldatuniformer, ni ska ha skoluniformer, glöm aldrig det! Nu bränner vi uniformerna! ropar Murhabazi. Mutiya och de andra killarna börjar under jubel och applåder att ta av sig militärkläderna och bränner upp dem.

Vi ska hem!

Den stora dagen är här. Murhabazi och BVES har lyckats spåra Mutiyas och femton andra pojkers familjer. Nu ska de äntligen få komma hem efter flera år i kriget.

Farväl kompis!

Killarna tar farväl av varandra. De har blivit bra kompisar och hjälpt varandra när det känts svårt, så även om de längtar hem är det inte lätt att skiljas åt.

Bollar istället för bomber!

– Soldaterna tog pojkarnas skoluniformer och gav dem soldatuniformer istället. Och vapen istället för pennor. Bomber istället för bollar. Men vi ger killarna fotbollar att ta med sig hem. Dom som bor nära varandra kan starta ett fotbollslag och fortsätta att stötta varandra, säger Murhabazi.

Viktig radio

– Jag ger er radion för att ni ska veta vad som händer i vårt land och i världen. Det är viktigt. Lyssna på nyheter som berättar om barnets rättigheter. Radion går på solenergi så att ni ska slipa köpa batterier.

Hej då!
Nu åker
vi hem!

– Jag är jätteglad just nu! Det enda som oroar mig är att nya strider ska blossa upp i områdena dit killarna återvänder, och att dom återigen tvingas bli soldater. Sånt händer och det gör mig vansinnig. En kille blev tagen tre gånger, av tre olika väpnade grupper. Varje gång befriade vi honom, berättar Murhabazi.

► Vi ska hem!

Vill skratta och leka

"Jag längtar jättemycket efter mina kompisar hemma. Jag hoppas att dom inte är rädda för mig nu när jag har varit soldat. För jag längtar verkligen efter att få snacka med dom och spela fotboll och leka. Nu är jag lycklig över att få komma hem. Oavsett vad som än händer kan ingenting vara värre än det som jag råkade ut för som soldat. Ingenting."

Aksanti, 15, 4 år som barnsoldat

Tänkte på skolan

"Jag har saknat skolan mest av allt. Jag tänkte hela tiden att jag var på fel plats, att jag borde vara i skolan istället. Murhabazi kommer att hjälpa mig att börja skolan när jag kommer hem. Det känns överkligt bra. Den som gått i skolan har många möjligheter i livet. Självt skulle jag vilja bli president. Det första jag skulle göra då är att befria alla barn som tvingas vara soldater. Jag skulle hjälpa dom att hitta sina familjer och låta barnen börja skolan igen. Min största rädsla nu är att jag ska bli tagen av soldater och tvingas kriga igen."

Assumani, 2 år som barnsoldat

Längtar efter mamma

"Jag längtar mycket efter min mamma! I kriget tänkte jag jämt på henne. Innan jag blev tvingad att vara soldat hjälpte jag henne på fälten och hämtade vatten. Eftersom pappa dog när jag var liten var jag hela tiden orolig för hur hon klarade sig när jag var borta. Nu vill jag bara hem och vara nära henne igen. Det oroar mig att lämna alla kompisarna här. Vi har kunnat prata om våra hemska upplevelser med varandra. Det har varit väldigt skönt. Killarna i byn, som inte varit soldater, kommer aldrig att förstå vad jag har varit med om."

Obedi, 15, 2 år som barnsoldat

Drömmer om bra stenar

"Dom som förde bort mig, tvingade mig att gräva efter guld, diamanter och andra mineraler. Allt jag hittade var jag tvungen att ge till mina ledare. Jag var deras slav. Vi plundrade andra som arbetade i gruvorna. Jag vet inte hur många som dog. För guldet och mineralerna köpte vi vapen av vapenhandlare som kom ut i skogarna. Hade vi inte haft alla dessa mineraler hade det varit fred för länge sen. Nu är alla naturrikedomarna dåliga för oss. Men egentligen borde dom vara bra. Om Kongos regering kunde sälja mineralerna på ett bra sätt skulle vi kunna bygga skolor, vägar, och sjukhus. Jag drömmer om att det blir så en dag. Jag drömmer också om att en dag bli skraddare och få ett bra liv."

Isaya, 15, 4 år som barnsoldat

Saknat fred

"När jag var soldat var det krig varje dag. Aldrig fred. Förutom min mamma och pappa är det fred jag har saknat mest av allt. Jag led hela tiden. Det var fruktansvärt. Jag är lycklig över att äntligen få komma hem. Nu hoppas jag mitt liv ska bli bra. Att jag ska få gå i skolan igen och få många kompisar. Murhabazi räddade mitt liv. Jag kommer sakna honom."

Amani, 15, 2 år som barnsoldat

Aldrig mer militäruniform!

Skola – Ja!
Militärläger – ALDRIG MER!

Faida soldat och slav

När Faida var elva år kidnappades hon av en av Kongos många väpnade grupper. Det var början på en fyra år lång mardröm där hon tvingades vara både sexslav och soldat.

Faida kunde höra skriken från sina kompisar alldeles intill. De utsattes för samma sak av soldaterna. Faida och hennes kompisar hade arbetat i familjernas kassaväppling. Ingen hade uppgett soldaterna förrän det var för sent. Nu var två av Faidas kompisar döda. När en av soldaterna höjde sin machete mot Faida ropade kommandanten:

– Döda inte henne! Hon ska bli min hustru!

Beväpnade soldater bevaka- de Faida och hennes kompis Aciza när de vandrade helt nakna genom fältet.

När de kom till soldaternas läger började det igen.

– Nästa dag gav sig kommandanten iväg med några soldater på plundring. Så fort han hade åkt började soldaterna som var kvar att utnyttja mig.

När kommandanten kom tillbaka var Faida bara hans. Så fort han gav sig ut i strid eller på plundring blev hon utnyttjad av alla. Dag efter dag. Dygnet runt.

Blev soldat

– Trots drogerna dom tvingade i mig stod jag inte ut med att vara allas slav. Det fanns

TEXT: ANDREAS LÖNN FOTO: BO OHLEN

tjejer i lägret som var soldater och Faida hade sett att de aldrig blev våldtagna. Hon frågade kommandanten om inte hon fick bli soldat.

– Han gick med på det och efter två månaders vapenträning tillhörde jag hans armé.

En tidig morgon var det dags för Faidas första strid.

– Innan vi lämnade basen fick vi droger. Vi barn tvingades att gå längst fram. Min kompis Aciza blev plötsligt träffad i ryggen. Hon dog.

Faida tänkte hela tiden på att rymma. Men det gick inte.

– En gång försökte en liten kille fly. Han blev skjuten direkt.

– Första gången Murhabazi kom såg jag en obehäpnad man som höll armarna sträckta över huvudet och sa: ”Amani leo!”, ”Fred nu!”. Han hade kunnat bli dödad hur lätt

Faida kramar sin storasysters son.

– Innan jag träffade Murhabazi visste jag inte om att barn har rättigheter. Många som utsatts för det som jag upplevt har fått sjukdomen aids. Murhabazi tog mig till sjukhuset för en hiv-test, men jag hade inte blivit smittad under tiden hos soldaterna.

Faida bor hemma hos sin storasyster Donia och här tvättar de kläder tillsammans.

– När jag kallades till BVES och såg att dom räddat min Faida blev jag så lycklig. Idag är hon som min dotter, säger Donia.

som helst, men han var inte rädd, minns Faida.

Murhabazi sa att han var där för att hämta hem barnen och att barn inte skulle vara soldater utan gå i skolan.

Kommandanten vägrade släppa barnen så Murhabazi fick åka hem tomhänt. Något år senare återvände han, men det slutade på samma sätt.

Tredje gången gillt

När Faida hade varit kidnappad i fyra år, kom Murhabazi igen.

– Jag trodde inte det var sant när Murhabazi kramade om mig och sa: ”Det här är din chans! Allt kommer att ordna sig.”

På Murhabazis hem för utsatta flickor fick Faida börja skolan igen. 🌍

VARFÖR NOMINERAS ANNA?

Anna Mollel nomineras för sin kamp för massajbarn med funktionsvariationer och andra fattiga barn på landsbygden i norra Tanzania.

UTMANINGEN

Folkgruppen massajer är boskapsskötare, men har blivit allt fattigare sedan början av 1900-talet. Deras mark har beslagtogs och sålts till rika affärsmän. Massajerna tvingas flytta till områden utan betemark för boskapen eller odlingsbar mark. Barn med funktionsvariationer hålls ofta gömda eller överges av sina föräldrar på grund av fattigdomen och fördomar.

ARBETET

Anna och hennes organisation Huduma ya Walemavu ger barn med funktionsvariationer en chans att leva ett värdigt liv. De ges sjukvård, operationer, sjukgymnastik, terapi och tillgång till rullstolar och andra hjälpmedel, möjlighet att gå i skolan, trygghet och kärlek. Föräldrar får stöd och utbildning så att de vill och kan ta hand om sina barn hemma. Som pensionär driver Anna idag en egen skola för utsatta barn.

RESULTAT & VISION

Sedan 1990 har omkring 15 000 barn, framförallt massajbarn med funktionsvariationer, fått ett bättre liv genom Annas insats. Anna för också barnens talan inför politiker och organisationer, och kräver respekt för deras rättigheter.

BARNRÄTTSHJÄLTE 2

Anna Mollel

SID
38–44

När hon var sex år upplevde Anna Mollel för första gången hur svårt barn med funktionsvariationer hade det i massajbyarna i norra Tanzania. Många år senare kom Anna till vad hon trodde var en helt tom by. Men på golvet i ett hus fann hon en övergiven åttaårig flicka, Naimyakwa, som inte kunde röra sig och som skulle ha dött om Anna inte kommit dit och räddat henne.

Anna, som tillhör folkgruppen massajer, var sex år och lekte med kompisarna i grannbyn när hon hörde ett ljud inifrån ett av husen.

– Jag frågade min kompis vad det var. Hon svarade att det var hennes syster, som inte fick gå ut. Deras mamma ville inte visa att hon hade en dotter som inte var ”riktigt som hon skulle”.

– Jag gick in i huset och där låg en liten flicka. Hon log när hon såg mig, minns Anna.

Anna möter Nauri

Anna hjälpte flickan att sätta sig upp och de började leka. Flickan Nauri var lycklig över att äntligen få sällskap. Nästa dag kom Anna tillbaka när Nauris mamma var och hämtade vatten.

– Vi glömde bort tiden.

Plötsligt rusade Nauris mamma in och slog mig med en käpp. Hon skrek att jag aldrig mer fick sätta min fot i deras hem.

Men Anna kom tillbaka nästa dag.

– Dom andra barnen var rädda, men jag sa att alla behöver kompisar och att det var självklart att vi skulle gå dit och vara med Nauri också.

Anna lyckades övertala de

ANNA BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 1: Ingen fattigdom. Mål 4: Alla barns rätt till utbildning. Mål 10: Jämlikhet. Mål 11: Personer med funktionsvariationer har lika rättigheter som alla andra.

Tillbaka till byn

– Vårt mål är alltid att barnen ska återvända till sin by, och leva det liv som resten av familjen gör. Att barnen ska få gå i skolan med dom andra barnen och vara en del av samhället, säger Anna.

andra. De turades om att hålla vakt medan de andra lekte, och när vakten ropade att mamman var på väg, rusade alla därifrån. Efter ett par dagar hjälpte Anna Nauri att ställa sig upp, och de tränade på att gå. Snart kunde Nauri vara med och leka.

Efter ett par veckor kom Nauris mamma hem till Anna.

– Hon sa att hon visste vad jag höll på med och att hon ville att jag skulle fortsätta med

det! Nauri hade aldrig mått så bra och det var ett mirakel att hon både kunde gå och springa.

Anna frågade om inte Nauri kunde få börja i skolan, men det gick mamman inte med på.

– Då gick jag hem till Nauri varje dag efter skolan och lärde henne det jag lärt mig under dagen. Jag blev den enda lärare hon någonsin fick.

Börjar kämpa för barnen

Anna utbildade sig till sjuksköterska. En dag kom en tysk kvinna och ville prata med henne.

– Hon visste att jag var massaj, och ville veta mer om barn med funktionsvariationer i våra byar. Jag förklarade att det förr i tiden var vanligt att barnen dödades eller övergavs direkt efter födseln. Man trodde att barn med funktionsvariationer var ett straff för något man gjort. Men jag berättade att den största anledningen var att vi massajer är boskapsskötare, som för att överleva vandrar långa sträckor till fots över savannen, i sökandet efter friskt bete till djuren. Ett barn som inte klarade att förflytta sig,

ansågs som ett stort hinder för hela gruppen. Jag förklarade att dom barnen fortfarande fick sina rättigheter kränkta. Att dom gömdes undan, inte fick den sjukvård dom behövde och inte fick gå i skolan eller leka.

Den tyska kvinnan frågade Anna om hon ville vara med och dra igång ett projekt för barn med funktionsvariationer ute i massajbyarna, som skulle heta Huduma ya Walemavu (Omsorg om funktionshindrade).

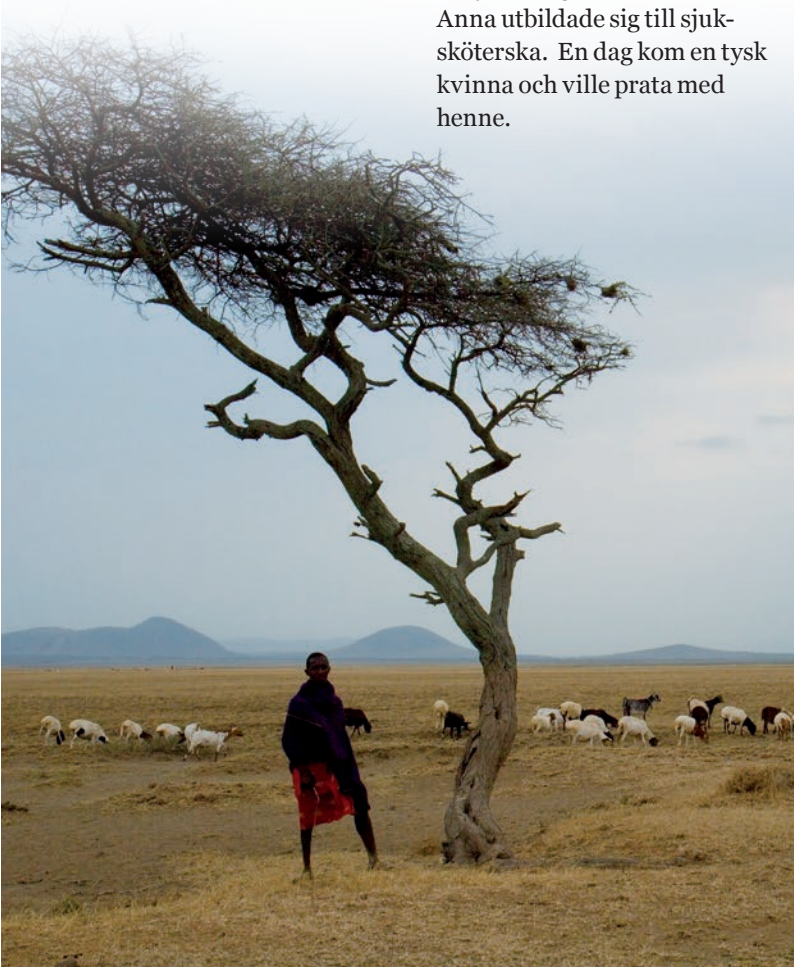
– Jag sa ja direkt. Det var ju det här jag hade väntat på! Nu kunde jag förhoppningsvis göra mer för barn med funktionsvariationer än jag kunde göra för Nauri när jag var liten.

Gav inte upp

1990 började Anna köra runt bland byarna och berätta att barn med funktionsvariationer har rättigheter. Samtidigt

Sårbara massajer

Folkgruppen massajer är boskapsskötare. Det finns ungefär en miljon massajer, hälften i Tanzania och hälften i Kenya. Sedan början av 1900-talet har de landområden som massajerna använt som betesmark för sin boskap krympt. Myndigheterna har upplåtit stora delar av massajernas land till privatpersoner och företag för odling, privata jaktmarker och nationalparker för vilda djur. 2009 brände kravallpolis ner åtta massajbyar i norra Tanzania för att marken skulle användas av ett privat jaktbolag, där turister kunde gå på storviltjakt. Människor fördrevs från sina hem och över 3 000 män, kvinnor och barn blev hemlösa. De massajer som lät sin boskap fortsätta beta i det bördiga området fångades.

Lek viktigt!

– Att vara ensam och utanför är det värsta ett barn kan uppleva. Därför är lek och närhet så viktigt för oss på centret, säger Anna.

▶ letade hon efter barn som behövde hjälp. Ett av de första barnen hon träffade var föräldralösa Paulina, 15, som var polioskadad och måste kravla fram på marken. Anna trodde att det skulle bli lätt att övertyga byledarna om att Paulina skulle kunna få ett bra liv om hon bara fick rätt operation. Men Anna hade fel.

– Dom visste inte att barn med vissa funktionsvariationer kunde opereras och bli bättre, och trodde inte på mig. Eftersom dom bodde långt ifrån sjukhus, inte kunde läsa eller hade råd med radio, hade dom aldrig fått veta det. Dom tyckte att det var bortkastade pengar. Dom här barnen skulle ändå aldrig kunna hjälpa till med boskapen eller kunna gå i skolan.

– Men mitt största problem var att jag var kvinna. I vårt samhälle har kvinnor helt enkelt ingen röst, så dom tog mig inte på allvar.

Anna gav sig inte. Precis som hon som sexåring hade utmanat Nauris mamma, utmanade hon nu byledarna. Resan till byn tog fyra timmar, men under två veckor reste Anna dit fem gånger! Vid varje möte förklarade hon barnets rättigheter och att de lyckats ordna gratis operation åt Paulina. Till sist lyckades hon övertyga männen.

Glädjetårar

När operationen var över började Paulina träna att sitta och stå. Efter några veckor började hon gå träna med kryckor.

– Hon var överlycklig, och jag med! När Paulina åkte hem tre månader senare, och hon själv kunde gå in i byn,

började folk att gråta av glädje! Även om Anna var glad för att Paulina kunde gå, så visste hon att Paulina måste få en utbildning om hon skulle klara sig själv i framtiden.

– Paulina ville bli sömmerska, så vi hjälpte henne börja sån utbildning. Hon var väldigt duktig!

Ryktet om Paulina spred sig i byarna. Folk började våga berätta om sina barn med funktionsvariationer och ville ha hjälp. Anna reste för att nå barn i avlägsna byar som behövde hjälp. För varje resa tog hon emot fler och fler barn.

– 1998 stod vårt eget center i Monduli klart.

Sjukgymnaster och sjuksköterskor anställdes. Men även lärare, eftersom jag visste att barnen vi hjälpte nästan aldrig gick i skolan. Det fanns plats för trettio barn, men ibland bodde där 200 barn samtidigt.

– Även om vi inte hade plats, tog vi emot alla barn. Familjerna var så fattiga att dom inte kunde betala för att

barnen skulle vara hos oss, men vi skickade aldrig iväg någon.

Nu har det snart gått 30 år sedan Anna hjälpte Paulina, och sedan dess har omkring 15 000 barn fått ett bättre liv tack vare Anna och Huduma ya Walemavu. 🌍

Inte bara massajer

– I början arbetade vi bara med massajbarn, men nu tar vi hand om alla barn som behöver vår hjälp, oavsett vilken folkgrupp eller religion man tillhör. Här finns muslimer och kristna, även barn som flytt från krig i våra grannländer. Kampen för barnets rättigheter har inga gränser! säger Anna.

Vad är funktionsvariation?

Genom historien har många olika ord använts om personer som har en *funktionsnedsättning*, ord som ofta fått människor att känna sig sämre än andra. Idag används ofta ordet *funktionsvariation*. Vi har alla förmågor, oförmågor, styrkor och svagheter. En funktionsvariation är när vi på något vis avviker från vad som anses gälla för de flesta i samhället. Det viktigaste är att du och dina kompisar behandlar alla barn jämlikt och ser till att alla barns rättigheter respekteras. Tillsammans kan vi kämpa för att minska hindren för barn med funktionsnedsättningar överallt i samhället. Och börja gärna använda ordet funktionsvariation.

Anna räddade Naimyakwa

– När jag hittade Naimyakwa ensam i den övergivna byn var hon åtta år och låg på golvet i ett av husen. Det luktade starkt av urin eftersom hon på grund av sin funktionsvariation inte kunde ta sig någonstans. Jag trodde inte att hon skulle överleva, berättar Anna.

”**V**i reste med vår mobila klinik till området där en liten föräldralös flicka med en cp-skada bodde, men Naimyakwa dök inte upp tillsammans med sina vuxna syskon som hon brukade. När jag frågade om någon visste var hon var, sa en kvinna att familjen hade gett sig av med boskapen för att hitta friskt bete under torkan.

Jag visste hur svårt Naimyakwa hade att röra sig, så jag undrade hur dom hade burit sig åt för att få henne med sig. Jag åkte till hennes by, som var helt övergiven. Vi

hade börjat gå tillbaka mot bilen när jag hörde ett kvidande ljud.

Ett lejon?

Först trodde jag att det var ett lejon. När vi passerade ett av husen hördes det märkliga ljudet igen. Jag var rädd, men stack försiktigt in huvudet och frågade om det var någon där. Som svar kom det ett litet kvidande.

På jordgolvet låg Naimyakwa och hon andades knappt. Det luktade avföring eftersom hon på grund av sin cp-skada var helt hjälplös. Bredvid henne

låg en tom kalebass som det hade varit mjölk i. I en annan kalebass fanns lite vatten kvar. Naimyakwa var mycket svag. Jag var van vid att familjer lämnade sina barn med funktionsvariationer på centret, och att vi sen aldrig såg föräldrarna igen. Men att lämna sitt barn så här!

Naimyakwa räddad

Jag lutade mig nära Naimyakwas öra och frågade om hon ville att jag skulle ta med henne till centret, så att vi kunde ta hand om henne. Det ville hon. Jag grät. Alla

mina medarbetare från Huduma ya Walemavu grät. Medan jag höll Naimyakwa i mina armar tänkte jag att även om andra inte har givit henne den kärlek hon behöver, så ska jag göra det och älska henne.

Ögonblicket då vi fann Naimyakwa är bland det absolut värsta jag har varit med om. Samtidigt kände jag hur jag fick kraft att orka kämpa vidare för hennes och andra utsatta barns rätt till ett bra liv. Där och då bestämde jag mig för att fortsätta kämpa för deras rättigheter tills jag dör.”

– Naimyakwa är fortfarande här. Vi skickar aldrig tillbaka ett barn hem om vi inte vet att det blir väl omhändertaget. Bara att ta sig fram med Naimyakwas rullstol i sanden hemma i byn är nästan omöjligt. Att följa familjernas vandringar med boskapen är ännu svårare, säger Anna.

200 miljoner barn med funktionsvariationer

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter har barn med funktionsvariationer samma rättigheter som alla andra barn. De har rätt till extra stöd och hjälp för att få ett bra liv. Trots det tillhör barn med funktionsvariationer de mest utsatta barnen, inte bara bland massajer och i Tanzania. Det finns 200 miljoner barn med funktionsvariationer i världen.

06.00 God morgon!

Naimyakwa borstar tändarna tillsammans med sina kompisar. När hon kom till centret var det omöjligt för henne att borsta tändarna, klä på sig och äta själv.

10.00 Rast och lek!

Barnen har roligt och tränar kroppen när de gör olika rörelser. Naimyakwa försöker fånga och kasta bollen vidare.

21.00 God natt!

– Sov gott, säger husmamman Halima och klappar Naimyakwa på kinden. Halima sover hos barnen så att hon kan höra om någon behöver hjälp under natten.

Förlamning genom hjärnskada

Cp-skadan, Cerebral pares, inträffar under graviditeten, i samband med förlossningen eller före det att barnet fyllt två år. Vanliga orsaker är syrebrist och blödningar i hjärnan. En del barn är bara lätt rörelsehindrade medan andra är förlamade. Många med cp har förutom rörelsehindret även andra funktionsnedsättningar. Det går inte att bota någon med cp, men med hjälp av sjukgymnastik, arbetsterapi och träning kan man göra livet så bra som möjligt för den som har en cp-skada.

– Cp-skador är vanliga här eftersom skadorna ofta uppkommer när det blir problem vid förlossningen. Många bor så långt ifrån sjukhus och sjukstugor att dom varken hinner eller har råd att ta sig dit när det är dags att föda, säger Anna Mollel.

Lomniaki

Lomniaki föddes med benen böjda åt fel håll. Han hade svårt att sitta upp och kunde inte lära sig att gå. Hans pappa ville inte att de andra i byn skulle se honom.

– Jag räknades inte. Det var som om jag inte var en riktig människa. Men sen kom Anna Mollel och räddade mig. Hon gav mig ett nytt liv, och jag älskar henne för det, säger Lomniaki, 15.

När Lomniaki var liten låg han ensam i det mörka huset hela dagarna. Han hörde hur de andra barnen i byn skrattade och lekte utanför.

– Jag vet egentligen inte varför pappa inte ville att andra skulle se mig, men jag tror att han skämdes för mig. Mamma tänkte inte alls så, men det var pappa som bestämde. Ibland när pappa var ute med boskapen brukade hon bära ut mig i smyg och lägga mig under ett träd i byn en stund. Där såg jag hur dom andra barnen lekte med varandra. Men det var ingen som lekte eller pratade med mig, berättar Lomniaki.

hölls gömd

Hatade pappa

Lomniaki fick inte börja skolan för sin pappa.

– Han förstod inte vad det var för mening med att jag skulle gå i skolan, eftersom jag ändå aldrig skulle kunna ta hand om boskapen eller få ett arbete och tjäna pengar och hjälpa familjen när han blev gammal. Jag hatade pappa då för att han förstörde mitt liv.

Till slut stod hans mamma Paulina inte ut längre. Hon mådde så dåligt över hur Lomniaki blev behandlad att hon bestämde sig för att lämna sin man. En dag lyfte hon upp Lomniaki på sin rygg och de lämnade byn för alltid.

Paulina vandrade över savannen till sina föräldrars by, och där blev de varmt mottagna av Lomniakis morfar och hans morbröder och deras familjer.

Till en början tyckte Lomniaki att allt kändes mycket bättre. Han träffade människor som var snälla mot honom och som pratade med honom. Mamma eller hans morbröder bar ut honom på morgonen och la honom på ett koskinn under det stora akaciaträdet.

– Men dom andra barnen tröttnade snart på att vara med mig. Dom sprang vidare. Och när dom gick till skolan låg jag kvar under trädet.

– Det kändes pinsamt att inte kunna klara sig själv, och jag blev mer och mer deprimerad. Sakta förstod jag hur mitt liv skulle bli. Jag skulle aldrig få gå i skolan. Aldrig få ett arbete. Jag tyckte det var orättvist och kände att jag inte var lika mycket värd som andra.

– Mitt namn Lomniaki betyder ”välsignelse”, men jag tänkte att det måste ha blivit fel någonstans. Namnet var nog tänkt för en annan pojke. Jag var ingen välsignelse. Jag var en förbannelse.

Anna kom till byn

– Jag glömmet aldrig när Anna Mollle kom till byn första gången. Jag var nästan nio år och låg under trädet. Eftersom jag aldrig hade sett en bil blev jag livrädd när jag såg den närma sig. Jag skrek och grät. En kvinna klev ur och gick fram till mig och satte sig. Hon log och smekte mig försiktigt på huvudet och för-

Hopp i Vardagsdansen!

– Efter operationen kan jag dansa med dom andra i byn. Jag hade aldrig trott att jag någon gång i livet skulle kunna vara med och dansa, säger Lomniaki.

Här dansar Lomniaki Longwesi, som betyder Vardag. I dansen ingår att killarna utmanar varandra i höga hopp. Här batter Lomniaki mot sin kompis Babu.

sökte trösta mig. Hon sa att jag inte skulle vara rädd och att hon hade kommit för att hjälpa mig.

Anna berättade för mamma Paulina att Lomniaki kunde genomgå en operation som skulle göra det möjligt för honom att gå helt själv och att det var möjligt för Lomniaki att börja i skolan som alla andra barn.

– Mamma var överlycklig och ville att Anna skulle ta med mig direkt. Men eftersom mina morbröder inte var hemma gick inte det. Mamma

måste ha sina bröders tillåtelse och Anna fick åka utan mig.

Anna återvände för att tala med morbröderna. De satt under akaciaträdet, och Anna förklarade om operationen och om Lomniakis framtid för morbröderna och gamle morfar.

– Jag hade aldrig sett en kvinna som vågade prata på det sättet till män förut. Jag hade heller aldrig sett män lyssna så till en kvinna som där under trädet. Anna var verkligen annorlunda, berättar Lomniaki.

Vallpojken Lomniaki

– När jag kommer hem på loven klarar jag numera att valla min familjs boskap, precis som alla andra jämnåriga killar i byn. Boskapen är bland det viktigaste för oss massajer, säger Lomniaki, som här vallar familjens getter.

Dags för operation

Lomniakis familj skulle bidra med lite pengar för att täcka en del av matkostnaderna för honom på centret. Men när Anna kom tillbaka var mamma Paulina förtvivlad. Hon berättade att familjen inte hade lyckats få ihop pengarna som behövdes.

– Anna tittade på mig och sa: ”Ta det lugnt Lomniaki. Det är klart att jag hjälper dig ändå. Vi löser det på något sätt!”

Samma eftermiddag bar Anna in Lomniaki i jeepen. Resan mot det nya livet hade börjat.

Flickors rättigheter

– Tänk att det inte spelade någon roll att mamma tyckte jag skulle få leka med andra och få gå i skolan. Det var pappa som bestämde. Mammans åsikter var oviktiga. Anna lärde mig att det där är helt fel. Killar och tjejer är lika mycket värda och har samma rätt att uttrycka sin åsikt och bli lyssnade på, säger Lomniaki. Hans lillasyster Naraka på bilden vill jobba med datorer.

Lomniaki stortrivdes på Annas center direkt. Anna och husmammorna gjorde allt för att han skulle ha det bra och han fick äntligen börja i skolan och lära sig läsa och skriva. Där lärde han sig också om barnets rättigheter.

– Hemma hade jag varit det enda barnet med funktionsnedsättning. Jag hade alltid känt mig utanför. På centret fick jag massor av bra vänner på en gång. Vi kunde prata om allt eftersom vi förstod varandra så bra. Jag blev inte ligande ensam som hemma, utan det var alltid någon av mina nya kompisar som körde runt mig i en rullstol så att jag kunde vara med. För första gången i livet kände jag mig inte annorlunda, utan som en i gänget. Det var en fantastisk känsla!

Lomniaki opererades på sjukhuset inne i stan.

– Första veckan hade jag ont i benen och ramlade hela tiden. Men det gick bättre och bättre och snart kunde jag gå med kryckor. När jag hade tränat i ett år, vågade jag släppa kryckorna och jag kunde äntligen gå helt själv. Det är den lyckligaste dagen i mitt liv!

Vill bli advokat

Efter ytterligare ett år var Lomniaki så bra i sina ben att han kunde lämna centret. Då hjälpte Anna honom så att han kunde börja i skolan. Först hade de tänkt på skolan hemma i byn, men förstod att han skulle få för långt att gå.

Besvikelsens träd blev Livets träd

Anna Mollel och Lomniaki sitter under akaciaträdet där Anna fann Lomniaki och där hon övertalade morbröderna att han skulle få bli opererad.

– Från början var det Besvikelsens träd där jag blev liggande ensam när dom andra lekte eller gick till skolan. Men sedan Anna räddade mig och mitt nya, riktiga liv började där ser jag det som en bra plats, säger Lomniaki.

– Mina ben var inte tillräckligt starka för att jag skulle orka ta mig till skolan i halvöknen, plus att jag inte skulle ha en chans att hinna undan om det kom vilda djur. Så Anna hjälpte mig att börja på en internatskola i stan istället.

Lomniaki älskar att vara hemma i byn på loven, och nu för tiden kan han utan problem hjälpa till med boskapen tillsammans med sina jämnåriga kompisar. Men han drömmer ändå om att så småningom läsa vidare till advokat.

– Jag vill bli som Anna och ägna hela mitt liv åt att kämpa för utsatta barns rättigheter, precis så som hon kämpade för mig. Om Anna inte gjort den långa färden över savannen hade jag fortfarande legat ensam inne i huset eller under trädet utan att kunna röra mig. Istället gav hon mig ett liv som är värt att leva. 🌍

Lejon och hyenor

– Elefanter och giraffer går ofta precis här utanför, och hyenor är här varje natt. Jag älskar dom vilda djuren som finns här, men för att hungriga rovdjur inte ska kunna komma åt boskapen, har vi gjort ett hinder av kraftiga taggbuskar runt hela byn. Längre bort mot bergen finns lejon, geparder och leoparder, berättar Lomniaki.

VARFÖR NOMINERAS JAMES?

James Kofi Annan nomineras för sitt arbete mot barnslaveri i fiskeindustrin på sjön Volta i Ghana.

UTMANINGEN

James, som själv var barnslav i sju år hos en fiskare, kämpar för de barn som tvingas bli slavar i fiskeindustrin. Fattiga föräldrar lånar ofta pengar av slavhandlare, som när föräldrarna inte kan betala tar deras barn. Man tror att det, trots att Ghana förbjudit barnslaveri, finns nära 250 000 barnslavar och 1,3 miljoner barnarbetare.

ARBETET

James menar att fattigdomen, som är grunden till slaveriet, bara kan bekämpas med utbildning. Befriade slavbarn kommer först till James organisation Challenging Heights skyddade hem, där barnen får hjälp att bearbeta sina svåra upplevelser. När de mår bättre återförenas de med sina familjer. Fattiga mammor ges utbildning och lån så att deras barn slipper hamna i slaveri.

RESULTAT & VISION

Challenging Heights har befriat över 1 000 slavbarn. De har plats för 120 barn i det skyddade hemmet och driver en skola för 700 barn. James och Challenging Heights har stöttat fler än 15 000 barn som varit slavar eller riskerat att bli det. Genom radioprogram lär de tusentals utsatta barn om deras rättigheter.

BARNRÄTTSHJÄLTE 3

James Kofi Annan

SID
45-51

I gryningen går James hemifrån tillsammans med fyra andra pojkar från byn. De har alla blivit hämtade av finklädde män. James är sex år och vet inte vart han är på väg eller att han ska vara fiskeslav de kommande sju åren.

Några månader tidigare hade tre män vandrat in i byn. De hade ett par pojkar med sig. Alla var de klädda i fina kläder av glänsande tyger och bar nya fina skor. Männerna hade gått runt i byn och talat med de vuxna.

Det började spridas rykten bland barnen. Om man hade tur och fick följa med dem nästa gång de kom skulle man själv få lika fina kläder.

Och man skulle få gå i skolan och äta sig mätt.

James familj var fattig och hans mamma hade tolv barn att mätta. Att gå i skolan var omöjligt. Det fanns inte pengar till skrivböcker, skolväskor eller skoluniformer.

Pojkarna försvinner

Efter de finklädde människens besök började pojkar försvinna ifrån byn. En efter en.

– Kanske är det din tur

nästa gång, sade kompisarna till James. De hade ju sett att männen suttit och pratat med hans pappa.

JAMES BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande. Mål 4: Alla barns rätt till utbildning. Mål 8: Anständiga arbetsvillkor. Mål 16: Stopp för tvångsarbete, barnslaveri, övergrepp och våld mot barn.

Och nu är han på väg i en stor, bucklig och rostig gammal buss. Till och med mitt-gången är full av barn.

Det blir kväll och bussen skumpar fram på vägar och stigar av röd sand. Den stannar till då och då. Varje gång tror James att de är framme, men motorn startar alltid igen. När de ska kissa måste de ha en vakt med sig. Den tredje dagen kommer de fram till byn Yeti, vid norra delen av Voltasjön. Hit forslas tiotusentals barn varje år för att arbeta som slavar åt fiskare runt om den stora sjön. Barnen säljs för mellan 70 till 250 kronor och ska arbeta hårt i minst två år. Föräldrarna som får pengarna har ofta blivit lurade att barnen ska få gå i skola och lära sig ett yrke.

Vill ha små slavar

På stranden ligger kanoter och väntar och barnen fördelas mellan dem. Efter sex timmars båtresa kommer James fram till fiskebyn där slavägaren, som är fiskare, sätter honom i arbete direkt. Han får ösa kanoten och förbereda näten. På natten sover han på golvet längst inne i en hydda där alla andra barn som fiskaren köpt ligger på rad.

Vid tretiden på natten väcks James av att en massa vatten slängs i ansiktet på honom. De ger sig ut i kanoterna. James tar hand om näten som han gjorde i går. Men i dag går det inte lika lätt och näten trasslar sig. När fiskaren ser det lyfter

han den tunga träpaddeln och slår James i huvudet. Från och med nu måste han vara beredd på att få stryk när som helst, och av vilken anledning som helst.

Slavägaren vill inte att pojkar ska prata om sina föräldrar. Glömmer barnen sina föräldrar blir det mycket enklare att få dem att göra som han vill. Därför vill han helst ha riktigt små barn som slavar. De glömmer så snabbt.

Livsfarligt dykande

Men James glömmer inte. Särskilt inte mamma. Och slutar inte längta fast dagarna blir till veckor, månader och år.

Arbetsdagarna är långa och börjar alltid mitt i natten. Han får bara några få timmars sömn. Av alla uppgifter som ska utföras är de trassliga näten den värsta. När de fastnar i grenar på botten måste James dyka ner i det grumliga vattnet och utan att se något försöka lirka loss nätet. Det är lätt att få panik och det händer att pojkar drunknar.

En dag när James har dykt ner för att ta loss ett nät som ligger djupt fastnar han med benen i nätet där nere i mörkret. Han sliter av all kraft för att komma loss. Till sist får han sönder nätet och far upp mot ytan med sina sista krafter.

James höll på att dö när han fastnade i nätet.

Träd i sjön

Voltasjön i Ghana är världens största konstgjorda sjö. Den blev till när man byggde en damm för att skapa elektricitet för mer än fyrtio år sedan. Dammen dränkte skogar och därför har botten på sjön stora döda skogar. Träd sticker upp över ytan, men många träd syns inte.

Alla grenar överallt gör att näten ofta fastnar i dem och att barn tvingas dyka för att lirka loss dem. Många barnslavar drunknar varje år. Oftast för att de fastnar i näten och inte kan komma loss.

– Ett av fem barn dör där ute, säger James Kofi Annan.

Det är nästan omöjligt att fly för slavbarnen.

Han bara måste härifrån!
Men det finns inga vägar. Bara tät djungel med farliga ormar och på andra sidan ligger den stora Voltasjön.

Flykten

När James är tretton år kommer tillfället. En nära släkting har dött och hans mamma besöker fiskebyn. Det är första gången James ser henne på sju år. Till slut lyckas mamma övertala slavägaren att James måste gå på begravningen och det bestäms att han ska ta båten och sedan ta en buss till byn där begravningen ska hållas.

James tar aldrig bussen. Han får först lift med en timmerlastbil som är på väg i riktning mot hans hemby. Efter sju år som fiskeslav har James lärt sig navigera med hjälp av stjärnorna. Det hjälper honom under de mörka nätterna på flykt. Det kommer att

ta två dagar och två nätter innan han är framme. Han hittar vild mango och mättar sig med de saftiga frukterna. Känslan av frihet bär honom mil efter mil och stegen är lätta. Snart är han hemma! Men det är lite svårt att känna igen sig. Mycket har förändrats på sju år och det är nya vägar och hus överallt. Kommer någon att känna igen honom?

Visst känner de igen honom. Titta, det är ju Annans grabb som kommer där! James Kofi! Vad stor han har blivit. Folk hälsar glatt. James är fri och ett nytt liv ska börja.

Småbarn som lärare

James ville lära sig läsa och skriva. Han var tretton år och gick runt till olika skolor för att få skriva in sig. Men de sa nej. Till slut var det en skola som tog emot James. Han fick börja i sjätte klass.

– Men jag kunde ju varken läsa eller skriva och förstod ingenting på lektionerna.

Det fanns bara en lösning. Att gå ner till de små förstaklassarna på luncher och raster och be om hjälp. Och att använda deras böcker.

James är ute på Voltasjön för att befria en slavpojke.

När barnen kommer till James skyddade hem mår de ofta mycket dåligt. Men snart får de vänner som de kan leka med som delar deras hemska erfarenheter.

– Jag fick svälja stoltheten och småbarnen blev mina lärare.

James kom snabbt ikapp sina jämnåriga. Han gick ur skolan med strålande betyg och fortsatte till universitetet. Så småningom fick han ett chefsjobb på en stor bank.

James slavbarnsräddaren

– Jag hade det bra, men tänkte varje dag på de barn som fortfarande var slavar och led som jag hade gjort.

James började ta av sin lön varje månad för att hjälpa några barn från byn att gå i

James arbete började alltid mitt i natten och han fick bara sova några timmar.

James fick ofta stryk av slavägaren med paddeln. Det får många slavbarn.

”Pojkarna som åkt till Yeti”

Det finns inga ord för människohandel eller barnslaveri i Ghana. Fiskeslavar kallas ”Pojkarna som åkt till Yeti”. Det är byn där de flesta barnslavar inom fisket hamnar. Sedan skickas de ut till olika slavägare runt sjön. Barnslaveri är mycket vanligt i Ghana. Barnen

säljs av sina föräldrar eller släktingar. Ofta av ensamma mammor med många barn som de inte har råd att köpa mat till. Det är också vanligt att fattiga människor lånar pengar från en slavhandlare till begravningen när någon dör. När de inte kan betala tillbaka

tar slavhandlaren deras barn istället. De vuxna får mellan 70 till 250 kronor och barnen ska då jobba i minst två år, ofta mycket längre. Eftersom det finns en lag mot barnslaveri kan Challenging Heights ta polisen till hjälp när de fritar barn.

Barnen fick aldrig sova när de var slavar, men på det skyddade hemmet får de sova ut.

Challenging Heights båt har fört många slavbarn till friheten.

När han jobbade på banken tänkte James på slavbarnen. Han grundade organisationen Challenging Heights och byggde det skyddade hemmet för befriade slavbarn.

skolan. Efter ett år var det 52 barn som fått hjälp att gå i skolan och hans organisation Challenging Heights hade bildats.

– Många slavhandlare var ilska. Vi övertalade ju familjer att kräva tillbaka sina barn och vi undervisade barnen om deras rättigheter.

Slavhandlarna hotade till och med min familj.

– Jag hade gjort en fantastisk karriär, men nu kändes bankjobbet meningslöst.

På sin födelsedag 2007 satt James vid datorn på jobbet och började skriva på sin uppsägning. 🌐

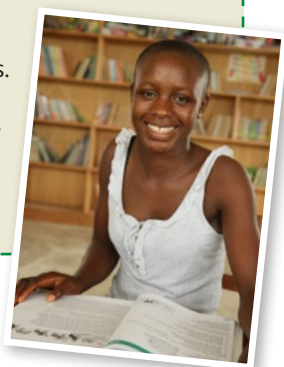
Slav dygnet runt

När Mabels mamma dog placerades hon och hennes syskon hos släktingar där Mabel tvingades att arbeta hårt. På natten var hon ute och fiskade. På morgonen hämtade hon ved och hjälpte till att koka majsgröt. Sedan lagade hon lunch till alla på båtarna. Och efter det var det dags att förbereda middagen.

– Jag sov nästan ingenting, säger Mabel. Varje kväll hoppades jag att det skulle bli storm så att jag skulle slippa arbetet på sjön.

Släktingarna har egna barn som fick gå i skolan, men Mabel och hennes syskon fick inte det. En dag kom Steven och Linda från Challenging Heights. De sa till Mabels släktingar att det står i lagen att barn ska gå i skolan.

– Dom vägrade släppa oss. Så Steven och Linda kom tillbaka med poliser och hämtade oss. Mabel är glad över att få vara i det skyddade huset och över att få gå i skola där, men hon har fula ärr på ryggen som hon fått av att blivit slagen med paddel.

30 slavbarns

De här 30 barnen på James och Challenging Heights skyddade hem för slavbarn var slavar i mellan ett och tolv år innan de befriades. Sammanlagt hade de levt som slavar i 161 år! Nu är de fria och drömmer om framtiden. Den vanligaste drömmen är att bli fotbollsproffs, chaufför, lärare eller bankdirektör. James var barnslav och blev bankdirektör!

Arhinful, 11
2 år som slav
Vill bli läkare

Justice, 12
1,5 år som slav
Vill bli snickare

Mprem, 12
3 år som slav
Vill bli bankdirektör

Bortsie, 13
4 år som slav
Vill bli skräddare

Samuel, 16
10 år som slav
Vill bli bankdirektör

Kobina, 14
8 år som slav
Vill bli fotbollsspelare

Kwame, 15
7 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

drömmar om framtiden

Nenyi, 13
7 år som slav
Vill bli busschaufför

Apreku, 14
10 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

Sammy, 10
2 år som slav
Vill bli lärare

Kow, 14
12 år som slav
Vill bli busschaufför

Daniel, 10
2 år som slav
Vill bli skräddare

James, 13
4 år som slav
Vill bli fotbollspelare

Kojo, 16
1 år som slav
Vill bli byggmästare

Kwame, 8
1 år som slav
Vill bli chaufför

Kweku, 14
10 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

Ekow, 10
6 år som slav
Vill bli taxichaufför

Portia, 15
6 år som slav
Vill bli lärare

Kweku, 5
1 år som slav
Vill köpa bil

Afedzi, 15
1,5 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

Nkonta, 12
9 år som slav
Vill bli taxichaufför

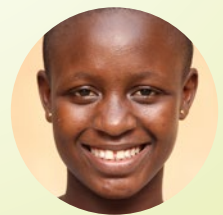
Oto, 13
2 år som slav
Vill bli chaufför

Charles, 12
6 år som slav
Vill bli lärare

Junior, 6
2 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

Mabel, 15
9 år som slav
Vill bli sjuksköterska

Kojo Joe, 6
1 år som slav
Vill bli pilot eller snickare

Yaw, 14
10 år som slav
Vill bli lärare

Eriel, 14
10 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

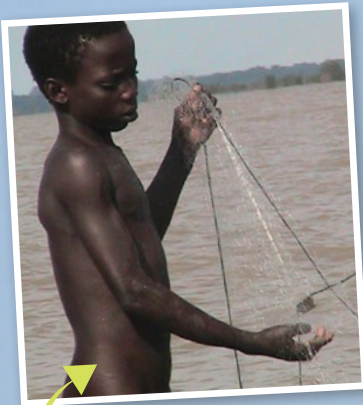
Esiam, 17
10 år som slav
Vill bli fotbollsproffs

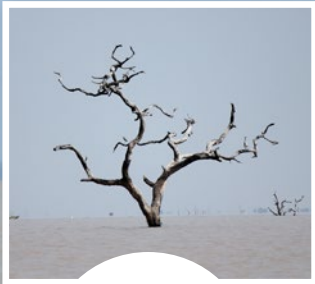
Martha, 14
"Flera" år som slav
Vill bli modedesigner

Kwesi lämnades att dö

Challenging Heights hittade Kwesi när han höll på och dra upp nät. De förstod direkt att han mådde mycket dåligt.

Trädskronorna mitt i sjön räddade livet på Kwesi.

När Kwesis pappa dog hade hans mamma Yaba inga pengar till begravningen. En man hon kände erbjöd henne att låna pengar och hon tackade ja. Strax efter begravningen kräver mannen pengarna tillbaka ...

Yaba har åtta barn och försöker försörja familjen på att leta pinnar och ved som hon säljer. Hon har inga pengar. Mannen som lånat ut pengarna hotar med att han ska kalla på polis och se till att hon hamnar i fängelse.

Kwesi hör alltsammans. Han vet att andra familjer i byn har fått pengar när deras pojkar åkt till Yeti för att fiska. Han erbjuder sig att följa med mannen och arbeta av mammas skuld.

– För dom pengarna måste du jobba i tre år, säger mannen.

Piskas med rep

Slavägaren har köpt många barn som arbetar åt honom. Arbetet börjar vid elvatiden på kvällen. Då kastar de ut nät och håller på med det till sex på morgonen när näten ska dras in igen. Sedan ska de rensas på fisk. Det tar fram till eftermiddagen. Det blir inte många timmars sömn för Kwesi.

Kwesi får ofta dyka ner på djupet för att lösgöra nät som trasslat in sig i grenar. Det är farligt och en dag fastnar han i nätet med ena benet, men lyckas slita sig loss. När Kwesi kommer upp till ytan drämmer slavägaren till honom över ansiktet med paddeln. Han blir arg på barnen för minsta misstag de gör och använder ofta den tunga paddeln när han slår dem.

En kväll ligger Kwesi vaken och funderar på att fly. Han

Kortet togs från Challenging Heights båt när den var på väg mot kanoten med slaven Kwesi.

Så här såg Kwesis händer ut när han blev räddad. Händer och naglar blir angräpnade och skadade av allt vatten. Så här ser alla fiskeslavars händer ut.

har försökt fly förut, men har alltid upptäckts, och fått stryk.

Tidigare på dagen har slavägaren anklagat Kwesi och en annan pojke för att ha stulit fisk. Fiskaren band fast deras händer och fötter vid varsitt träd och piskade dem med tjocka rep. Pojkarna grät och skrek av smärta.

Träden räddar Kwesi

En dag när Kwesi är ute på sjön med slavägarens söner knuffar en av dem ner honom i vattnet.

– Vi kommer att säga att du flydde och att vi inte hittade dig, säger de och försvinner med båten.

Kwesi är ensam i vattnet ute på den stora sjön och det är flera kilometer till land. Här och där sticker trädkronor upp ur vattnet. Kwesi simmar mot det närmaste trädet han

ser. Han kan hänga i en gren och vila tills han orkar fortsätta igen. Genom att simma från träd till träd och vila, kommer Kwesi till slut i land på en ö och faller ihop på stranden.

Kwesi befrias

Kwesi har nu varit slav i ett år och åtta månader. Han har ett år och fyra månader kvar.

En dag lägger en motorbåt till invid Kwesis kanot. En kvinna och en man börjar prata med honom. De säger att de heter Linda och Steven och ställer en massa frågor. Vad heter han, varifrån kommer han, vad heter hans mamma och vad heter slavägaren han arbetar för? Kwesi förstår inte vad de vill, men han svarar på alla frågor.

Linda och Steven kommer från James organisation Challenging Heights och har hämtat flera slavbarn tidigare.

De startar båten igen och Kwesi ser att de går iland och går upp emot slavägarens hus.

Kvinnan och mannen kommer tillbaka och säger att Kwesi kan bli fri. Att han kan följa med dem till ett skyddat hus där han ska tas omhand och inte behöva slava längre. Kwesi vet inte vad han ska tro. Men så nämner Steven namnet på en lärare som Kwesi tyckte mycket om i skolan, innan han blev slav. Då förstår han att de måste ha träffat hans mamma och bestämmer sig för att följa med.

Äntligen hemma

Linda och Steven har hämtat flera barn och har en buss som väntar. Det skyddade huset ligger högt uppe på en kulle med utsikt över djungel och byar och där finns en massa andra barn. De spelar volleyboll och fotboll, som Kwesi älskar.

Det är mat flera gånger om dagen. Precis som alla andra barn här behöver Kwesi gå upp i vikt. Han får gå i skola och ta igen det han missat. Och kan känna sig trygg.

Kwesi stannar nästan ett år i det skyddade huset, tills han är frisk och stark. Han har en massa ärr på kroppen. Men nu är han hemma hos sin mamma igen och går i sexan i vanlig skola. 🌐

James var slav och blev bankdirektör. Det vill Kwesi också bli.

Äntligen hemma hos mamma Yaba igen.
– Jag visste inte vart dom tog Kwesi eller hur hemskt han hade det. Han kunde ju ha dött! Jag är så glad nu att han är hemma igen och går i skolan.

Tre befriade bröder

Bröderna Kweku 5, Kojo 6 och Kwame 8 år, togs av en slavägare när deras mamma inte kunde betala tillbaka de pengar hon lånat till deras pappas begravning. Bröderna befriades efter ett år och bor nu på Challenging Heights skyddade hem.

Här sitter Kojo med flytväst på Challenging Heights båt sedan han befriats.

Kwesi och kompisarna i det skyddade hemmet spelar fotboll med en boll gjord av plastpåsar och snören.

VARFÖR NOMINERAS MALALA?

Malala nomineras för sin kamp för flickors rätt till utbildning och ett liv i frihet, i Pakistan och världen över.

UTMANINGEN

I stora delar av världen utsätts flickor för brutalt våld och får inte leva fritt. Över 130 miljoner flickor får inte den utbildning de har rätt till idag, 5 miljoner av dem finns i Pakistan. Deras rättigheter har tagits ifrån dem på grund av fattigdom, krig och diskriminering.

ARBETET

Malala började tala öppet om flickors rättigheter vid elva års ålder, när talibanerna förbjöd flickor att gå i skolan i Swat-dalen i Pakistan. Som 15-åring sköts hon i huvudet på väg från skolan. Talibanerna trodde att de kunde tysta Malala genom att döda henne. Istället blev hennes röst ännu starkare. Idag stöttar hon och organisationen Malala Fund lokala aktivister i Syrien, Nigeria, Pakistan och andra delar av världen där flickor är hårt drabbade av orättvisor och våld. Malala ställer krav på att världens ledare ska hålla sina löften till utsatta flickor, och ser även till att de får berätta sina historier, och själva kan kräva sina rättigheter.

RESULTAT & VISION

Malala har skapat en global rörelse för flickors rätt till utbildning och ett bra liv. Tillsammans med dem fortsätter hon att kämpa för att varje flicka ska få 12 års gratis utbildning i en trygg miljö, och där flickor leder andra i arbetet för en bättre värld.

MALIN FEZEHAI/MALALA FUND

På Malala Day 2017 besökte Malala flyktingbarn i Irak.

SID
52-59

BARNRÄTTSHJÄLTE 4

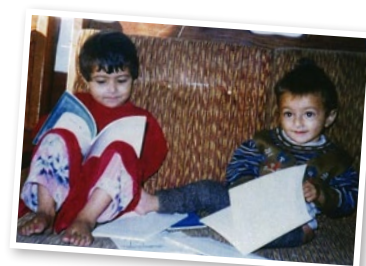
Malala Yousafzai

Det är den 9 oktober 2012.

– Vem av er är Malala? frågar den vitklädda mannen. Han döljer sitt ansikte med en näsduk. Ingen av flickorna på minibussens flak, säger något. Mannen höjer sin pistol och avfyrar snabbt tre skott. Den första kulan träffar Malala i huvudet. Malala har länge kämpat mot talibanerna i Swat-dalen i Pakistan för flickors rätt att gå i skolan. Hon är nu, 15 år gammal, nära att dö. Men när Malala vaknar upp ur medvetslösheten, har hon blivit en symbol för flickors rätt att gå i skolan i hela världen.

I boken om sitt liv berättar Malala om att hon föddes på världens vackraste plats: – Swat-dalen är ett himmelrike av berg, forsande vattenfall och klara sjöar. ”Välkommen till Paradiset” står det på skylten när man åker in i dalen.

I detta ”paradis” ska Malala komma att uppleva jordbävningar och en svår över svämning som dödar många. Men värst av allt är det när talibanerna kommer till Swat-dalen. De hotar, dödar, tvingar kvinnor att täcka ansiktet och flickor att sluta

Malala har börjat läsa och lillebror Khushal härmar henne.

MALALA BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 4: God utbildning, framförallt för flickors rätt att gå i skolan. Mål 5: Jämställdhet Mål 10: Minskad ojämlikhet. Mål 11: Hållbara samhällen.

Malala gick i sin pappas skola. Det går inte att se från gatan att det är en skola.

Malala börjar skriva en dagbok om livet i Swat under talibanerna. När den läses upp i BBC-radio har hon ett påhittat namn, Gul Makai, som betyder blåklint. Skolkompisarna talar om dagboken i skolan, men de vet inte att det är Malala som skriver den. Hon berättar om hur det är att vara rädd, om förbudet mot att gå i skolan och om tvånget att bära burka och gömma sitt ansikte.

När hon är med i en dokumentärfilm säger Malala: ”Dom kan inte stoppa mig ... vår uppmaning till omvärlden är: Rädda vår skola, rädda vårt Pakistan, rädda vårt Swat.” Men snart stänger talibanerna deras skola.

Protester leder till att talibanerna låter flickor upp till tio års ålder gå i skolan. Malala och hennes kompisar, som är för gamla, går till skolan i vanliga kläder och gömmer sina skolböcker under sina sjalar. Flickornas rektor kallar skolan ”den hemliga skolan”.

Allvarliga hotelser

I sin bok berättar Malala hur hon ofta tänker på hur flickor och kvinnor har det i hennes land:

– Vi vill kunna fatta våra egna beslut och vara fria att gå i skolan eller till arbetet.

skolan. De ska komma att spränga över 400 flickskolor i Swat.

Flickor drabbas

Malala tillbringar mycket tid i sin pappas skola i Swats största stad, Mingora. Tidigt lär hon sig hur olika pojkars och flickors liv är och hur männen bestämmer allt. Men Malala lär sig också av sin pappa att det inte behöver vara så.

När hennes familj hälsar på hos släkten i bergsbyn märker Malala att hennes kusin Shahida saknas. Hon är bara tio år, men hennes pappa har sålt henne till en äldre man som redan har en hustru. Malala klagar till sin pappa över hur flickor drabbas i Swat-dalen.

Talibanerna kommer

Malala är tio år när talibanerna kommer till Swat-dalen. De samlar in folks CD- och DVD-skivor och TV-apparater i stora högar på gatorna och bränner upp dem. Talibanerna hindrar också vaccineringen av små barn mot polio. De släcker ner kabelkanalerna på TV och förbjuder barnens brädspel.

Sedan riktar talibanerna in sig på skolor för flickor. När Malalas familj kommer hem från ett besök hos släkten på landet sitter ett brev uppsatt på skolporten. I det varnas Malalas pappa från att låta flickorna fortsätta att bära vanlig skoluniform. Istället ska de bära burka och dölja sina ansikten.

Ingen flicka i skola

Det är nu 2008 och talibanerna börjar spränga skolor, främst flickskolor, nästan varje dag. Malala är elva år och intervjuas i flera TV-kanaler. Hon talar för flickors rätt att gå i skolan. När hon är med i en BBC-sändning på urdu, Pakistans språk, säger hon: – Hur vågar talibanerna ta ifrån mig min rätt till utbildning?

Det blir bara värre och värre. Så meddelar talibanerna att alla skolor för flickor ska stängas. Efter den 15 januari 2009 får ingen flicka i Swat-dalen gå i skolan. Malala tror först inte att det är möjligt. Men hennes vänner frågar vem som ska kunna hindra talibanerna.

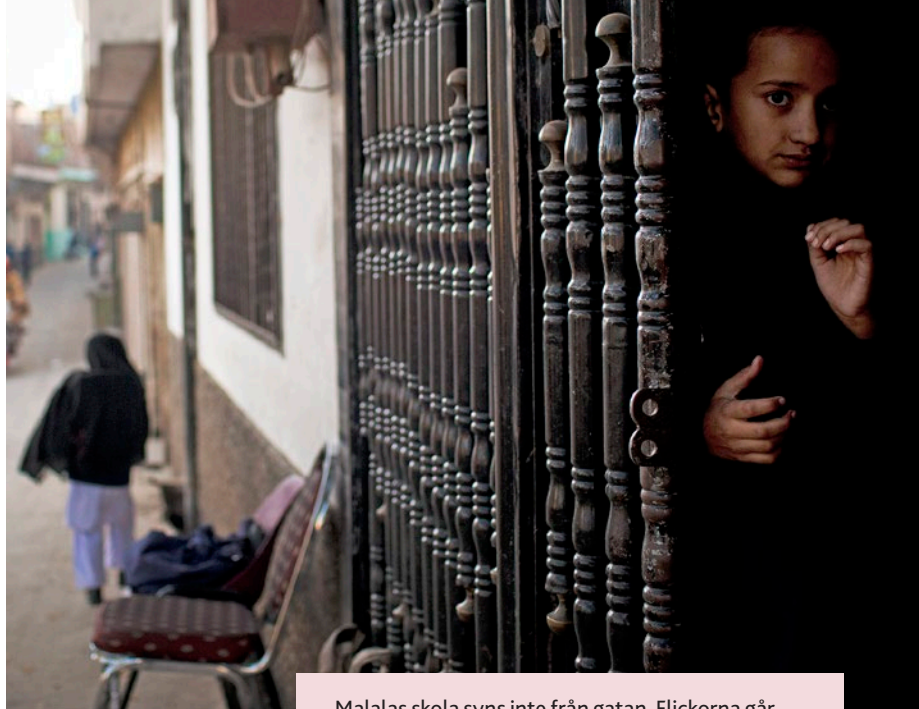
Skola för flickor under hot

Flickorna på bilden är på väg hem från skolan i Malalas hemstad Mingora. De är klädda i burka. Talibanerna kräver att de lever enligt Purdah, som innebär att flickor och kvinnor inte får visa sina ansikten för män. Talibanerna vill också hindra flickor från att gå i skolan. Pakistan är med 185 miljoner invånare världens sjätte folkrikaste land. Tre av fyra kvinnor kan inte läsa. På landsbygden finns områden där bara tre av hundra kvinnor kan läsa. 5 miljoner flickor som borde gå i skolan får ingen utbildning.

På väg till skolan åkte Malala alltid riksha det sista året innan hon blev skjuten. Tidigare gick hon till skolan, men hennes mamma var orolig efter alla hot mot familjen.

Malalas skola syns inte från gatan. Flickorna går snabbt in genom gallergrinden och brukar försiktigt titta ut innan de går ut på gatan.

Ingenstans i koranen står det att en kvinna ska vara beroende av en man eller måste lyssna på en man.

Malalas pappa ser på internet att talibanerna hotar två kvinnor, och att en av dem är Malala. "De två kvinnorna bör dödas", står det.

Malalas föräldrar berättar för henne om hoten och hennes pappa säger att hon för ett tag bör sluta att tala för flickors skolgång och mot talibanerna.

– Hur ska vi kunna göra det? Jag är ju inbjuden att tala på flera håll och jag tycker inte

att jag kan tacka nej, säger Malala.

Farligt att gå

Malala och hennes pappa planerar att åka till byarna i bergen i Swat under nästa skollov och tala med föräldrar och barn om hur viktigt det är att lära sig läsa och skriva.

– Vi blir som utbildningspredikanter, säger Malala till pappa.

Malalas mamma tillåter inte längre henne att promenera till skolan. Istället åker hon alltid dit i en riksha. Hem åker hon tillsammans

med tjugo skolkamrater på ett flak med duk spänd över. På flaket står tre långa bänkar på tvären. Skolskjutsen stannar vid trappan som går upp till Malalas gata och hon är nu alltid rädd för talibaner när hon går uppför trappan.

Vem är Malala?

Natten till 9 oktober 2012 sitter Malala uppe länge för att plugga till provet i Pakistan-

kunskap. Skolskjutsen kör två vändor varje dag. Malala och hennes kompisar stannar kvar och pratar efter provet och åker med den andra vändan, klockan tolv.

Plötsligt kliver två vitklädda unga män ut i vägen och tvingar minibussen att tvärbromsa. En av dem, klädd i mössa och en näsduk som döljer ansiktet, kliver upp bak på bussen och böjer sig in, nära där Malala och hennes bästa vän sitter.

– Vem är Malala? frågar han.

Malala är medvetslös efter att ha skjutits med tre pistolkulor. En av dem träffade henne i huvudet.

Malala bärs från helikoptern till ett militärsjukhus i staden Peshawar efter att ha blivit skjuten

Malala tillsammans med sin pappa Ziauddin och småbröder Khushal och Atal på Queen Elizabeth-sjukhuset i Birmingham i Storbritannien.

FAHEED KHAN/PAF

14 oktober 2012, fem dagar efter att Malala blivit skjuten, demonstrerade barn på gatorna i staden Karachi i Pakistan mot talibanernas attack mot henne.

Några flickor ropar på hjälp, men mannen hyschar ner dem. Malala är den enda flickan som inte har ansiktet täckt. Ingen säger vem som är hon, men flera tittar på henne. När mannen höjer sin svarta pistol kramar Malala sin bäs-

tis hand. Mannen skjuter snabbt tre skott. Det första träffar Malala i huvudet.

FN och priser

Malala flygs i helikopter till ett militärsjukhus och sedan vidare till ett sjukhus i Storbritannien. Det är där som hon efter en vecka vaknar upp ur medvetslösheten. Ena ansiktshalvan är förlamad. Men efter en åtta timmar lång operation lyckas läkarna laga ansiktsnerven.

12 juli 2013 firades Malalas 16-årsdag i FN, inför hundra ungdomar från åttio länder. FN:s generalsekreterare kallade dagen för Malala Day och gav Malala en skinninbunden bok med FN-stadgarna. Den får annars bara statsöverhuvuden.

Malala hamnar på listor i tidningar över de mest inflytelserika personerna i världen. 12 juli 2013, Malalas 16-årsdag, har 100 ungdomar från 80 länder kommit till FN för att lyssna på Malala. FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon kallar dagen för Malala Day. I sitt tal till Malala säger han:

– Jag ber dig att fortsätta höja din röst. Fortsätt att göra skillnad. Låt oss tillsammans följa denna modiga flicka och

sätta utbildning först. Låt oss göra denna värld bättre för alla.

– Låt oss kämpa mot läsockunnighet, fattigdom och terrorism i hela världen. Låt oss ta upp våra böcker och pennor. De är våra starkaste vapen. Utbildning först är den enda lösningen, svarar Malala.

Malalas röst

Talibanerna trodde att de kunde tysta Malala genom att döda henne. Istället gav de henne en ännu starkare röst, som hörs över hela världen. Malala har fortsatt att kämpa för flickors rättigheter och hennes Malala-fonden stärker flickors rätt till utbildning över hela världen. 2013 nominerade WPC:s barnjury Malala som en av tre barnrättshjältar och nära två miljoner röstande barn beslutade i världsomröstningen Global Vote att tilldela Malala World's Children's Prize for the Rights of the Child 2014. Senare samma år blev Malala även den yngsta person någonsin som tilldelats Nobels Fredspris. 🌐

ESKINDER DEBBEJUN

KIM NAYLOR/WCF

Malala tar emot miljoner röstande barns World's Children's Prize på Gripsholms slott i Mariefred.

Det är mars 2018 när Malala tittar ut genom helikopterfönstret och fotograferar med sin mobil. Snart ska helikoptern landa i Swat-dalen, på samma plats som helikoptern lyfte från med den medvetlösas Malala sex år tidigare. Sedan hon vaknade upp har Malala drömt om att kunna återvända till sitt hemland. Hon lever idag i Storbritannien och studerar vid Oxford-universitetet. Men hon fortsätter också att i alla sammanhang kämpa för flickors rättigheter.

INSIVA STED/MALALA FUND

Malala kämpar vidare

Under sitt besök i Pakistan har Malala möten med Pakistans premiärminister, som ger Malalas utbildningsprojekt sitt stöd. I sitt tal till honom säger Malala:

– Pakistans framtida generationer är den främsta tillgång som vi har. Vi måste investera i barns utbildning ... så att kvinnor kan stärkas, arbeta, stå på egna ben och försörja sig.

Besöker många länder

– Varje dag kämpar jag för att flickor ska få tolv års fri och säker utbildning med hög kvalitet. Jag reser för att träffa flickor som kämpar mot fattigdom, krig, barnnäktenskap och könsdiskriminering för att kunna gå i skolan. Vi arbetar på Malala Fund för att deras berättelser, precis som min, ska höras världen över, säger Malala.

– Med fler än 130 miljoner flickor som inte går i skolan finns det mycket att göra. Jag hoppas att fler ansluter sig till min kamp för utbildning och jämställdhet. Tillsammans

kan vi skapa en värld där alla flickor kan få utbildning och leda.

– Gymnasieutbildning för flickor kan förändra samhällen, länder och vår värld. Det är en investering i ekonomisk tillväxt, ständig fred och planetens framtid.

– När jag möter premiärministern eller globala företrädare gör jag det inte för att hänga med dom eller ta en selfie. Jag talar alltid med dom hur folk behandlas i deras land eller om att dom inte sat-

sar på flickors utbildning eller om hur dom behandlar flyktingar. Jag tänker alltid på att representera flickor som inte kan göra sin röst hörd, säger Malala.

Malala hjälper flickor

Malala har en egen organisation, Malala Fund, som arbetar för en värld där varje flicka kan få utbildning och vara ledare. Malalas mål är att hjälpa mer än en miljon flickor. Man arbetar idag i sex länder eller områden. Där de fles-

ta flickor inte når högstadiet satsar man på att stödja de lokala utbildare som bäst förstår flickornas situation.

Malala Fund arbetar också för att hålla politiska ledare lokalt, nationellt och globalt ansvariga så att de genomför förändringar och satsar de pengar som behövs för att alla flickor ska få tolvårig utbildning.

Malala Fund hjälper även flickor att göra sina röster hörda.

– Vi anser att flickor kan tala för sig själva och tala om för dom ansvariga ledarna vad dom behöver för att få utbildning och kunna nå sin fulla potential. Vi sprider flickors röster genom att låta dom träffa beslutsfattare samt genom att publicera deras berättelser i vårt digitala nyhetsbrev Assembly.

TESSTHOMAS/MALALA FUND

Malala tillsammans med flickor från Chibok i Nigeria som rövades bort från sin skola av terrorgruppen Boko Haram. 112 av de 276 flickor som fördes bort saknas fortfarande.

TOLU ONIBOKUN/MALALA FUND

Flyktingflickor i fokus

Malala har under sina resor träffat många flickor på flykt i eller utanför sitt land. Hon har sammanställt en del av flickornas berättelser i en ny bok.

– Det finns idag mer än 68 miljoner flyktingar, det högsta antalet sedan andra världs-

kriget. Dom som drabbas värst är kvinnor och flickor. I flyktinglägren kan man se hur utsatta dom är och hur dom utsätts för sexuella övergrepp och barnåktenskap.

– Jag vet att dessa flickor prioriterar sin utbildning. Dom kämpar för den och vet hur viktigt den är för dom.

Flickors utbildning ger bättre värld

Malala och Malala Fund anser att det är så viktigt att alla flickor får gå tolv år i skolan därför att:

- Gymnasieutbildning för flickor kan utveckla samhällen, länder och världen. Den är en investering i ekonomisk tillväxt, varaktig fred och vår jords framtid.
- Flickors utbildning stärker ekonomin och skapar jobb.
- Utbildade flickor är friskare medborgare som skapar friskare familjer.
- Utbildade flickor är mindre benägna att gifta sig unga eller att drabbas av hiv och har större möjlighet att få friska och utbildade barn.
- Varje ytterligare år som en flicka går i skolan minskar barnadödligheten och barnåktenskapen.
- Samhällen är mer stabila och kan återhämta sig snabbare efter en väpnad konflikt när flickorna är utbildade.
- Utbildning är viktig för säkerheten i världen eftersom extremism växer med ökad ojämlikhet.
- Att investera i flickor är bra för vår jord. Gymnasieutbildning för flickor sägs vara den mest kostnadseffektiva och bästa investeringen mot klimatförändringarna.

– Jag tycker det är viktigt att flickor först stärks i tron på sig själva och sedan kan vi tillsammans kämpa mot utmaningarna utifrån, säger Malala.

Hon har träffat Nigerias premiärminister och framförde att det behövs beslut och pengar som ger tolv års gratis och säker utbildning med hög kvalitet till varje flicka.

– När du blir flykting känner du dig som en främling, en outsider i det nya landet. Men så snart du känner att du hör dit är du en insider och du förtjänar samma rättigheter som alla andra i det landet, som då blivit ditt hem. Och man kan ha många hem.

Girl Power-resa

– På min Girl Power-resa 2017 valde jag att tillbringa min födelsedag och Malala Day i norra Irak. Där träffade jag 13-åriga Nayir, som varit på flykt sedan IS ockuperade hennes hemstad Mosul och förde bort hennes pappa. Hon hade inte kunnat gå i skolan på tre år, men nu var hennes klassrum i ett litet tält i flyktinglägret. ”Inget ska få hindra mig från att slutföra mina studier”, sa hon till mig.

– Vi ska inte begära av barn som tvingats fly att dom även ska ge upp sina studier och sina drömmar. Vi kan inte låta flickor som Nayir kämpa ensamma.

– Ibland tankar vi på flyktingar som offer och att dom måste ha sorgliga berättelser. Och det har dom, men dom visar oss också hur modiga dom är. Dom har drömmar för sin framtid, säger Malala. 🌍

Malala stöder flickor i sex länder

- I Brasilien förbättrar fonden möjligheterna till utbildning för ursprungs- och afro-brasilianska flickor genom att rådge och utbilda lärare och ungdomsledare.
- I Nigeria hjälper fonden flickor som lever under hot från terrorgruppen Boko Haram att gå i skolan, samt kampanjar för nya beslut som stöder tolv års gratis och säker utbildning med hög kvalitet för varje flicka.
- I Indien ökar fonden tillgång till gratis högstadies- och gymnasieutbildning genom rådgivning, mentorprogram och kampanjer för att få flickor tillbaka till skolan.
- I Afghanistan anställer fonden kvinnliga lärare och arbetar för att få ett slut på könsdiskriminering.
- I Pakistan kämpar fonden för ökade resurser till utbildning, bygger skolor för flickor och utbildar och stärker tjejer att kunna göra sin röst hörd för sina rättigheter
- I Syrien-regionen använder fonden teknologi för att ge flyktingflickor tillgång till klassrum, kampanjar för att förenkla antagningsregler, samt kämpar för att barnåktenskap ska minska.

Malalas nyhetsbrev Assembly

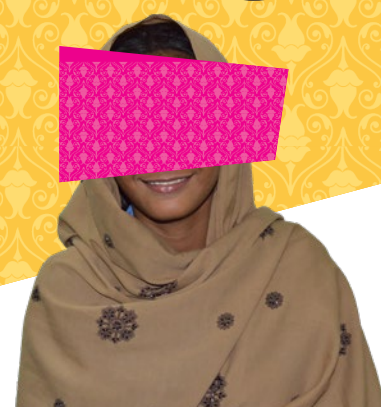
Malalas digitala nyhetsbrev Assembly publicerar flickors berättelser för flickor från hela världen. Även du kan få din röst hörd.

Du kan prenumerera på malala.org!

– Det finns fortfarande mycket att göra i mitt land Pakistan, där 24 miljoner flickor och pojkar inte får gå i skolan. Min dröm är att alla pakistanska barn ska få tolv års fri och säker utbildning av hög kvalitet, så att dom kan bygga en bra framtid för mitt land, säger Malala.

Malala är inte ensam. Precis som hon kämpar tjejerna här för att flickor ska få gå i skolan. Och alla har de Malala som förebild. För en del av dem kan det vara farligt att göra det och därför är deras ansikten övertäckta.

Fler modiga

Bomber stoppar skolan

”Utbildning är så viktigt. Den ändrar våra liv. Alla har rätt att gå i skolan. När jag drömmer om framtiden, drömmer jag att jag är lärare, precis en sådan lärare som jag har. När det smäller mycket bomber får jag inte gå till skolan. Jag är glad när det är lugnt och jag kan gå dit igen. Malala är så bra. Hon är en förebild för oss. Alla vet hur hon tänker och kämpar.”

Mariam, 12

Utvecklar vårt land

”Alla har rätt till utbildning, precis som jag har fått. Bara när alla får utbildning kan vårt land utvecklas. Alla vet inte det, så vi får säga till och påminna. Jag pratar med andra som bor i vårt område och flera av deras barn har sen fått börja skolan. Det är så viktigt för mig att alla får utbildning och jag försöker uppmuntra dom som börjat att dom ska fortsätta och att vara noga med sin utbildning. Utbildning för alla är vårt mål, så även om vi ibland är rädda och vet att många talar illa om oss så har vi bestämt oss för utbildning och vi fortsätter att kämpa! Malala är som vi och en förebild för oss.”

Rainaz, 14

Flickor kan allt

”Utbildning är allt. Det påverkar livet och utan utbildning kan jag inte göra mycket. Alla yrken i mitt land som pojkar kan utbilda sig till kan flickor också utbilda sig till. Om jag vill kan jag bli polis, soldat, pilot eller något annat. Pojkar och flickor kan ha samma yrken.

Politik är också viktigt. Utan politik kan vi inte utveckla vårt land. Alla har rätt att arbeta politiskt. Jag vill också göra det och när jag får makt så ska jag arbeta för att alla i vårt land får utbildning.

Ibland är det oroligt i vårt område och då måste jag stanna hemma från skolan. Jag är tacksam att Malala varit så tydlig med att alla flickor har rätt att gå i skolan. Det finns många föräldrar i vårt område som håller flickorna kvar i hemmet. Jag och mina kompisar pratar med barn vi möter och uppmuntrar dom att börja skolan. Vi pratar också med deras föräldrar. Ibland lyssnar dom på oss och barnen får gå till skolan. När jag fick veta att Malala skriver dagbok så skaffade jag mig också en dagbok och skriver i den varje dag.”

Asma, 14

Kämpar för andra

”Vi som får gå i skolan vet att vi också har ansvar för andra. Där jag bor finns många flickor som tillhör fattiga familjer och ingen har brytt sig om att sända dom till skolan. Ibland har det räckt att jag har pratat med flickorna, ibland får jag diskutera med föräldrarna. Det har gjort att många av flickorna går i skolan nu. Vi har många problem i vårt område, talibaner, bomber och orevliga pojkar som skriker dumma saker efter flickor som går till skolan. Jag har bestämt mig för att jag vill ha utbildning och då måste jag gå till skolan även när vägen dit är jobbig. Utbildning är som ljus, om det börjar lysa så sprider det sig. Vi vill ha det ljuset i hela området där jag bor och i hela vårt land.

Malala är så modig. Jag tycker precis som hon. Jag är glad att jag fått gå i en skola där jag lärde mig hur jag kan kämpa för andra. Man kan inte prata om Malala överallt, många är emot henne och att flickor ska ha utbildning, men vi är många som kämpar som hon gör.”

Sofia, 15

flickor ...

Malala mycket stark

"Med utbildning förstår jag mycket mer av livet. Pojkar och flickor här har olika liv. Mina bröder kan leka hemma och i skolan. Jag kan bara leka i skolan. Malala är mycket stark och förlorade inte kampen. Hon vill att alla flickor i Pakistan ska gå i skolan. Hon har rätt."

Amna, 12

Ber för Malala

"Utbildning är viktig för flickor. Jag har en så bra lärare och tycker så mycket om min skola. Malala är en mycket bra person för hon stöder att flickor får utbildning. Jag ber för henne varje dag att hon ska kunna fortsätta."

Zeenat, 12

Vi utvecklar samhället

"Utbildade kvinnor betyder mycket för hur ett samhälle utvecklas. Det är mycket viktigt. Kvinnor som är utbildade vet att dom har rättigheter och sprider dom till andra. Malala vet att alla flickor har rätt till utbildning."

Warda, 15

Hela landet ska utbildas

"Det är viktigt att vi flickor får utbildning. Jag lär mig läsa och skriva och mycket annat som jag annars inte skulle vetat om."

Malala ville ha utbildning själv, men hon vill också att alla flickor i Pakistan ska få utbildning och att hela vårt land blir ett utbildat land. Hon är mycket modig, ett viktigt föredöme för oss alla."

Aisha, 12

... får stöd av pojkar

Rösta för flickors lika rätt

"Pojkar och flickor har olika liv i Pakistan. Jag tycker att vi ska ha lika rättigheter. Det är inte så nu och det kan bli mycket svårt att ändra. Vi måste prata om det och sen får vi rösta om vi ska kunna ändra på dom orättvisor som finns idag. Vi måste rösta på bra ledare som arbetar för att orättvisor försvinner från vårt samhälle."

Baber, 12

Börja prata om det i skolan

"Alla ska ha samma rättigheter, rätt att gå i skolan och rätt att leka. Föräldrar är inte alltid så välutbildade och dom har lärt av sina föräldrar att flickor inte ska gå ut. Det tycker jag är fel. Vi måste ha samma respekt för alla. Det måste bli viktigt att prata om detta i skolan. Det gör man inte nu."

Nazar, 15

Föräldrar tänker på gammalt sätt

"Flickor ges inte samma rättigheter som pojkar. Föräldrar är inte lika mot pojkar och flickor. Våra föräldrar tänker på gammalt sätt och vi måste lyda dom. Pojkar kan inte göra hushållsarbete, flickor kan inte gå ut när och hur dom vill."

Umer, 15

Vi måste prata med familjerna

"Pojkar och flickor har samma rätt till utbildning, det är föräldrarnas ansvar. Vi som är unga är också ansvariga, vi måste prata med familjer som inte gör så. Vi måste vara föredömen så att dom som vägrar ge sina flickor rättigheter och särskilt rätt till utbildning känner skuld. Flickor kan göra allt som pojkar kan."

Ubaid, 13

VARFÖR NOMINERAS PHYMEAN?

Phymean nomineras för sin kamp för barn som lever på soptippar i Kambodja och deras rätt till utbildning.

UTMANINGEN

I Kambodjas huvudstad Phnom Penh lever och arbetar många fattiga barn på soptippar och i slumområden. De går inte i skolan utan riskerar istället liv och hälsa när de samlar sopor för att överleva. Många har skadats, till och med dött när de körts över av sopbilar eller begravts i sopberget.

ARBETET

Phymean och hennes organisation, People's Improvement Organization (PIO), ser till att utsatta barn, även barn som drabbats av hiv/aids, får gå i skolan och får sina grundläggande behov tillgodosedda. Över tusen barn får utbildning, mat, rent vatten och sjukvård. De uppmuntras att drömma och att utveckla sina intressen.

RESULTAT & VISION

Sedan 2002 har mer än 5 000 utsatta barn fått ett bättre liv genom Phymean och PIO, som anser att utbildning är vägen ut ur fattigdom. Idag driver man tre egna skolor och ett barnhem där föräldralösa och övergivna barn får växa upp i en trygg miljö.

SID
60-67

BARNRÄTTSHJÄLTE 5

Phymean Noun

När Phymean var liten förbjöd de som då hade makten i Kambodja henne och andra barn att gå i skolan. När hon som vuxen möter barnen som arbetar på soptipparna i huvudstaden Phnom Penh vet hon hur de känner sig. Och att de alla längtar efter att få börja skolan. Så hon startar en skola för dem.

Phymeans berättelse börjar i april 1975, när hon är fyra år. Det kommer soldater som viftar med vapen och säger att alla måste lämna staden. "Bara för tre dagar" säger de, "sen får alla komma hem igen".

Det är så fullt på vägarna att Phymeans familj knappt kan ta sig fram. Soldaterna manar på dem, längre och längre bort. Gevärsskott hörs

på avstånd. De som försöker vända tillbaka blir skjutna.

När familjen vandrat i många dagar får de stanna på ett stort jordbruk. De får svarta kläder och skor av biläck. Det är den uniform som Röda Khmererna vill att alla ska bära från och med nu. Röda Khmererna är namnet på den militärgrupp som tagit makten i Kambodja.

Skolan förbjuden

Många av de svartklädda soldaterna med stora vapen är bara tio-tolv år. De tycker om Phymeans mamma och när hon ber dem att inte skicka iväg Phymean och hennes storsyster till det läger där barnen bor utan sina föräldrar, så låter de dem stanna.

Många dödas av de Röda Khmererna och en dag får Phymeans mamma veta att

PHYMEAN BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 1: Ingen fattigdom. Mål 2: Ingen hunger. Mål 3: God hälsa och välbefinnande. Mål 4: God utbildning. Mål 10: Minskad ojämlikhet. Mål 11: Hållbara samhällen.

Kambodjas hemska historia

Kambodja är ett av världens fattigaste länder. För 45 år sedan togs landet över av Röda Khmererna. Under de nära fyra år som Röda Khmererna styrde landet dog över 1,8 miljoner människor av tortyr, avrättning, sjukdom, svält och utmattning.

Phymeany, som står närmast sin mamma, är här år 1973 bara två år och familjen har ännu inte tvingats lämna sitt hem.

bättre liv. Pengar och saker, det kan människor ta ifrån dig, men din kunskap kan ingen stjäla.

Varje kväll håller Phymeany mamma i sitt knä. En kväll viskar mamma:

– Håll hårt i dina drömmar Phymeany. Allt som du kan lära dig kan du klara av.

Sen dör mamma.

Kämpar på

Nu är Phymeany ensam i världen, så när som på sin lilla systerdotter Malyda. Allt Phymeany har kvar är husets fyra väggar och en cykel. Varje morgon innan gryningen samlar hon vatten från trädgården och fyller sakta en vattentank. När den är full säljer hon vattnet som dricksvatten.

Så får Phymeany jobb som sekreterare. Efter arbetet

cyklar hon till en kvällsskola. Hon har lovat sig själv och sin mamma att gå i skolan, och hon tänker göra det, fastän ögonen ofta vill stängas av trötthet.

Under många år kämpar Phymeany med sin utbildning. Sen får hon ett FN-jobb att arbeta med det första fria valet i Kambodja. Hon flyttar till huvudstaden Phnom Penh, jobbar på ett kontor, köper en bil och har pengar på banken. Livet är plötsligt enkelt.

Kamp om kycklingben

En dag äter Phymeany en grilad kyckling till lunch. Hon kastar sina kycklingben på en hög av sopor och plötsligt kommer fem barn. De slår och klöser varandra för att kom-

alla hennes elva syskon och hela deras familjer har dödats.

Phymeany fyller sex år, men får inte börja i skolan. Röda Khmererna tillåter inga skolor och inga böcker. Phymeanyns uppgift är att pumpa vatten och det är ett tungt arbete.

Två år senare kommer soldater från grannlandet Vietnam och besejrar Röda Khmererna. Familjen kan återvända hem och nio år gammal får Phymeany äntligen börja skolan. Hon vill läsa vända bok i hela världen och flyttas snabbt uppåt, från tvåan till fyran till sjunde klass.

nes mamma blir mycket sjuk.

Phymeanyns pappa har övergivit familjen och hon måste arbeta hårt för att ta hand om sin mamma. Hon säljer deras tillhörigheter en efter en. Först motorcykeln, sedan symaskinen, en cykel och möbler. Kvar finns bara det lilla huset och en cykel.

– Du måste gå i skolan, säger mamma.

Men Phymeany vill inte lämna henne, inte ens för skolan som hon älskar.

– Jo, säger mamma, du måste skaffa en utbildning. Kunskap är nyckeln till ett

Mamma blir sjuk

När Phymeany fyller tretton år förändras allt igen, när hen-

Stå på egna ben flickor!

”I Kambodja är det vanligt att flickor inte får gå i skolan, för att familjerna tycker att det är onödigt. Flickorna ska ändå gifta sig och få en man, som ska ta ansvar för dom. Att mannen automatiskt är ledaren. Men det tycker jag är fel! Genom utbildning kan fler förstå att också kvinnor kan vara ledare för sitt område eller sin familj. Därför vill jag lära flickor att stå på egna ben. Och att vandra mot sina drömmars mål!”, säger Phymeany.

Fokus på flickor

Phymeany och PIO hjälper både pojkar och flickor, men Phymeany vet att flickor är extra utsatta. De tvingas oftare sluta skolan i förtid och börja jobba tillsammans med föräldrarna. Därför är det främst flickor som får extra stöd från skolan, till exempel ris varje månad. Föräldrarna får skriva på ett kontrakt där de lovar att stötta sin dotter i hennes studier och att hon inte behöver arbeta på kvällar och nätter.

Framtids- drömmar i Phymeans skola

5x
8

Vill bygga stor gul skola

"Matte är viktigt, speciellt multiplikation. När jag blir ingenjör ska jag bygga en stor gul skola åt barnen."
Sokh Gim, 13

Vill prata med hela världen

"Engelska är viktigt, så jag kan prata med människor från hela världen. Jag vill kunna läsa engelska böcker och skriva till vänner på datorn."
Somaly, 14

Barnen älskar att varje morgon få gå till Phymeans skola.

Phymean tillsammans med barn i skolans matsal, där alla får lunch.

ma åt kycklingresterna. Phymean blir förskräckt. Barnen slåss om chansen att äta sopor.

Barnen berättar att de kommit från landsbygden, för att deras föräldrar söker jobb. Men det enda jobb som finns är att leta sopor på soptippen, där de också bor. De berättar om hur de kämpar varje dag för att överleva.

– Hur kan jag hjälpa er?
frågar Phymean.

– Jag vill bara gå i skolan, säger en av pojkarna.

När Phymean lämnar barnen får hon ingen ro. De kämpar utan någon hjälp, precis som hon gjort.

Nästa dag åker Phymean till Phnom Penhs största soptipp, som är hög som ett berg. Hon möter barn och föräldrar, ser tältdukarna som de sover under, ser lastbilarna som kör sina rutter oavsett om det kommer ett barn i vägen eller inte. Hon ser öppna sår, som aldrig läker. Stanken letar sig in överallt. Det är som att komma till helvetet, tänker Phymean.

Startar skola

Phymean säger upp sig från sitt jobb, tar ut alla sina pengar från banken och börjar arbetet på soptippen. De flesta barnen vill förtvivlat gärna gå

Det är 2002 och första gången som Phymean besöker flickorna på soptippen.

Sopsamlarkläder

Srey Nichs sopsamlarkläder. Barnen som letar sopor försöker bära så skyddande kläder som möjligt. Helst långa ärmar och stövlar men det är inte alltid det finns. Barnen som jobbar barfota eller i kortärmat skär sig ofta.

Phymeans gröna skolbyggnad ligger vid den gamla soptippen där getterna nu betar.

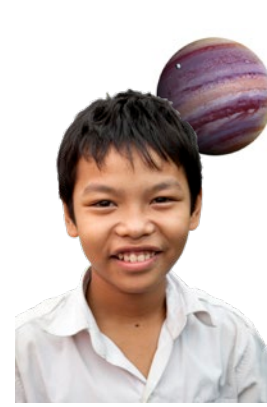
Vill måla PIO:s historia

"Jag tycker om att måla landskap och djur, helst kaniner. Jag vill bli konstnär och måla PIO:s historia."
Pich, 13

Khmer och dator viktigt

"Vårt språk khmer är viktigt för mig, som vill jobba i näringslivet. Då behöver jag kunna jobba med dator."
Kakada, 11

Vill flyga till annan planet

"Datorer är viktigast att lära sig om. Jag vill bli pilot och cockpit är som en stor dator, eller bli astronaut och flyga till en annan planet."
Kim, 12

i skolan, men föräldrarna tvekar. Barnen måste hjälpa till med försörjningen, annars svälter familjen.

Första dagen kommer 25 barn till Phymeans skola. Sedan fler och fler. Phymean ser också till att koppla in den första kranen som ger rent vatten på soptippen. De som lever där behöver också mat och lärare.

Phymean är på soptippen varje dag. Hon är lärare, ledare, vaktmästare, kurator, hon är allt för barnen. Sakta byggs skolan upp. Det blir fler barn och fler lärare, och efter ett par år öppnar Phymean ännu en skola.

Ge aldrig upp!

Nu har det gått sjutton år sedan Phymean startade sin organisation. Det finns tre skolor och ett barnhem för föräldralösa eller övergivna barn. Organisationen hjälper också familjer och hela samhället runt soptippen.

– Ge aldrig upp! Så tänker jag själv och det säger jag till barnen på skolan. Barnen här har ett hårt liv. Det finns gäng, droger och mycket otrygghet. Men vi hjälper barnen att se sina drömmar och att kämpa för att nå dom, säger Phymean. 🌍

Phymean och PIO vill

- Hjälpa barnen hitta sin dröm. Många av barnen på soptippen har inte någon framtidstro.
- Ge barnen hopp. Genom att se barnens framsteg och skapa tillfällen där deras talanger syns visar Phymean och lärarna att barnens situation kan förändras.
- Ge barnen kärlek att lita på. Phymean och PIO följer barnen under många år.

PIO:s arbete för barnen:

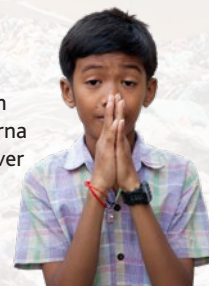
- Tre skolor på den gamla soptippen och i slummen i Phnom Penh.
- Utbildning på khmer och engelska, med fokus på språk och datakunskap.
- Ett barnhem för föräldralösa och övergivna barn.
- Stöd till familjer, så att de kan skicka sina barn, speciellt döttrar, till skolan.
- Rent vatten till alla barn i skolan, och till barn och vuxna i området.
- Yrkesutbildning för tonåringar, som till frisör eller sömmerska.
- Tillgång till sjuksköterska, läkare och tandläkare.

Vill lära turister

Hin, 13, har gått i PIO:s skola i tre år. Han bor precis bakom skolan med sin mamma, pappa och småbröder. I flera år arbetade familjen på soptippen, men idag jobbar bara föräldrarna.

– Jag vill bli guide och lära turister om kambodjansk kultur och traditioner. Jag kan lära dom hur man gör en traditionell hälsning.

Hälsar man på en munk ska händerna vara högt upp, över näsan.

Jämnåriga hälsar man på med händerna under hakan. Man säger "chum reap sou" istället för det mer formella "sou dei".

Hälsar man på en vuxen har man händerna under näsan.

Drömmen om skolan

Kean står i ett av alla djupa hål i sopberget. Plötsligt hörs ljudet som bara kan betyda en sak: Sopor faller! Kean kastar sig upp och lyckas ta sig ur gropen innan lavinen av sopor som traktorn satt igång fyller gropen där hon just stod.

Lillasyster Phally och Kean arbetade båda på soptippen och drömde om att få gå i skolan.

Några år tidigare, när Kean är åtta år, lämnar hon och hennes lillasyster Phally hembyn. De tar farväl av sina föräldrar och klämmer in sig i en minibuss tillsammans med sin farmor. Efter tre timmar är de framme vid målet: Stung Mean Cheys soptipp i huvudstaden Phnom Penh, där de ska arbeta från morgon till kväll alla veckans dagar.

Livsfarligt arbete

Kean och Phally får snart lära sig vad som händer med de barn som inte hinner undan när soplavinerna sätter igång. Första gången Kean upplever det står hon några meter ifrån en pojke, en bit ner längs sopbergets vägg. Traktorchauffören på bergets topp ser dem inte utan skyfflar ned skräpet över pojken.

Kean och alla andra som ser pojken försvinna hjälps snart åt att gräva fram honom. Han ser skräckslagen ut, men

dagen därpå är han tillbaka på soptippen och jobbar som om ingenting har hänt. Kean vet att han inte har något val om han ska ha något att äta.

En annan gång tar det för lång tid att gräva upp en pojke, som dör.

Bara att ta sig fram över sopberget är livsfarligt. Flera gånger faller Kean ner i midjedjupa pölar som bildas bland soporna. Den som faller i ett sådant hål och inte bottenar hittas aldrig igen.

Kvinnan med skolan

Kean och hennes syster letar efter sopor varje dag. Ibland

blir sann

Kean och Phally äter lunch på skolan. När de arbetade på tippen var de ofta hungriga.

Danskläder

Kean och Phally älskar att dansa både hip hop och traditionella danser.

PIO-uniform

I skolan bär alla elever uniform som de får från PIO. Den har Phally varje förmiddag. När de arbetade på soptippen hade systerarna bara kläderna de bar på kroppen. Nu har de flera ombyten och de kan byta med varandra!

är de så hungriga att de äter maten som andra har slängt. Kläderna de bär kommer också från tippen. En dag ser Kean och Phally en kvinna gå runt på soptippen och dela ut skyddsmasker och prata med människorna som jobbar där.

Kean och Phally lyssnar noga när kvinnan pratar om en skola. Barnen får följa med kvinnan till skolan för att titta på den. När Phymean, som kvinnan heter, berättar att barnen går där helt gratis, tänds ett hopp hos Phally att systerarna kanske ska kunna gå i skolan.

Systerarna berättar om skolbesöket för sin farmor.

– Ni måste fortsätta att samla skräp, annars kommer vi alla att svälta, säger farmor.

Phally gråter och fortsätter att tjata på farmor:

– Jag vill inte jobba på soptippen hela livet.

Till slut ger farmor med sig.

Systerarna får börja i skolan.

Varje dag efter skolan går Kean och Phally för att samla skräp. När de kommer hem till sitt lilla skjul sent på natten

gör de hushållsarbetet medan farmor sorterar skräpet. Sedan studerar de. De är rädda att inte kunna hänga med på lektionerna annars.

Hungerstrejken

Farmor, som har tuberkulos, är svag och de måste åka hem till byn. Kean och Phally gråter hela vägen. Allt de vill är att stanna i skolan.

I hembyn planterar de ris från tidig morgon till sen kväll. Kean gråter ofta. Hon tänker på skolan och på hur mycket hon missar av lektionerna.

Keans och Phallys familj lyssnar inte på flickornas argument så de gör upp en plan: De ska inte äta en bit förrän de får åka tillbaka till Phnom Penh och skolan. Systerarnas hungerstrejk varar i flera dagar och till slut får de sin vilja fram.

Underbart schampo

Farmor följer med och ser till att de får flytta in på PIO:s barnhem.

För första gången kan de tvätta håret med schampo.

– Det är så underbart. Nu kan jag äntligen känna mig helt ren, säger Phally.

Vid det kambodjanska nyåret i april åker systerarna och hälsar på sin familj. Mitt i årets firande kommer några barn fram till Kean.

– Kan du lära oss engelska? Och visa hur man skriver det alfabetet? frågar de.

Kean blir mycket stolt. Hon är glad över att kunna lära ut. Hennes föräldrar ser när hon visar barnen hur de ska skriva bokstäverna och ler stolt mot henne.

– Jag är verkligen en lycklig tjej nu, som har möjligheten att gå i skolan. Om jag inte hade kommit till PIO så vet man inte hur framtiden skulle varit, säger Kean. 🌍

Handens dans

Traditionella kambodjanska danser har många handrörelser, som systerarna övar på.

Älskar skolan

Phally och hennes kompis Pich läser böcker från biblioteket sista timmen på skoldagen. Phally älskar att gå i skolan. När hennes farmor tog henne och Kean tillbaka till hembyn, inledde systerarna en hungerstrejk för att få komma tillbaka till skolan igen.

Langeng, 15, bor med sin syster Pich, 13, mamma och sjutton släktingar i ett plåtskjul vid den gamla soptippen. Hans mamma är mycket sjuk, men hon måste arbeta hårt för att familjen ska ha råd med mat. På kvällarna följer Langeng med henne.

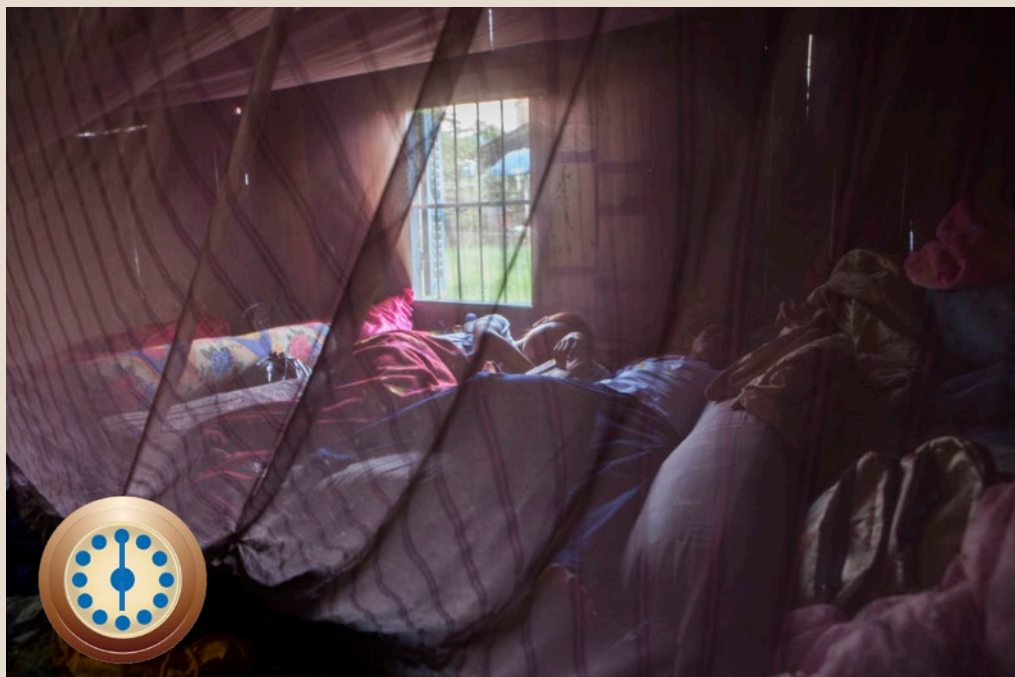
Det var värre när Langeng var liten. Då gick han inte i skolan, utan samlade sopor hela dagen.

– Jag var alltid hungrig. Jag plockade upp dålig frukt som människor kastat och drack de sista dropparna som fanns kvar i flaskorna jag hittade.

Langeng och hans syster såg andra barn, med skoluniform och skolväskor. De bad och tjtade, och till slut fick de börja på PIO.

– Fotboll, skolan och mina vänner gör mig glad. Men när jag tänker på att min mamma är sjuk blir jag mycket ledsen. Så ledsen att jag blir arg.

Lång dag med

6:00 Vakna

Langeng och hans syster Pich sover bredvid varandra i familjens säng. Myggnätet skyddar för myggorna som trivs i den fuktiga värmen.

6:30 Rent och snyggt

Varje onsdag sopar Langeng klassrummet innan lektionerna börjar.

9:30 TV-rast

På rasten går Langeng och hans kompisar till kiosken bredvid skolan och tittar på nyheterna.

11:00 Friterat bäst

Alla barn äter lunch på skolans tak. Utan den skulle många av barnen gå hungriga. Langeng gillar bäst när det är friterade grönsaker.

13:00 Starta datorerna

Den spännande datorlektionen hålls i biblioteket.

skola och sopor

14:15 Så trött, så trött...

Langeng sover middag nästan varje lunchrast, men ibland är han så trött att han ändå nickar till på engelskalektionen på eftermiddagen. Han har bara sovit fem timmar på natten, eftersom arbetet inte är klart förrän sent på natten.

Plast och gummiskor
70 öre /kg

Sugrör
1 krona /kg

Plastflaskor
1,40 kronor /kg

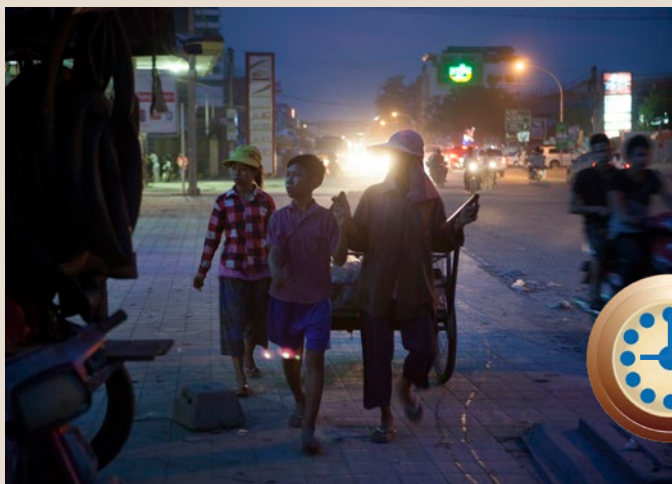

17:15 Kvällspasset startar

Langeng byter om till sopsamlarkläder. Sen ger han sig av mot stadens centrum för att samla skräp.

Kartong
70 öre /kg

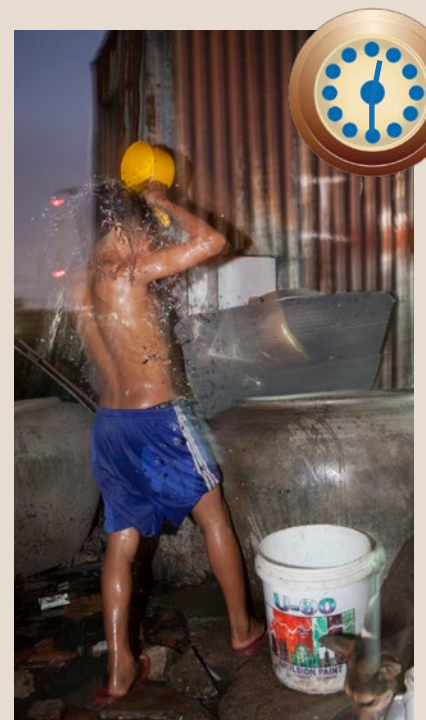

21:00 Vandrar i mörkret

Fram till midnatt arbetar Langeng vidare.

00:30 Nattdusch

När de äntligen är hemma duschar Langeng. Efter lite ris, som är kvar från när de andra åt middag, går han till sängs.

VARFÖR NOMINERAS MANUEL?

Manuel Rodrigues, som sorgligt dog under 2020, nomineras för sin kamp för blinda barn och barn med andra funktionsvariationer i Guinea-Bissau.

UTMANINGEN

I Guinea-Bissau är barn med funktionsvariationer mycket utsatta. Ofta får barn som är döva eller blinda inte gå i skolan och behandlas som mindre värda. Ibland, särskilt på landsbygden, göms de undan eller överges på grund av fattigdom och fördomar.

ARBETET

Manuel och hans organisation AGRICE ger barn med funktionsvariationer möjlighet till ett värdigt liv. De ges tillgång till hälso- och sjukvård, mat, ett hem, får gå i skolan, trygghet och kärlek. Manuel räddar barn som har övergetts eller gömts, men utbildar också deras familjer så att det inte ska hända igen.

RESULTAT & VISION

Sedan 1996 har Manuel och AGRICE hjälpt tusentals barn till ett bättre liv. Mer än 300 blinda barn har fått hjälp på Manuels center och gått i hans förskola och skola anpassade för synskadade. De flesta kan, efter en tids träning, återförenas med sina familjer och gå i vanlig skola. Han kämpar oavbrutet för att alla barn med funktionsvariationer ska ha samma rättigheter som andra.

SID
68–75

BARNRÄTTSHJÄLTE 6

Manuel Rodrigues

Manuel stryker försiktigt 9-åriga Adelias huvud. Hon lutar sig mot honom på bänken där de sitter. När Adelia var nyfödd lämnades hon att dö i skogen för att hon är blind.

– Många i Guinea-Bissau ser barn med funktionsvariationer som värdelösa, ger dom ingen kärlek och låter dom inte gå i skolan. Mitt liv går ut på att kämpa för dom här barnen, säger Manuel, som själv är blind.

Manuel vet hur beroende ett barn som har en funktionsvariation är av att vuxna runt omkring visar kärlek och inte sviker och överger. Han blev själv blind när han var tre år.

– Vi var nio syskon och min mamma och min pappa älskade oss. Pappa och jag var bästa kompisar. Vi gick hand i hand till förskolan varje dag och vi lekte mycket ihop.

När Manuel var tre år hände något som förändrade allt.

– Mina ögon, som var bruna, började bli blå och jag såg allting som genom en dimma. Jag tvingades sluta i förskolan eftersom jag såg så dåligt. Jag blev ledsen, men en som blev ännu ledsnare var pappa.

Den långa resan

Manuels pappa bestämde sig för att Manuel skulle få den bästa läkarvård han kände till. Men det var inte i Guinea-Bissau utan i Portugal. Han började spara så mycket pengar han kunde av sin lön från armén. Till slut blev det möjligt att skaffa en flygbiljett som skulle ta Manuel till hans farbror i Portugal. Men ingen annan i familjen kunde följa med.

– Det var inte lätt för mig. Jag var bara fyra år och ledsen och rädd. Men jag hade tur. På flyget var det en nunna som hjälpte mig och på sjukhuset var det två sjuksköterskor som tog hand om mig.

– Efter ett år på sjukhuset

Manuel tillsammans med Adelia, som lämnats i skogen som baby för att dö, men räddades av några herdar.

konstaterade dom att det inte gick att göra något åt min synskada. Jag hade fått läkarvård för sent.

Skola för blinda

Manuels pappa fortsatte att kämpa för sin son. Han visste

Hemma igen

På Manuels center lärde sig Isabel punktskrift, och att hon klarar mycket mer än omgivningen tror. Nu bor hon hos sin familj och får varje morgon hjälp av sin kusin Aua att komma till skolan.

att det fanns bra skolor för blinda i Portugal, men inte en enda i Guinea-Bissau.

– Min familj fick ihop tillräckligt med pengar så att jag kunde börja på en internat-skola i Portugal. Jag fick lära mig räkna, läsa och skriva med hjälp av punktskriften braille.

Åren gick och Manuel tänkte att livet nog skulle ordna sig trots allt. Men en dag, när han hade bott på skolan i sex år, fick han ett besked som förändrade allt. Hans pappa hade dött i en hjärtattack.

– Jag var tio år och förlora-

de både pappa och möjligheten att fortsätta i skolan, eftersom ingen längre kunde betala mina skolavgifter.

När Manuel kom hem var det krig. Familjen förde Manuel i säkerhet i grannlandet Guinea. Där kunde han börja i en skola för barn och unga med funktionsvariationer. Sex år senare kunde han återvända hem.

Stoppade presidenten

Ingen trodde att Manuel som blind skulle få ett arbete, men han gick varje dag till presidentpalatset och begärde att

få tala med presidenten. Manuel tyckte att presidenten skulle hjälpa honom och andra med funktionsvariationer att få ett arbete.

– En dag lyckades jag ställa mig i vägen för presidentens bil så att han inte kunde åka vidare! Presidentens vakter förde mig till honom. Jag förklarade att jag behövde hjälp att skaffa ett arbete eftersom ingen anställde blinda. Jag sa att jag hade lärt mig att arbeta som telefonväxeloperatör. Presidenten blev nyfiken och lät mig prova presidentkansliets telefonväxel. Han

blev imponerad och ordnade arbete till mig på postens huvudkontor!

Startar AGRICE

Även om Manuel klarade sig bra, glömde han inte de blinda barn i landet som inte hade fått samma möjligheter som han själv.

– Många blev gömda eller övergivna. Fortfarande hade regeringen inte startat en enda skola i landet som var anpassad för synskadade, säger Manuel.

1996 startade Manuel där för organisationen AGRICE

MANUEL BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 1: Ingen fattigdom. Mål 3: God hälsa och välbefinnande.
Mål 4: Alla barns rätt till utbildning. Mål 10: Jämlikhet.
Mål 11: Personer med funktionsvariationer har lika rättigheter som alla andra.

På räddningsuppdrag

Ibland får Manuel och hans följeslagare byta jeepen mot åsnekärra för att ta sig fram till en by där de vet att det finns barn med funktionsvariationer som har det svårt. Manuel tas väl emot och när han berättar att barn med funktionsvariationer har samma rättigheter som andra barn lyssnar byborna. Han berättar också om orsaker till blindhet och hur man kan förebygga ögonskador. Manuel och AGRICE har 16 fältarbetare som besöker byar och samhällen för att leta efter blinda barn och barn med andra funktionsvariationer. Manuel samarbetar med kyrkor, moskéer, traditionella ledare och lokala myndigheter, som kontaktar AGRICE om de vet att det finns barn som behöver hjälp.

ner, som vi visste ofta levde i livsfara. Vi informerade om barnets rättigheter och erbjöd oss att ta hand om barn som behövde hjälp. Snart bodde över fyrtio synskadade barn hemma hos oss.

Vita kappens skola

Hos Manuel tränades barnen i att kunna ta hand om sig själva och kunna hjälpa sina

familjer när de återvände hem. Manuels mål var att barnen skulle återvända hem och vara en del av samhället. De lärde sig att tvätta kläder, diska, städa, matlagning och mycket annat.

Manuel visste att barnen behövde få gå i skolan också. Han tjatade ständigt på regeringen om att en skola som var anpassad för synskadade, med

halva sitt hus till det första säkra hemmet för blinda barn i Guinea-Bissau. De första som flyttade in år 2000 var bröderna Suncar, 11 månader och Mamadi, 6 år.

Tillsammans med sin hustru Domingas tog Manuel hand om de två små pojkarna. Ryktet om hur bra bröderna hade det spreds och allt fler blinda barn sökte sig dit.

– Samtidigt började vi med våra räddningsuppdrag. Vi tog oss ut i byar för att leta efter blinda barn eller barn med andra funktionsvariatio-

(Guineas förening för de blindas rehabilitering och integrering) för att synskadade skulle kunna sprida kunskap i samhället och kämpa för sina rättigheter tillsammans.

Genom AGRICE kom Manuel i kontakt med många blinda barn som for illa. När hans mamma dog gjorde han

15-åring skapade punktskrift

Punktskrift, eller braille, skapades 1824 av en 15-årig fransk pojke som heter Louis Braille. Punktskrift är upphöjda punkter inom små rutor (celler) på ett papper eller plastark som man känner och läser av med båda pekfingrarna. Beroende på hur man kombinerar punkterna i varje ruta skapas olika bokstäver. Förutom bokstäver kan man även bilda siffror och musiknoter. Den 4 januari varje år firas den internationella Punktskriftsdagen till minne av Louis Brailles födelsedag 1809.

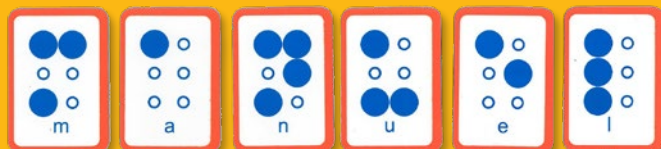
På Manuels skola lär sig de blinda barnen med hjälp av punktskrift att läsa och skriva för första gången i sina liv.

Mall av plast med rutor som man stoppar in pappret i när man ska skriva med regletten.

En reglett som man skriver punktskrift med.

Så här ser namnet Manuel ut i punktskrift.

**1,4 MILJONER
BLINDA BARN**
Det finns 19 miljoner
synskadade barn i världen.
1,4 miljoner av dessa är
obotligt blinda.

Bara en ögonläkare

– Det går att förebygga och behandla nästan all blindhet*. Men Guinea-Bissau är ett fattigt land och det finns bara en enda läkare som är ögonspecialist i hela landet, förklarar Manuel. De vanligaste orsakerna till blindhet i Guinea-Bissau är:

Flodblindhet (Onchocerciasis) är en parasitinfektion som fås genom att bli biten av en svart fluga som finns vid floder. En parasit producerar sedan tusentals giftiga larver i kroppen, även i ögonen. Det går att vaccinera sig mot sjukdomen.

Trakom är en infektionssjukdom där bakterier orsakar en strävhet på ögonlockens insida och ärrbildning uppstår. Långsamt leder infektionen till blindhet. Sprids ofta av flugor som varit i kontakt med en smittad persons ögon. Kan förebyggas och behandlas med tillgång till rent vatten, bättre hygien, medicin och operation.

Grå starr (Katarakt) är en sjukdom som gör att ögats lins grumlas. Det går att operera.

Grön starr (Glaukom) är en sjukdom som angriper synnerven. Det går inte att operera den synskada man fått, men läkarvård kan leda till att man kan behålla delar av synen som är kvar.

*80% av blindhet i världen går att behandla eller förebygga.

Manuel berättar en saga för barnen. Abdulai, som sitter i Manuels knä, hittades för en vecka sedan när Manuel var ute på räddningsuppdrag.

lärare som kan punktskrift, måste startas omgående.

– Regeringen tänkte inte starta en sån skola, men gav mig en bit mark att bygga på.

Manuels första skola var av bambu och palmlblad och barnen satt på marken utan bänkar.

– En dag kom Kanadas ambassadör för att se hur vi arbetade med våra elever. När vi stod i klassrummet kom en stor orm ringlande mot barnen. Efter mötet med ormen beslutade ambassadören att ge oss pengar så att vi kunde börja bygga en tryggare skola för barnen!

20 års arbete

Det har nu gått 20 år sedan Manuel tog hand om de första blinda barnen. Idag har Manuel och AGRICE en förskola och en skola, två rehabiliteringscenter, klassrum, mat- och sovsalar, bibliotek, musik-, gymnastik- och slöjdsalar. Guinea-Bissaus utbild-

ningsdepartement hjälper Manuel med lärare. Skolorna är öppna för alla barn, inte bara för synskadade.

– För mig är det självklart att man ska lära sig tillsammans. Det är ett bra sätt att bryta isoleringen för barn med funktionsvariationer och få folk att förstå att vi alla har ett värde.

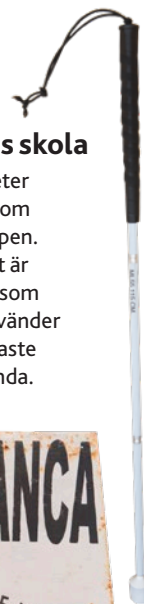
Manuel är ibland väldigt trött och ledsen över allt hemskt som drabbar barn i Guinea-Bissau.

– Då tänker jag på alla chanser jag fick i livet tack vare min pappa. Hans kärlek till mig gjorde att jag fick den absolut bästa sjukvården och

utbildningen som fanns. Pappa är min förebild. Som han var mot mig vill jag vara mot alla synskadade som behöver mig. 🌍

Vita käppens skola

Manuels skola heter Bengala Branca som betyder Vita käppen. Sedan 1950-talet är den vita käppen, som många blinda använder sig av, den vanligaste symbolen för blinda.

Många kompisar

– Jag går i 4:an på Manuels skola. Jag arbetar med både punktskrift (braille) och det vanliga alfabetet. På min skola går både barn som kan se och barn som är blinda. Det händer ofta att dom som kan se hjälper oss andra och berättar vad det står när läraren har skrivit något på tavlan, berättar Samuel.

Hjälper varandra

– Jag utträttar ofta ärenden för Manuel. Ibland hjälper jag honom när han går utanför centret. Då lägger han handen på min axel och så går vi tillsammans, säger Samuel.

Fotboll som låter!

Barnen spelar fotboll med bollen i en plastpåse eller med en gammal läskplastflaska så att de blinda barnen kan höra var bollen är. Samuels högsta dröm är att bli fotbollssproffs.

Älskar att rita

– Jag gillar att rita, men för att det ska fungera, måste jag ha pappret väldigt nära ögat, förklarar Samuel.

Samuel fick sin syn!

– Jag blev övergiven av mina föräldrar för att jag var blind. Men Manuel kom till byn och hämtade mig. Tack vare honom kan jag idag till och med se på ena ögat! säger Samuel, 12, som bor på Manuels center.

Samuel föddes i en fattig familj. Hans storebror Solomon var synsvag och på väg att bli blind. När hans pappa förstod att även Samuel var blind övergav han familjen.

– Mamma arbetade på fältet och lämnade mig och min bror hos grannar i byn. Ibland var hon borta flera veckor i sträck, säger Samuel.

– Grannarna tog inte hand om oss på ett bra sätt. Vi var hungriga, nakna, smutsiga och fick stryk.

Manuels räddningsuppdrag

Manuel fick veta att det fanns två små blinda pojkar som for illa i byn och gav sig iväg på ett räddningsuppdrag för att hämta bröderna. Samuel fick, precis som alla andra barn som kommer till centret,

genomgå en ögonundersökning. Läkarna såg att han hade sjukdomen grå starr på ena ögat och ville operera honom.

– Jag var åtta år och hade varit blind i hela livet så jag visste inte hur någonting såg ut. Plötsligt kunde jag se på ena ögat och det första jag såg var takfläkten över min sjukhussäng. Jag blev livrädd!

Att kunna se

När Samuel tog sig upp ur sängen och gick ner för sjukhusets trappa var han så lycklig att han bara sprang runt, runt ute på sjukhusgården.

Manuel hade kämpat för att hålla kontakten med brödernas föräldrar. Nu när de vet att Samuel kan se, och hur mycket Solomon har lärt sig, vill föräldrarna att bröderna flyttar hem. Och Manuels mål är alltid att barnen ska flytta hem till sina familjer om det är möjligt. Men Samuel är inte lika övertygad.

– Efter operationen kom mamma hit och hälsade på mig och jag kände inte igen henne. Det var Manuel som tog hand om mig när jag behövde det. Han tröstade mig när jag var ledsen. Jag fick kärlek, säger Samuel. 🌍

Alla barns skola!

”Jag och Samuel är kompisar och hjälper varandra med svåra uppgifter i matte. I vår skola går både blinda och seende barn. Jag tycker egentligen inte att det är någon skillnad. För mig är det självklart att även blinda barn ska gå i skolan. I Guinea-Bissau är skolorna ofta inte anpassade för barn med funktionsnedsättning. Det är fel. Alla skolor skulle, som vår skola, vara anpassade så att alla kan gå där. Om man inte går i skolan blir det svårt att få ett arbete.”

Germindo, 15

Adelia lämnades att dö

– Jag kommer aldrig glömma när jag tog lilla nyfödda Adelia i min famn första gången. Hon var mycket svag och täckt av smuts, loppor och insektsbett. Hon hade blivit lämnad ute i skogen för att dö bara för att hon var blind. Jag var så arg. Nu är Adelia nio år och jag älskar henne, säger Manuel och berättar om Adelias liv:

TEXT: ANDREAS LÖNN FOTO: KIM NAYLOR

När Adelia föddes och hennes pappa upptäckte att hon var blind, sa han att hon inte var hans dotter och övergav familjen. Adelias unga mamma visste inte vad hon skulle ta sig till. Hon lämnade Adelia ensam ute i skogen. Adelia var naken och helt utan skydd mot ormar, regn och den heta solen.

Några herdor passerade platsen där Adelia lämnats och såg den lilla kroppen. Eftersom Adelia skrikte och kämpat så länge hade hon inga krafter kvar. Herdarna var övertygade om att flickan var död när hon plötsligt rör-

de sig lite. Dom bar försiktigt Adelia till en katolsk missionsstation i närheten.

Ingen polishjälp

Nunnorna kontaktade mig och vi tog hand om Adelia. Vi gav henne mat och dryck och tog henne till sjukhuset så att hon fick rätt mediciner. Som genom ett mirakel kom hon tillbaka till livet.

Vi försöker se till att dom som gjort sig skyldiga till brott ställs inför rätta. Så jag gick till polisen och rapporterade vad som hade hänt med Adelia och ville att dom skulle arresteras föräldrarna. Men det hände absolut ingenting.

Rättssystemet fungerade inte så bra och dessutom händer det att polisen inte tar brotten mot barn med funktionsvariationer på allvar.

Letade överallt

Jag försökte själv leta rätt på föräldrarna. Jag vandrade på stigar i många mil mellan små byar och övernattade där det gick. Till slut hittade jag Adelias mamma, som visade sig vara väldigt ung. Men innan vi hann komma fram till någon sorts lösning försvann hon och är sedan dess försvunnen. Jag har förlåtit henne och tänker att vi alla kan göra misstag. Men det visar på

hur viktigt vårt arbete är med att förklara att blinda barn, och andra barn med funktionsvariationer, har samma rättigheter som alla andra.

Det allra viktigaste är att Adelia lever och att vi kan hjälpa henne att få ett bra liv!"

Adelias garderob

– Jag tycker mycket om kläder. Manuel ger mig alla mina kläder. Men det är "storasyster" N'guende som ser till våra kläder och vårt rum. Det här är min favoritklänning, säger Adelia och skrattar.

Manuel sviker ingen

– Vi skickar aldrig tillbaka ett barn hem om vi inte vet att det blir väl omhändertaget, säger Manuel.

Favoritsaker

– Mina favoritsaker är dom små grytorna, skålarna och leksaksbesticken som vi fick i julklapp förra året, säger Adelia.

Så här ser jag ut när jag går till skolan ...

... och det här är mina favoritskor för att dom är så sköna!

Adelias dag hos

Många av barnen på Manuels center flyttar tillbaka hem när de är klara med skolan och sin träning. Men en del barn, som Adelia, har centret som sitt hem.

– Jag känner mig trygg här, för detta är mitt hem, säger Adelia och skrattar.

05:00 God morgon!

–Vi sover fyra barn i samma rum, och så storasyster N'guende. Vi är alla blinda. Först bäddar jag min säng och sedan tvättar jag mig och borstar tänderna. Jag tar på mig skoluniformen och N'guende hjälper mig att borsta håret, säger Adelia.

06:30 Giri-Giri till Manuels skola

– N'guende ser till att vi har alla våra grejer i skolväskan och att vi kommer med skolbussen, som kallas "giri-giri". I bussen sjunger vi tillsammans, säger Adelia.

10:00 Frukostrast

– Jag äter min frukost, bröd och juice. Lukten av bröd är min favoritdoft!

På rasten leker vi, det är det bästa med hela skolan!

Adelias klasskompis Cadi håller med:

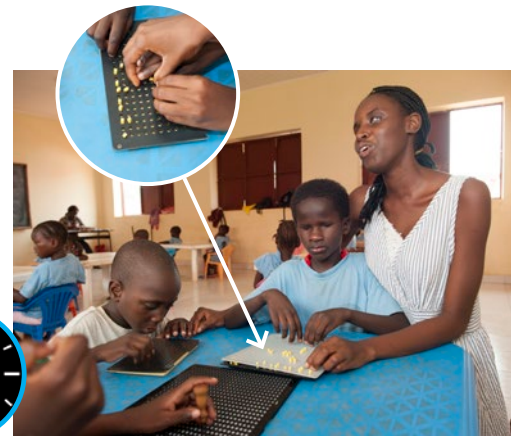
– Vi dansar, sjunger och leker tillsammans, dom blinda barnen och vi som kan se, för vi är alla kompisar!

08:00

Skolan börjar

I Adelias klass går både blinda och seende barn.

– Jag älskar skolan och vill själv bli lärare på Manuels skola, säger Adelia.

Älskar mango!

– Igår när pappa Manuel kom hem från en resa hade han mango med sig. Jag älskar smaken av mango!

12:00 Skolan slutar

– När vi har slutat skolan tar vi giri-girin hem igen, säger Adelia.

Manuel

Så gör Manuels organisation AGRICE:

- Gör räddningsuppdrag i byar. Letar efter blinda barn och barn med andra funktionsvarianter, som erbjuds hjälp på Manuels center.
- Informerar vid räddningsuppdragen byinvånarna om att barn med funktionsvarianter har samma rättigheter som alla andra barn. Informerar också om hur man kan skydda sig mot de vanligaste ögonsjukdomarna och delar ut gratis medicin.
- Ger synskadade barn skydd, ett hem, mat, kläder, och trygghet på centret. Där tränas barnen för att kunna klara sig själva i framtiden och för att kunna hjälpa sina familjer när de återvänder hem.
- Ger barnen läkarvård samt ögonoperationer.
- Driver två skolor som är landets första anpassade för synskadade, men öppna för alla.
- Hjälper barnen att flytta hem igen. De förbereder barnens familjer samt grannar och lärare i byarna innan barnen återvänder, så att de ska tas emot på ett bra sätt. Om det inte går hjälper de barnet att få en fosterfamilj.
- Hjälper barn med skolavgifter och skoluniformer efter det att de har lämnat Manuels center.
- Informerar hela samhället om att barn med funktionsvarianter har samma rättigheter som alla andra.

13:00 Lunch och disk

– När vi kommer hem byter vi om och äter lunch. Jag diskar när det är min tur på schemat.

På Manuels center ingår att diska, laga mat, städa och bädda sängen som en del i träningen att kunna klara sig själv, och att kunna hjälpa sin familj när man återvänder hem.

13:30 Lek och siesta

– Efter lunchen leker jag med mina kompisar. Vi är som syskon för vi lever ju ihop. Jag vet hur dom andra ser ut för jag har känt på dom. Vi spelar fotboll, dansar och sjunger. Sen sover vi middag, berättar Adelia, som här känner på Nafi för att veta hur hon ser ut.

20:00 Kvällssamlingen Djumbai

– Varje kväll har vi Djumbai och sjunger och dansar tillsammans. Sen berättar alltid N'guende någon berättelse, ofta från Bibeln, säger Adelia.

Piloto bet mig

– Vi har en hund här också, som heter Piloto. En gång så bet han mig. Han ville ha mina kex! Men det känns skönt att klappa honom, förklarar Adelia.

21:00 God natt Adelia!

– N'guende stoppar om oss och säger god natt innan vi ska sova, säger Adelia.

18:00 Middag

– Vi får alltid god mat! Min favoriträtt är fisk och palmolja, säger Adelia.

17:15 Bad

VARFÖR NOMINERAS RACHEL?

Rachel Lloyd nomineras för sin kamp mot barnsexhandel (kommersiell sexuell exploatering av barn) i USA.

UTMANINGEN

I USA tvingas årligen tiotusentals barn, många flickor så unga som tolv år, att sälja sex. De flesta har vuxit upp i fattigdom och är icke-vita. En del har rymt hemifrån efter övergrepp eller har kommit till USA som flyktingar.

ARBETET

Rachel och GEMS (Girls Educational and Mentoring Services) stöttar 400 flickor och unga kvinnor årligen genom bl.a. skyddat boende, hjälp till utbildning och arbete, samtal, juridiskt stöd och kärlek. Överlevare från barnsexhandel utbildas till ledare som hjälper andra. 1 500 unga får förebyggande insatser och över 1 300 vuxna, som socialarbetare och poliser, utbildas om barnsexhandel och flickors rättigheter.

RESULTAT & VISION

Sedan 1998 har tusentals flickors liv förändrats genom den rörelse som Rachel startat, där överlevare driver förändringsarbetet. Miljoner amerikaner har nåtts av kampanjer för att höja kunskapen om de drabbade och motverka fördomar. Rachel har drivit igenom mer barnvänliga lagar och system, bl.a. N.Y. Trygg hamnlag, den första lagen i USA som ger barn som tvingats sälja sex rätt till skydd istället för att bli straffade.

SID
76–82

BARNRÄTTSHJÄLTE 7

Rachel Lloyd

Rachels telefon ringer en fredagskväll, just när hon ska gå hem. Polisen har plockat upp en ung flicka på gatan, som antagligen har tvingats sälja sex. Hon vägrar prata med någon. Kan Rachel hjälpa till?

Rachel väntar på ungdomshemmet, dit polisen tar barn som råkat illa ut. Efter ett tag kommer personalen med en flicka i hästsvans. Flickan, Danielle, ser arg ut.

Rachel förklarar att hon kommer från GEMS, en organisation som hjälper flickor i New York som utnyttjas i barnsexhandel.

– Jag vill kolla om vi kan hjälpa dig? Jag är inte från polisen eller socialen och

avslöjar inget du säger för någon. Jag startade GEMS för att jag också brukade vara "i livet" så jag ville ha ett ställe för flickor som har gått igenom samma sak.

"I livet"

De flesta flickor brukar bli nyfikna när Rachel berättar att hon själv har varit fast i sexhandel, eller "i livet" som flickorna säger här.

– Får jag fråga hur gammal du är?

– Elva.

Rachel är chockad. Hon har träffat många 12-, 13- och 14-åringar som utsatts för barnsexhandel, men aldrig någon som är elva.

Danielle berättar att hon gillar mexikansk mat och Harry Potter-böckerna. Att hon skriver dikter och har en pojkvän som är 29 år. Mannen som Danielle kallar sin "pojkvän" är egentligen hennes hallick, som tvingar henne att sälja sex.

RACHEL BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande. Mål 4: God utbildning.
Mål 5: Jämställdhet. Mål 8: Anständiga arbetsvillkor.
Mål 16: Stopp för våld och övergrepp, sexuell exploatering av barn och människohandel.

Rachel har kämpat i mer än 20 år för flickor och unga kvinnor som utnyttjats av människohandlare i USA. Idag är många av dem som har överlevt själva ledare som hjälper andra. På bilden står överlevare och Rachel tillsammans med andra som jobbar på GEMS.

Rachel och GEMS har hjälpt tusentals flickor till ett bättre liv, men hela tiden kommer nya offer. Ändå har mycket förändrats, påminner Rachel sig själv. För några år sedan hade Danielle kunnat hamna i fängelse. Nu har hon rätt till hjälp. GEMS kan hjälpa Danielle att bli en överlevare som kan stötta andra i framtiden.

Rachel minns hur det var för henne själv.

Rachels uppväxt

Rachel växer upp i England. Hennes styvpappa blir elak

när han dricker. En kväll slår han Rachel och släpar henne i håret uppför en lång trappa. Efter det håller hon sig undan när han är full. Utom när han slår hennes mamma. Då skriker hon åt honom att sluta. Men ingen lyssnar. Istället börjar mamma också dricka.

Rachel vill inte vara hemma längre. Hon driver runt på stan med kompisar och när hon är tolv år börjar hon också dricka.

När Robert äntligen lämnar familjen dricker mamma dag och natt. Hon hotar ofta att ta livet av sig. Rachel försöker

trösta. Men till slut vill inte hon heller leva. Hon tar en av vinflaskorna som mamman gömt under diskbänken och blandar med alla tabletter hon kan hitta hemma.

Rachel förs till sjukhus och överlever. En socialarbetare vill att hon ska flytta till fosterfamilj, men hon vägrar. Mamma klarar sig ju inte själv. Till slut skickas Rachel hem trots allt.

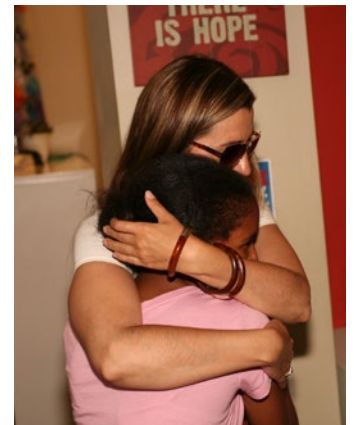
Hoppar av skolan

Rachel hoppar av skolan och tar jobb på fabrik. Egentligen är hon för ung, fjorton år, men

ANDRA NAMN!

Flera av personerna i berättelserna på Rachel-sidorna har fått sina namn ändrade och deras åldrar är inte med. Det är för att deras integritet ska skyddas.

De flesta av flickorna som Rachel kämpar för har dragits in i barnsexhandel när de är 13–14 år. GEMS hjälper flickor och unga kvinnor att få ett bättre liv, med kärlek och praktiskt stöd.

Vilka barn köps och säljs?

Vilket barn som helst kan hamna i sexhandel i USA, men majoriteten är icke-vita barn som har vuxit upp i fattigdom. Det gäller särskilt:

- Barn från minoriteter, som svarta barn och barn med latinamerikansk bakgrund.
- Barn som rymt hemifrån och/eller är hemlösa.
- Barn som blivit omhändertagna av myndigheter.
- Barn som utsatts för övergrepp.
- Barns som dricker eller använder droger.
- Barn som har en funktionsvariation.
- Homo-, bi-, trans- och queeringdomar.
- Barn som kommer till USA som flyktingar, migranter och som inte talar engelska.

Rachel, 9, i sin skoluniform.

Rachel, 14, jobbar som modell.

Hon ljuger om sin ålder. På kvällarna går hon ut på barer, dricker och tar droger.

Rachel drömmer om något bättre, som att bli advokat eller journalist. Hon får chansen att jobba som fotomodell för en tonårstidning. Sen föreslår modellagenturen att hon ska posera för "sexiga" bilder. Det är olagligt att ta såna bilder på en 14-åring.

När Rachel är 17 år står hon inte ut hemma längre. Hon rymmer till Tyskland. Hon hittar ett område med skum-

Rachels jobb som barnflicka fick henne att må bättre. "De älskade mig tillbaka till livet", säger hon idag.

Sedan Rachel kom till USA har sexhandeln förändrats. De flesta flickor säljs inte längre på gatan utan genom internet.

ma barer och sexklubbar. "Tjejer, tjejer, tjejer" blinkar en röd neonskylt. Rachel går ner för trappan till den mörka lokalen.

På klubben ska Rachel dansa och sitta i knät på kunderna, fulla gubbar som drar i hennes kläder. På kvällarna duschar hon länge och skrubbar sig tills det känns som om huden ska lossna.

Rachel träffar en kille i Tyskland, JP, och hon blir kär. JP är snäll i början, men han tar alla pengar hon tjänar och köper droger för. Det är inte förrän JP nästan dödar henne som Rachel söker skydd hos en kyrka.

Rachel blir barnflicka hos en amerikansk familj i Tyskland. Längre vaknar hon kallsvettig och livrädd varje natt. Men familjen ger henne massor av kärlek och hon börjar må bättre.

Rachel bestämmer sig för att hjälpa andra och engagerar sig i kyrkan. En dag får hon frågan om hon vill åka och jobba i USA, med att hjäl-

pa kvinnor som säljer sex att lämna det livet. Rachel säger ja direkt.

Rachel ger tillbaka

På dagarna besöker Rachel härbärgen och fängelser. På nätterna går hon runt på New Yorks gator där kvinnor säljer sex.

– Hej, jag heter Rachel ... Vill du ha en kaffe eller varm choklad?

Tjejerna skrattar åt Rachels brittiska brytning och lär

henne amerikanska uttryck, som att gatan kallas "spåret" och att flickorna i sexhandeln är "i livet". Männerna som säljer dem kallas "hallickar", sexköparna är "Johns". De flesta har varit "i livet" sedan de var 13–14 år. Nästan alla har vuxit upp fattigt, utan stöd från familjen. En del har rymt, bott i fosterhem eller blivit utkastade hemifrån. Rachel blir chockad när hon inser att det finns flickor så unga som tolv år på gatan. Hon blir arg när

Tryggt hem behövs

I New York bor minst 70 000 hemlösa på gator och härbärgen. Av dem är cirka 30 000 barn. De flesta är hemlösa tillsammans med sina familjer. Många av föräldrarna jobbar, men de tjänar för lite för att ha råd med stadens höga hyror.

Många flickor dras in i eller har svårt att lämna sexhandeln för att de inte har någonstans att ta vägen. Flickor över 16 år kan bo i GEMS säkra hus. Yngre flickor bor ofta i fosterhem som sköts av myndigheterna. Där utbildar Rachel och GEMS både flickorna och personalen, så att personalen vet vad flickorna behöver och har rätt till för att må bra.

Älskade täcke

– Jag älskade täcket jag fick första gången jag kom till det säkra huset. Sen rymde jag en gång, men kom tillbaka. Då försökte dom ge mig ett annat täcke men jag ville ju ha mitt! Det får mig att känna mig trygg, säger Ginger.

GEMS betyder ädelstenar på engelska. För Rachel är alla trasiga flickor hon möter på gatan som vackra ädelstenar. De behöver bara lite hjälp för att kunna glittra och upptäcka hur värdefulla de egentligen är.

Många stjärnor, som här Beyoncé, stöttar Rachel och GEMS arbete.

de grips av polisen och döms till fängelse.

– Ni är ju barn! säger hon. Ni behöver hjälp, inte straff.

Startar eget

När Rachel förstår att det inte finns någon som hjälper de yngre flickorna säger hon upp sig från jobbet. Hon startar sin egen organisation hemma vid köksbordet, med 300 kronor och en lånad dator. Hon kallar sin organisation GEMS. I början hade Rachel inget att erbjuda utom kärlek och skydd i sin lilla lägenhet i ett fattigt kvarter.

– Flickorna sov på min soffa, lånade mina kläder och åt all mat i kylskåpet! Ibland kom en hallick på jakt efter en flicka som hade rymt och försökte slå in dörren.

När GEMS växte öppnade Rachel ett drop-in-center med mjuka möbler och glada färger på väggarna. Hon ville ha en plats där alla kunde känna sig trygga, med rum för allt från samtal till utbildningar, yoga och knytkalas. Hon öppnade ett skyddat boende för flickor som var hotade och inte hade någonstans att ta vägen när de lämnade sina hallickar.

Överlevare blir ledare

Många av flickorna som Rachel hjälpte i början har blivit överlevare och ledare som inspirerar andra. GEMS överlevare och Rachel reser runt och ställer krav på förändring.

– Vi träffar lagstiftare och politiker, presidenter, artister och filmstjärnor. Och det är flickornas egna berättelser som får folk att lyssna, som gör skillnad, säger Rachel, som själv har hållit tal i både Vita huset och FN. 🌐

Så arbetar Rachel & GEMS

Rachel och GEMS stöttar flickor och unga kvinnor mellan 12–24 år, som har överlevt barnsexhandel i USA genom:

- Ledarskaputbildning.
- Rådgivning, samtalsgrupper, skapande verksamhet, idrotts- och hälsoaktiviteter.
- Hjälptill och rådgivning om utbildning.
- Skyddade boenden för flickor som lever under hot.
- Vägledning inför att klara ett självständigt liv.
- Förebyggande arbete.
- Juridisk hjälp och alternativ till fängelsestraff.
- Kampanjer mot barnsexhandel, för flickors rättigheter, rättvisa, barnvänliga lagar och system.

Shaquana såldes

på gatan

Shaquana är femton år när hon hittas medvetslös i ett dike. Hon vaknar på sjukhus. En sköterska ger henne en spegel och hon tittar på sitt sönderslagna ansikte. Det sista hon minns är att hon går in i en bil på en mörk gata.

När Shaquana är liten förstår hon inte varför hennes mamma alltid är arg och slår henne.

Ingen har förklarat för Shaquana att hennes mamma har en allvarlig psykisk sjukdom.

På högstadiet är Shaquana en av skolans bästa elever. Hon hoppas på att få beröm hemma, men mamma verkar bara kunna se allt som är dåligt. När hon inte skriker och slår, gråter hon som ett litet barn och vill bli tröstad. Ibland känner Shaquana att hon inte orkar leva längre. Men vem ska då ta hand om mamma?

Fjärilar i magen

Shaquana börjar jobba extra i en affär. Istället för att som tidigare gå direkt hem från skolan, går hon hem på kvällarna efter jobbet. En kväll ropar en kille till henne:

– Hej, vad söt du är! Shaquana går snabbt vidare. Men snart stöter hon på honom igen.

– Hallå! Vi kan väl prata lite. Killen ropar varje kväll tills Shaquana stannar.

– Du är jättefin! säger han. Hur gammal är du? Jag är 17 år.

– Jag är femton, svarar Shaquana, fast hon bara är fjorton. De byter telefonnummer och hon går hemåt med fjärilar i magen. Ingen har sagt att hon är söt förut.

Shaquana och killen börjar träffas varje dag.

– Kan du inte strunta i skolan idag. Jag saknar dig för mycket, säger han ibland.

Ingen har längtat efter Shaquana förut. Hon börjar skolka och lärarna blir oroliga och besvikna.

Killen tjarar

En kväll vill killen ha sex, men Shaquana säger nej. Han tja-

tar varje dag och till slut ger hon med sig. Men efteråt slutar killen att prata med henne och behandlar henne som luft. Nu får Shaquana veta att han har ljugit om sin ålder. Han är inte 17 utan 29 år.

– Jag är hallick, säger han. Om du vill vara med mig måste du jobba för mig.

Nu går det snabbt, för hallicken har haft en plan ända sen han såg Shaquana första gången. Han ger henne högklackade skor och små, tajta kläder. Han förklarar att jobbet går ut på att hon ska vara med andra män för pengar.

– Om du älskar mig gör du allt för mig, säger han.

I början ordnar hallicken träffar med olika män. Men

efter ett tag får hon ställa sig på gatan tillsammans med andra flickor. Det kallas för att "jobba på spåret". När en bil stannar undrar mannen vid ratten ibland hur gammal hon är. Hon svarar som hallicken har sagt åt henne.

– Arton år.

– Du ser ut som högst tretton, säger en del. Men köper henne ändå.

Fri i förtid

En natt grips Shaquana av polisen. I New York är det olagligt att sälja sex. Det är också ett brott att ha sex med någon som är under femton år. Det räknas automatiskt som våldtäkt. Men lagen gäller inte flickor som Shaquana, som

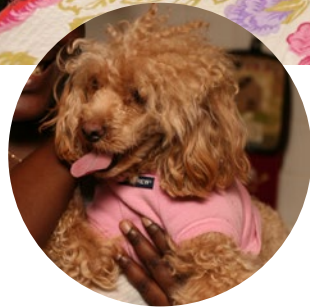
Killen som sa att han var 17 år och ville bli

Shaquanas pojkvän var egentligen 29,

dubbelt så gammal som hon.

Han tvingade henne att sälja sex till andra män.

Pudeln Cherry är Shaquanas bästa vän!

döms till ungdomsfängelse.

Efter några månader får Shaquana besök av en ung kvinna, Hailey, från organisationen GEMS. Shaquana har sex månader kvar på sitt straff, men Hailey förklarar att hon kan släppas tidigare, på villkor att hon kommer till GEMS och tar emot hjälp.

Shaquana lär känna Rachel och missar aldrig hennes samtalsgrupp. En kväll i veckan träffas Rachel och flickorna, byter historier, gråter, skrattar och stöttar varandra. – Ni är offer men ni kan kämpa och bli överlevare, få ett bra liv, säger Rachel. Shaquana kan knappt tro att Rachel som verkar så stark och proffsig, också har varit "i livet". Det ger henne hopp.

Blir hemlös

Shaquanas mamma låter henne flytta hem och hon börjar i skolan. Men snart är mamma arg på henne igen.

– Slampa! Snart är du tillbaka på gatan!

Shaquana känner sig trasig inuti, kanske går hon inte att laga? En kväll kommer hon hem sent och mamma slänger ut henne.

– Kom aldrig tillbaka, skriker hon och slår igen dörren.

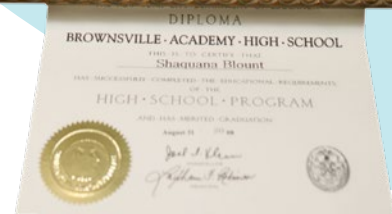
Shaquana vet bara ett sätt att överleva, att hitta en hallick. Hennes nya hallick har många flickor boende hos sig. Han tvingar dem att sälja droger och sex, låser in dem och öppnar bara när de ska jobba.

En regnig kväll skickar hallicken ut Shaquana på gatan. Ett par dagar senare vaknar hon sönderslagen och blodig på sjukhus. Det sista hon minns är att en bil stannade och hon klev in. Sen blev allt svart.

Shaquana har hållit tal för allt från politiker till filmstjärnor, och inspirerat dem att kämpa mot sexhandeln. Här är hon tillsammans med Rachel.

När Shaquana höll tal på sin examensdag från gymnasiet avslutade hon med att ge klasskamraterna tio råd inför framtiden:

- Ha respekt för dig själv!
- Se aldrig ner på någon annan.
- När det går bra för dig, kom ihåg vad du gått igenom på vägen dit.
- Lär känna människorna runtomkring dig.
- Var aldrig rädd för att erkänna att du har fel.
- Lev varje dag som om den är din sista.
- Hedra dom som har kämpat före dig.
- Våga be om hjälp.
- Ta reda på hur du ska ta dig upp igen om du snubblar.
- Kom ihåg att du är bäst!

Tar examen

Shaquana går tillbaka till GEMS, som hjälper henne med boende och skola. Tre år senare står hon på scen i vit dräkt och hatt. Rektorn säger: – Jag är stolt över att presentera avgångseleven och dagens huvudtalare: Shaquana!

I sitt tal jämför sig Shaquana med en lotusblomma.

– Lotusblommor växer i dyn, men tar sig upp och blommar ovanför ytan.

Nu går Shaquana på universitetet och jobbar på GEMS.

Hon åker till härbärgen, skolor, fosterhem och ungdomsanstalter och berättar för flickorna där om sitt liv, om barnsexhandel och om GEMS.

– Jag vill hjälpa andra, för jag vet inte var jag skulle varit idag om det inte hade varit för Rachel och GEMS, säger Shaquana. Nu är det min tur. Jag är ett levande bevis för andra flickor att vi kan ta makten över våra egna liv. 🌍

Trygg hamn för unga

Flickor från GEMS kämpar för barnvänliga lagar tillsammans med Rachel.

När Rachel tar upp kampen mot New Yorks orättvisa lagar ber hon flickorna som själva drabbats av dem att hjälpa till.

Nikki, som håller på att skriva på sitt tal, har ett stort, taggigt ärr som täcker nästan hela hennes högra lår, där en hallick högg henne med kniv. Hon har suttit flera gånger i fängelse tillsammans med vuxna sedan hon var tretton år.

I morgon ska Rachel, Nikki och några andra flickor åka till Albany, som är staten New Yorks politiska huvudstad. Det är där lagarna skrivs och beslutas. Det är första gången någonsin som unga överlevare i barnsexhandel ska få göra sina röster hörda till dem som har makten och beslutar.

GEMS och flickorna kräver att amerikanska barn ska ha samma skydd som barn som tagits till USA från andra länder och använts i barnsexhandel. De vill att de ska ha rätt till hjälp och stöd istället för att dömas till hårda straff.

När flickorna håller sina tal är det knäpptyst. Många gråter. Shaquana

avslutar med att be dem ändra lagen, för barnens skull. En äldre man torkar sina tårar och säger:

– Ni är värda alla lovord som finns. Jag lovar att göra allt som står i min makt för att få igenom den här lagen. Det tog 4,5 år till innan en ny lag år 2010 äntligen gick igenom i New York. Den kallas "En trygg hamn för exploaterade barn och ungdomar" och var den första i sitt slag i hela USA.

Tacksam för killarna i mitt liv

– Pojkar och män måste vara med i kampen mot barnsexhandel och för flickors rättigheter, säger Rachel. Vi har startat "Manliga allierade", som välkomnar alla att stå vid vår sida.

"Jag hängde mest med killar när jag växte upp. Jag litade inte på tjejer. Sen började jag utvecklas och pojkarna förvandlades till män, som bara var intresserade av mig för sex. Och sen kom jag in "i livet" där jag blev såld av en man, och köpt av andra män... När jag lämnade det livet kändes det som att jag aldrig skulle kunna lita på en man igen. Jag förväntade mig att alla skulle vara

likadana, men efterhand träffade jag killar som var mer som vänner eller bröder. Jag lärde mig att se pojkar och män som människor, olika, med olika erfarenheter, istället för bara som elaka, känslolösa, sexgalna robotar. Det tog tid. Men nu är jag tacksam för dom killar jag har i mitt liv, och för mina tjejkompisar också!"

Farah

VARFÖR NOMINERAS ASHOK?

Ashok Dyalchand nomineras för sin kamp mot barnäktenskap och för flickors rättigheter i Indien.

UTMANINGEN

Varje dag utsätts 15 600 flickor för barnäktenskap i Indien. Flickan tvingas sluta skolan, blir en slav i mannens hem och riskerar att dö om hon blir gravid, då hennes kropp inte är redo att föda barn.

ARBETET

För att höja flickors status och rädda deras liv, samt få slut på barnäktenskap har Ashok och hans organisation IHMP startat tjejklubbar där flickor får kunskap, självförtroende och stöttar varandra i att övertyga föräldrar om att få slippa barnäktenskap och istället gå klart skolan. I Ashoks killklubbar har 5 000 pojkar och unga män lärt sig om barnäktenskap, flickors rättigheter och jämställdhet.

RESULTAT & VISION

Sedan 1975 har 50 000 flickor i 500 byar lärt sig om sina rättigheter och utbildats i livskunskap. Genomsnittsåldern för när en flicka gifts bort i området har höjts från 14 till 17 år. Åldern för första barnafödelse har stigit till i genomsnitt 18 år, och därför dör färre unga mammor och barn vid förlossningen. Målet är alla flickors frihet och ett samhälle fritt från könsdiskriminering och ojämlikhet.

SID
83–89

BARNRÄTTSHJÄLTE 8

Ashok Dyalchand

– Redan när en flicka ligger i sin mammas mage blir hon diskriminerad och förtryckt, eftersom många föräldrar i Indien vill göra abort om barnet är en flicka, fastän det är olagligt. Den värsta kränkningen är att tvingas gifta sig som barn. Mitt arbete är att sätta stopp för det, säger Ashok, som i 45 år har kämpat för flickors rättigheter.

Jag växte upp i en vacker villa och gick i stadens finaste skola. Jag bestämde mig för att gå i mammas fotspår och kom in på Indiens bästa läkarutbildning. Jag ville bli en framgångsrik ögonläkare, arbeta på ett fint sjukhus i en storstad och tjäna bra med pengar, berättar Ashok.

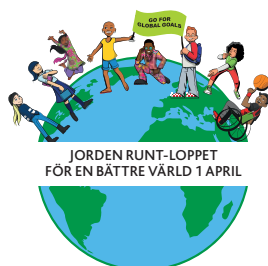
Under sin läkarpraktik reste Ashok runt med ett sjukvårdsteam till bergsbyar. De utförde ögonoperationer på fattiga människor, som annars aldrig skulle fått hjälp.

– Jag hade vuxit upp i lyx och tidigare hade jag aldrig ens varit i en indisk by. Jag gjorde det inte för att jag var en god människa. Jag tänkte

återvända till stan och det goda livet så snart som möjligt. Men jag visste att jag skulle få massor av erfarenhet på kort tid, för vi gjorde 200 operationer i veckan.

Möter fattigdomen

Nu var Ashok omgiven av mycket fattiga människor, som var hungriga, sjuka och

ASHOK BIDRAR TILL ATT NÅ GLOBALA MÅL SOM:

Mål 4: God utbildning, även för flickor. Mål 5: Jämställdhet. Stopp för barnäktenskap och alla former av skadliga traditioner, vilket även bidrar till att nå flera mål, bl.a.: Mål 1: Minskad fattigdom, Mål 2: Ingen hunger, samt Mål 10: Minskad ojämlikhet

Det här är motorcykeln Ashok åkte runt på för 45 år sedan för att prata med folk i byarna och förstå vad de verkligen behövde. Han var den enda läkaren i ett område med 78 byar.

som inte fick någon utbildning alls.

En dag undersökte Ashok en liten fattig tibetansk flyktingflicka. Han såg att hon hade en ögonsjukdom som gick att bota om hon snabbt fick rätt behandling. Annars skulle flickan bli blind. Ashok la henne i en av sjukhussängarna. Men hans chef blev arg och kastade ut flickan, eftersom sängarna bara var för patienter som skulle opereras.

– När jag senare såg flickan på marknaden stödde hon sig på sin mamma. Jag blev förtvivlad när jag insåg att hon hade blivit blind. Jag sökte upp min chef och skrek: ”Du har gjort en liten flicka blind. Jag tänker inte stanna en minut till på ditt jäkla sjukhus!”

– Jag återvände aldrig. Jag visste att jag inte skulle kunna fullfölja min plan att bli en välbetald ögonläkare på ett fint sjukhus. Den lilla flickan hade förändrat mig för alltid.

Kvinnor dog

Ashok bestämde sig för att ge vård till fattiga människor.

– Jag åkte runt på motorcykel för att prata med folk och

Flickor lever farligt i Indien

- 240 000 flickor under fem år dör varje år på grund av diskriminering, som mindre mat, sjukvård och omvårdnad än pojkarna.
- Fler än 3,7 miljoner flickor går inte i skolan. 200 miljoner kvinnor är analfabeter.
- 11–16 miljoner flickfoster kan ha aborterats mellan 1990–2018.

förstå vad dom verkligen behövde. Jag var ute varje dag eftersom jag var den enda läkaren i ett område med 78 byar.

Snart förstod Ashok att byborna ansåg att det största problemet var att många gravida kvinnor dog vid förlossningen.

– Vägarna till sjukhuset var dåliga och transportererna skedde med oxkärror. Under min första vecka dog två unga flickor och deras ofödda barn eftersom dom inte hann fram till sjukhuset.

– Vi insåg att många av problemen som unga gravida kvinnor hade berodde på att dom var just unga. Fler än 8 av 10 flickor i byarna gifte sig före arton års ålder, dom flesta var bara fjorton. Flickorna blev gravida innan deras kroppar var redo att föda barn, eftersom dom själva fortfarande var barn. Jag var tvungen att få ett slut på barnäktenskapen för att rädda liv, men även för att flickorna förlorade sin egen barndom och fick sina rättigheter kränkta.

Flickor behandlas sämre

Ashok insåg att flickor behandlades sämre långt före själva äktenskapet.

– Redan tidigt i livet blev pojkar bättre omhändertagna än flickor. Söner fick mer bröstmjolk, mat, vaccinationer och annan sjukvård än döttrarna. Flickor var ofta undernärda och togs senare eller aldrig till läkare om dom blev sjuka.

Medan pojkarna gick i skolan och umgicks med kompisar, såg Ashok att flickorna i byarna var hemma och gjorde allt hushållsarbete.

1985 startade Ashok och hans sju medarbetare organisationen IHMP (Institute of Health Management Pachod), ett center för att arbeta med förebyggande mödra- och hälsovård, och kämpa mot barnäktenskap och för flickors rättigheter.

– Ingenting kränker en flickas rättigheter så mycket som att utsätta henne för ett barnäktenskap. Hon tvingas sluta skolan för att istället bli sin mans slav, föda hans barn och göra allt hushållsarbete.

12 miljoner barnbrudar

- Varje år tvingas 12 miljoner flickor i världen gifta sig före 18 års ålder, 23 varje minut.
- 1 av 5 flickor i världen gifts bort före 18 års ålder.
- Varje dag blir 15 600 flickor bortgifta i Indien trots att barnäktenskap är förbjudet.
- FN-konventionen om barnets rättigheter förbjuder barnäktenskap, men 93 länder tillåter att flickor blir bortgifta före arton års ålder.
- Ett av FN:s globala mål för 2030 är att få ett slut på alla barnäktenskap.

Vi är med i Ashoks klubbar!

Ajay, 17

Anjali, 14

Akosh, 17

Anjali, 14

Akosh, 16

Anyum, 14

Akosh, 17

Anand, 17

Flickor som gått kursen i livskunskap och fortsatt i tjejklubbarna har lyckats stoppa barnäktenskap efter barnäktenskap, och gå klart skolan. De har lyckats övertala sina föräldrar att stoppa planerade barnäktenskap.

Hon blir bestulen på sin familj, sina vänner, sin frihet och sina drömmar. Jag undrade om familjerna egentligen önskade ett annat liv för sina döttrar? Dessutom är barnäktenskap förbjudet i Indien, förklarar Ashok.

Efter samtal med tusentals bybor, förstod Ashok att de allra flesta familjerna inte ville gifta bort sina döttrar som barn, men att gamla traditioner, gruppträck och fattigdom gjorde att de inte kände att de hade något annat val.

Flickors livskunskap

Byborna och Ashok startade klubbar för enbart tjejer där de kunde stärka varandra och lära sig viktiga saker. Tillsammans tog de fram en lärobok i "livskunskap", som skulle hjälpa flickorna att kla-

ra livet bättre. Ämnena valdes utifrån vad byborna själva tyckte var viktigt att deras döttrar kände till. Det var allt från flickors rättigheter, menstruation och hälsa, var man anmäler övergrepp och till hur det fungerar på banken.

– Eftersom flickor nästan aldrig rörde sig utanför hemmet eller skolan, fick vi tänka till för att byarna skulle godkänna vårt arbete. Det var viktigt att hitta ett säkert sätt och en säker plats för flickorna att träffas och lära sig på. Byarna fick själva föreslå plats och det kunde vara byns samlingshall, ett tempel eller ett klassrum. Eftersom byborna litade mycket på dom kvinnliga statliga hälsoarbetarna, som finns i varje indisk by, tänkte jag att dom skulle vara perfekta lärare för flickorna. Så vi utbildade dom att undervisa i livskunskap.

Varje klubb bestod av 25 ogifta tjejer i åldern 11-19 år som träffades två gånger i veckan.

– Flickornas självförtroende växte i takt med att dom fick mer kunskap och möjlighet att prata med varandra på

På väg till tjejklubben

50 000 flickor har nåtts av Ashoks och hans organisations arbete. Hälften av dem är ogifta flickor i 500 byar som gått kursen i livskunskap och som nu tillhör en tjejklubb.

Ashawini, 14

Bhimrau, 17

Ashawini, 13

Chetan, 16

Bhagyshree, 14

Koran, 15

Gangasagar, 12

Ramday, 16

Kaveri, 13

Ravi, 16

Baishelis och Aratis storebror är med i en av Ashoks killklubbar. Det har fått honom att börja hjälpa till hemma, så att hans syster får tid för lek och läxor.

en plats som bara var deras. Och där deras åsikter räknades. Dom spred det dom lärde sig om flickors rättigheter till föräldrar och grannar.

Modiga tjejer

Ashok och IHMP startade tjejklubbar i by efter by och efter ett tag började något hända med barnäktenskapen i byarna.

– Flickor som gått kursen i livskunskap och som fortsatte i tjejklubbarna, lyckades stoppa äktenskap efter äktenskap och gå klart skolan. Tjejerna hade fått kunskap och mod. Dom hade lärt sig tala för sin sak med goda argument och på så sätt lyckats övertala sina föräldrar att stoppa planerade

barnäktenskap, berättar Ashok.

Även om arbetet gick bra var Ashok rädd att utvecklingen gick för långsamt. Fortfarande tvingades många flickor att gifta sig och många dog under förlossningen.

– Vi började arbeta med nygifta par där flickan var ett barn, alltså under 18 år. Vi förklarade för henne, hennes man och hela byn om alla faror det innebar för flickan att bli gravid, och försökte få dom att skjuta upp den första graviditeten så länge som möjligt.

Killarna då?

Det hände ibland att tonårspojkar i byarna kastade stenar och skrek: ”Ni lär flickorna att

stå på våra huvuden! Nästa gång ni kommer så stenar vi er!”

Ashok insåg att pojkarna kände sig lämnade utanför och att det var ett stort misstag.

– Självklart måste killarna förstå och få vara med om vi ska kunna stoppa barnäktenskap. Det är ju män som gifter sig med för unga flickor och som slår flickor och kvinnor.

Ashok och IHMP började starta killklubbar. Pojkarna träffas en gång i månaden och lär sig om flickors rättigheter, barnäktenskap och jämställdhet.

Stora framsteg

50 000 flickor har nåtts av Ashoks arbete. Hälften av

dem är ogifta flickor i 500 byar som gått kursen i livskunskap och som nu tillhör en tjejklubb. 5 000 ogifta pojkar och unga män har hittills nåtts genom killklubbarna.

En flickas ålder för första barnafödelsen har stigit till 18 år i de byar som IHMP arbetar i. Färre mammor och barn dör vid förlossningen.

– När vi började vårt arbete var medelåldern här för en flicka som gifte sig fjorton år, idag är den sjutton. Det är bättre, men vi är inte nöjda förrän alla som gifter sig är minst arton år, säger Ashok. 🌐

Komal, 13

Rushikes, 16

Manisha, 12

Sagar, 16

Marjika, 13

Sahel, 16

Sandeep, 17

Palavi, 14

Rupali, 12

Så arbetar Ashok och IHMP

- Startar tjejklubbar för ogifta flickor, som lär sig om sina rättigheter och får utbildning i livskunskap.
- Startar killklubbar för ogifta killar, som lär sig om barnäktenskap, flickors rättigheter och jämställdhet.
- Utbildar nygifta par, där bruden är under 18 år, om flickors rättigheter och om hur viktigt det är att skjuta upp den första graviditeten så länge som möjligt.
- Utbildar föräldrar, poliser, byråd och socialarbetare om flickors rättigheter och jämställdhet.

Sagar hjälper till att hämta vatten och tvätta kläder, och då hinner hans systrar Baisheli, 13, och Arati, 12, också göra sina läxor, träffa kompisar och leka.

Killar ska respektera tjejer!

Sagar, 15, hör till de pojkar som har nåtts av Ashoks budskap om att tjejer och killar är lika mycket värda.

”Vi i killklubben träffas en gång i månaden. Det är viktigt att vi pratar om dom här sakerna eftersom flickor har det svårare än pojkar här.

I klubben lär vi oss att det är olagligt att tvinga en flicka som är yngre än arton att gifta sig, men att vissa familjer gör det ändå. Om en flicka blir bortgift som barn måste hon sluta skolan och ta hand om sin man istället. Så ska det inte vara. Om man vill nå sina drömmar måste man ju först gå i skolan. Dessutom är

en yngre flicka inte redo att få barn. Både flickan och det nyfödda barnet kan dö vid förlossningen.

En riktig man

Förr ansågs en ”riktig man” vara en stor och stark kille som slog sin hustru. Han var kvinnans ”boss” och hon skulle lyda och göra allt han befälde. I Ashoks killklubb lär vi oss att en riktig man respekterar flickor och kvinnor, behandlar dom väl och ser kvinnor som jämlikar.

En bra man ger söner och döttrar samma uppmärksamhet och chanser i livet. Han är en bra människa helt enkelt.

En sådan man vill jag själv bli som vuxen, men jag försöker vara det redan nu. Hemma hämtar jag vatten och tvättar kläder. Jag vill hjälpa till så att inte min mamma och mina systrar ska behöva göra allting.” 🌐

Sagars lista på hur pojkar kränker flickor.

- Män tvingar flickor och kvinnor att göra allt arbete i hemmet.
- Pojkar trakasserar flickor på väg till skolan, säger dumma saker och tvingar dem se porr på mobiltelefoner.
- Män tvingar in döttrar och systrar i barnäktenskap, som gör att de måste sluta skolan.
- Flickor trakasseras och misshandlas av sina pappor och sedan av sina män.
- Pojkar utsätter flickor för våldtäkt och annat sexuellt våld.

Möte i killklubben

Pojkarna träffas en gång i månaden och lär sig om flickors rättigheter, barnäktenskap och jämställdhet.

Ashok förebild

– Ashok är en man som behandlar flickor och kvinnor med respekt, som människor. Han är en viktig förebild och jag vill bli som honom, säger Sagar.

Salias hungerstrejk mot barn

– Utan Ashoks tjejklubb hade mitt liv varit helt annorlunda. Jag hade varit gift, tvingats sluta skolan och förmodligen redan varit mamma. Mitt liv hade varit slut, säger Salia, 15, allvarligt.

När jag var tretton år och jag och mamma satt vid elden och småpratade och hjälptes åt att laga mat, kom en kvinna som står familjen nära på besök. Plötsligt hör jag kvinnan säga:

– Jag vill att ni ger mig er dotter Salia, som hustru till min son.

Jag blev chockad och började gråta. Jag ville verkligen inte gifta mig utan gå i skolan, som jag älskade. Jag visste att hennes son var en vuxen man. Det kändes överkligt.

Vi gör motstånd

Jag var med i en av Ashoks tjejklubbar och hade lärt mig mycket om hur dåligt det är med barnäktenskap.

Framförallt visste jag att barnäktenskap var olagligt.

Jag blev orolig och arg. Det kändes så märkligt att min familj satt och diskuterade att gifta bort mig. Jag grät och tankarna bara snurrade i huvudet.

Jag bad mina kompisar Rojina och Saima om hjälp. Dom var också med i tjejklubben. Tillsammans bestämde

vi oss för att göra motstånd.

Rojina följde med mig hem efter skolan och berättade för mina föräldrar om en flicka som hade tvingats in i ett arrangerat barnäktenskap. Flickan hade blivit så förtvivlad att hon tog sitt eget liv genom att dränka sig i byns brunn.

Mamma blev rädd när hon hörde det här och pratade med pappa.

Hungerstrejken

Samtidigt som vi undervisade mamma, pappa och resten av

familjen om barnäktenskap och flickors rättigheter, började jag hungerstrejka. Jag sa:

– Jag kommer inte att äta någonting innan ni blåser av det här bröllopet. Jag vill gå i skolan! Jag vägrar gifta mig!

Till slut förstod hela min familj att jag menade allvar och ställde in giftermålet. Jag var så lycklig och kände mig fri! Kvinnan och hennes familj var däremot väldigt arga och pratar fortfarande inte med oss.

Det är tack vare Ashoks

Tre generationer

Både Salias mamma Sajida och hennes farmor Jeitun gifte sig när de var tolv år.

– När jag var ung gick inte flickor i skolan. Jag tycker det är jättebra att Salia inte har gift sig ännu, utan kan gå klart skolan och få en bra framtid, säger farmor.

På svarta tavlan som Salia, Rojina och Saima håller upp står det: Vad vi ska lära oss idag: Vad är barnäktenskap för något? Varför är barnäktenskap farligt? Hur gammal måste en pojke och flicka vara enligt lagen för att få gifta sig?

bröllop

tjejkubb som jag fick kunskap, stöd och mod att våga prata med min familj och kämpa emot barnäkterskapet.

Vår tjejkubb

Nu leder jag själv en tjejkubb två gånger i veckan tillsammans med Rojina och Saima. Vi är tjugo tjejer som samlas varje onsdag och lördag och jag älskar det! Mötena håller på i två timmar. Vi umgås och har roligt men vi pratar framförallt om flickors rättigheter.

Här utsätts flickor för

många kränkningar. Tjejer gör allt arbete hemma. Ibland hjälper killarna sina pappor i jordbruket, men oftast gör dom ingenting förutom att hänga med sina kompisar. Det är inte rätt!

Nu när vi är många börjar folk lyssna på oss! Vi samlar både vuxna och barn till bymöten där vi berättar om flickors rättigheter.

Senast vi hade ett demonstrationståg genom byn, var vi fyrtio tjejer när vi startade, men fler och fler anslöt sig under vägen, så på slutet var vi

Stolt ledare för flickors rättigheter

jättemånga! Vi bar plakat och ropade att barnäkterskap måste stoppas och att flickors rättigheter måste respekteras. Vi vet att det vi gör är rätt!" 🌍

– När jag och mina jämnåriga tjejkompisar i byn hade gått klart kursen i livskunskap som Ashoks organisation har, valde dom andra flickorna mig till ledare för vår klubb. Jag blev jätteglad och stolt!

Utbildning för bättre liv

– Det är jätteviktigt att tjejer får utbildning! Om en flicka som har lite eller ingen utbildning alls tvingas gifta sig när hon är 12–13 år, blir det lätt för en vuxen man att behandla henne som sin ägodel, förklarar Salia.

Välkomna!

– Idag ska vi prata om barnäkterskap och flickors rättigheter, säger Salia och hälsar alla tjejerna i klubben välkomna.

Jorden runt för globala mål!

Världens länder har kommit överens om att uppnå tre viktiga saker senast år 2030: Avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor och lösa klimatkrisen. För att nå dit har länderna satt upp 17 globala mål för hållbar utveckling. Alla mål är viktiga och beroende av varandra.

Det är ländernas regeringar som har det största ansvaret för att nå målen och göra förändringar som leder till att målen nås. Men om världen ska ha en chans att nå dem måste alla, även du, känna till målen och vara med och kämpa för förändring! Det gäller både vuxna och barn. Även små handlingar kan påverka.

Genom WCP-programmet kan du både lära dig om de globala målen och sprida kunskapen vidare. I Globen möter du barnrättshjältar och barn som kämpar för en bättre värld. De bidrar till att nå många av de globala målen, till exempel:

- Mål 5, för jämställdhet och flickors lika rättigheter
- Mål 10 för ökad jämlikhet
- Mål 16, för rättvisa och fredliga samhällen.

I Jorden Runt-loppet stärks även mål 3, för hälsa och välbefinnande, och alla barns rätt till lek, idrott och fritid. No Litter Generation handlar om att stoppa nedskräpning och klimatförändringar (mål 13). Och i avsnittet om södra Afrika (sidorna 108–132) får du lära känna barn som växer upp där natur och djurliv är hotat (mål 15).

Barnets rättigheter

De globala målen hör ihop med barnets rättigheter. Om målen nås förbättras barns situation i världen. Om de inte uppfylls, innebär det att barn behandlas illa och att barnets rättigheter inte respekteras. Det får inte hända!

Här ger vi exempel på hur målen hänger ihop med dina och andra barns rättigheter.

CHARLES DARWIN

INGEN FATTIGDOM

Inget barn ska växa upp i fattigdom. Inget barn ska behandlas annorlunda eller ha sämre möjligheter på grund av hur mycket pengar deras familj har.

INGEN HUNGER

Inget barn ska behöva gå hungrig eller bli undernärdd. Alla barn ska ha tillgång till nyttiga och säkra livsmedel.

GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Alla barn ska kunna må bra, få bra hälso- och sjukvård och vaccineras. Missbruk av alkohol/droger ska minskas, liksom trafikolyckor och luftföroreningar.

GOD UTBILDNING

Alla barn ska få utbildning och alla ska få lära sig att läsa och skriva. Grundskolan ska vara gratis. Inget barn ska diskrimineras i skolan.

JÄMSTÄLLDHET

Flickor och pojkar ska ha lika rättigheter och möjligheter i allt. Ingen flicka får diskrimineras. Barnäktenskap och våld mot flickor som könsstympning och sexuella övergrepp ska stoppas.

RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA
Alla barn ska ha tillgång till rent vatten, toaletter och kunna sköta sin hygien. Separata toaletter för flickor är viktigt i många länder för deras trygghet och säkerhet.

HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA
Alla barn ska ha tillgång till säker och hållbar energi som underlättar deras liv, utan att förstöra miljön.

ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT
Inget barn ska utsättas för barnarbete eller människohandel. Här ingår att barn inte får utnyttjas som soldater. Föräldrar ska ha bra arbetsvillkor så att de kan ta hand om sina barn.

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR
Industrier, vägar och annat ska byggas på ett sätt som inte gör dem farliga eller skadliga för barn. Alla barn ska ha tillgång till informations- och kommunikationsteknologi som gör deras liv bättre.

MINSKAD OJÄMLIKHET
Alla barn ska ha lika möjligheter oberoende av bakgrund, kön, tro, sexuell identitet eller läggning, funktionsvariation eller för att de tvingats fly på grund av exempelvis krig eller fattigdom.

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN
Alla barn ska bo bra nära lekplatser och grönområden, med goda kommunikationer. Växande storstäder ska byggas miljösäkert och kultur och traditioner ska bevaras.

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION
Barn ska få kunskap om hur man lever mer hållbart och miljövänligt genom exempelvis hållbar konsumtion, återvinning och återbruk.

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA
Barn ska få kunskap om hur de kan minska sin egen negativa påverkan på klimatet, och kunna kräva av vuxna och beslutsfattare att de ska motverka klimatförändringarna.

HAV OCH MARINA RESURSER
Barn ska få kunskap om hur nedskräpning, överfiske och utsläpp av till exempel kemikalier kan drabba haven och allt som lever där. Kustområden där barn lever ska skyddas och bevaras.

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD
Barn ska få kunskap om hur skog och mark, berg, djur och växter ska skyddas, och varför vi inte ska slösa med naturens resurser.

FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN
Inget barn ska utsättas för våld, övergrepp eller utnyttjande. Alla barn ska få växa upp i fredliga samhällen där alla behandlas rättvist av till exempel myndigheter, polis och domstolar.

GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP
Länder måste samarbeta mer, stötta och lära av varandra, för att skapa en bättre värld för alla människor.

No Litter Generation

Skräp finns nästan överallt på jorden – på marken, i sjöar och hav. Men du och andra barn och ungdomar världen över kan göra skillnad. Genom No Litter Generation (En skräpfri generation) står ni upp för varje barns rätt till en ren och hälsosam miljö, och bekämpar klimatförändringarna.

Under större delen av mänsklighetens historia var skräp inte ett stort problem. Det mesta som slängdes var ju matrester och köksavfall, som ruttnade och blev till jord. Problemen började när städerna växte och vi fick nya praktiska material som plast och aluminium. Det var bra att kunna förvara mat och prylar i säkra förpackningar. Men det blev också mycket mera skräp som inte försvinner naturligt.

Plast försvinner inte

Det kan ta hundratals, eller tusentals år för plastskräp att sönderdelas till mindre bitar. Det kan färdas långa vägar med vinden eller med floder och regnvatten. 8 miljoner ton plast hamnar i haven varje år. Även riktigt små bitar av plast (mikroplast) kan göra stor skada. Mikroplasten kan ätas av små organismer som djurplankton och musslor. När dessa i sin tur äts av större djur följer plasten med upp i näringskedjan. Till slut kanske plasten finns i fisken som du själv äter till middag.

Skräp kostar

Ju mer skräp, desto större blir följderna och kostnaderna. Många länder lägger ner mycket pengar på att städa och plocka skräp men det är billigare att ta hand om skräpet på rätt sätt från början. Avfall som kan återvinnas eller

brännas ska exempelvis läggas på speciella soptippar, där det gör så lite skada som möjligt på miljön. Men många slarvar och slänger saker på fel plats. Material som borde återvinnas hamnar bland sopor som ska förbrännas, och en hel del hamnar som skräp på marken. Det är slöseri med jordens resurser, eftersom mycket skulle kunna användas flera gånger.

När avfall slängs utan kontroll kan det skada både djurliv och människor. Sjukdomar sprids genom exempelvis avföring och sprutor. En del skräp innehåller dessutom farliga ämnen som inte ska läcka ut i naturen.

Ju rikare, desto skräpigare

Rika länder skapar allra mest avfall och skräp, särskilt i städerna. Men ibland kan det se ut som om fattiga länder har mer skräp, för att de ofta saknar bra system för att samla in och återvinna avfall. Därför tvingas många att kasta sopor på gatan eller öppna soptippar. Därifrån blåser mycket skräp och avfall iväg och hamnar i sjöar och hav.

Rika länder har tvärtom råd att ta hand om sitt avfall. Därför syns det mindre på gatorna. Ibland skickas till och med en del av det farligaste skräpet, som elavfall och kemikalier, iväg till fattiga länder.

Skräp är sånt som hamnar på marken eller i sjöar och hav och som inte borde vara där, som glasflaskor, plastpåsar, plåtburkar, cigarettfimpar eller godispapper.

Jobba för förändring

Det är allas ansvar att människor överallt, särskilt barn, får leva i en ren och hälsosam miljö. Länder måste samarbeta för att lösa problemen och bekämpa klimatförändringarna. Att ta vara på avfallet, återvinna och inte skräpa ned bidrar till att nå FN:s globala mål till år 2030 och lösa klimatkrisen.

Länder behöver se till att det blir lätt att göra rätt, till exempel genom att sätta ut fler sopkorgar med lock, så att inte avfallet blåser iväg, och förbättra systemen för återvinning.

I hela världen slängs det omkring 4 500 miljarder fimpar på marken, varje år! Alla dessa fimpar på rad blir 90 000 000 kilometer. Det är lika långt som att åka fram och tillbaka till månen 117 gånger. Det tar cirka tre år för en fimp att brytas ned till så små bitar att den inte syns. Men även små bitar kan göra skada. I fimpen finns bland annat plast och kadmium.

Flera länder har förbjudit eller höjt priset på plastpåsar. Rwanda i Afrika var först i världen med att förbjuda plastpåsar.

Producenterna, de som tillverkar plastförpackningar, måste uppmuntras att ta fram smartare förpackningar som inte blir skräp.

En val som strandade i norra Europa visade sig ha 30 plastpåsar i magen. 99 procent av alla havsfåglar kommer att ha ätit plast år 2050 om utvecklingen fortsätter.

**NO
LITTER**
generation

Bäst och sämst med avfall

Bäst är det om det inte blir något avfall från början. Kanske går det att använda färre förpackningar?

- Avfallet som ändå blir till ska allra helst återanvändas eller återvinnas. Då gör prylen eller materialet nytta igen och jordens resurser sparas.
- Om detta inte går ska avfallet eldas upp eller placeras på en soptipp. Men det gäller att göra detta på ett bra sätt så att inte luft, mark eller vatten förorenas.
- Sämst är det om avfallet hamnar som skräp på marken eller i floder, sjöar och hav.

Under No Litter Day, den 14 maj 2021, visar barn överallt att de är med i No Litter Generation. Gör så här:

- Plocka skräp och gör fint.
- Sprid kunskap till alla där du bor om barns rätt till en ren och hälsosam miljö, och om klimatförändringarna.
- Väg skräpet och rapportera totalvikten till WCP!
- Se till att allt insamlat skräp återvinns eller hamnar där det ska förvaras säkert.

Indien

"Det är vårt ansvar att skydda Moder Natur."
Kunsang, 14, Saraswati Vidhya Daan-skolan, Darjeeling, Indien

Nepal

Barn från Teresa-akademien, Kathmandu

No Litter Day

Skottland

Barnen på Banchory Devenick-skolan i Skottland var förvånade över hur mycket skräp de hittade i ett litet område.

Filippinerna

"Vi måste ha rent vatten på jorden. Utan vatten, inget liv!"
Sheena, Negros-skolan, Dumaguete, Filippinerna

Sydafrika

Premiere Meisieskool Oranje-skolan i Blomfontein

Senegal

Uganda

Brasilien

Burma/
Myanmar

Plaw Khee-skolan.

D.R.
Kongo

"Idag förstod jag att vi barn har rätt att leva i en ren och hälsosam miljö. Vi har städad upp, och sagt till föräldrarna att dom måste hjälpa till att hålla området lika fint som vi gjorde det idag."
Mumbere, 13 år, Saint-Simon-skolan i Goma, Kongo-Kinshasa

Burkina Faso

Primaire Privée Silmiyiri-skolan.

Jorden Runt

Pakistan

Sierra Leone

Vägning i Western Hall-skolan

Nigeria

Ghana

OBS! Var försiktiga så att ni inte gör er illa på skräpet! Använd handskar och munskydd och ta hjälp av en vuxen om ni hittar något som är vasst eller farligt på annat sätt.

Guinea

I Guinea spred elever information om klimatkrisen under No Litter Day.

Sverige

Togo

Hur många jordklot behöver du?

Alla människor behöver mat och vatten och tak över huvudet, ibland värme för att överleva. Vi delar alla på jordens resurser, men en del människor använder mycket mer än andra. Globalt äter, reser och konsumerar människor som om vi hade 1,7 jordklot! Och om alla levde som vi gör i Sverige, skulle det behövas fyra jordklot!

Varje människa påverkar planeten genom sitt sätt att leva. Det handlar till exempel om vad vi äter, vilka varor vi köper och hur vi reser. Hur mycket ett land eller en person påverkar brukar på ett förenklat sätt kallas för våra ekologiska fotavtryck. Sverige har tillsammans med länder som Kuwait, och USA störst ekologiskt fotavtryck per person i världen.

Vad är fotavtrycket?

Det ekologiska fotavtrycket är det "avtryck" i naturen som varje människa lämnar efter sig på jordens yta. Ju mer resurser vi använder, desto mer påverkas miljön.

Storleken på just ditt fotavtryck hänger ihop med den yta

som behövs för att producera det du använder, från mat till prylar, samt ytan som krävs för att ta hand om ditt avfall. Utifrån hur mycket mark och resurser som finns på jorden, går det att räkna ut hur många jordklot som skulle behövas om alla levde som du.

Större handavtryck

Om du gör bra saker för miljön, som att återvinna mer och spara på vatten, ökar ditt ekologiska handavtryck. Det hjälper om det du köper och den energi du använder tillverkas på sätt som påverkar naturen så lite som möjligt. Till exempel om fordon du åker med går på el istället för fossila bränslen som bensin. Närodlat mat ger oftast ett mindre fotavtryck än om du äter sånt som odlas på andra sidan jordklotet och transporteras till ditt land.

Skapar mer avfall

I rika länder har mängden avfall per person mångdubbats de senaste 20 åren, och det måste tas om hand. Till avfallet räknas koldioxid, den gas som släpps ut när vi använder olja, bensin, kol eller eldar sopor och trä. Koldioxid är en växthusgas som bidrar starkt till klimatförändring-

arna, vilka i sin tur skapar torka, översvämningar, och försurning av haven.

Olika länder har olika utmaningar. I Sverige står koldioxidutsläppen för mer än hälften av fotavtrycken. Mycket beror på vår konsumtionen av mat och prylar.

Rika större fotavtryck

Rika har de största ekologiska fotavtrycken, medan fattiga lämnar mycket små fotavtryck. Ibland är det stor skillnad mellan olika personer i samma land. Ett barn i Amazonas regnskog använder nästan inga resurser alls, medan en rik ranchägare kan

ha eget flygplan, flera bilar, luftkonditionering och pool. Det skapar ett gigantiskt fotavtryck.

Vad måste hända nu?

Rika måste minska både produktion och konsumtion för att minska sina fotavtryck. Samtidigt behöver många fattiga människor tvärtom öka sina fotavtryck för att få ett värdigt liv, med el och uppvärmning, mat och rent vatten. Utmaningen är att hitta en klimatsmartare väg till ett bättre liv än de miljöfarliga alternativ som rika länder har använt under för lång tid.

- Inte slänga skräp på marken.
- Inte köpa onödiga saker.
- Laga, återbruka och återvinna.
- Använd förnyelsebar energi.

Vad mer kan du göra?

Om alla levde som genomsnittsinvånaren i världen skulle vi behöva 1,7 jordklot. Och om alla levde som i ...

NAINA HELEN W. JÄMA/AFTONBLADET/TT

MINAS PANAGIOTAKIS/TT

Världens barn strejkar med Greta för klimatet

Greta Thunberg, 18 år, från Sverige är ett levande bevis för att barn kan göra stor skillnad. I september 2018 satt hon ensam framför riksdagshuset i Sverige varje fredag och skolstrejkade för klimatet. Hon krävde att vuxna skulle lyssna på vetenskapen, och börja agera på allvar för att stoppa klimatförändringarna som hotar människor, djur och

natur. Gretas protest spred sig snabbt i världen genom sociala medier. Barn i andra länder inspirerades av henne och började också strejka på fredagar. När Greta blev inbjuden till FN:s klimatmöte seglade hon från Europa till New York i USA, för att inte hennes resa skulle bidra till en sämre miljö.

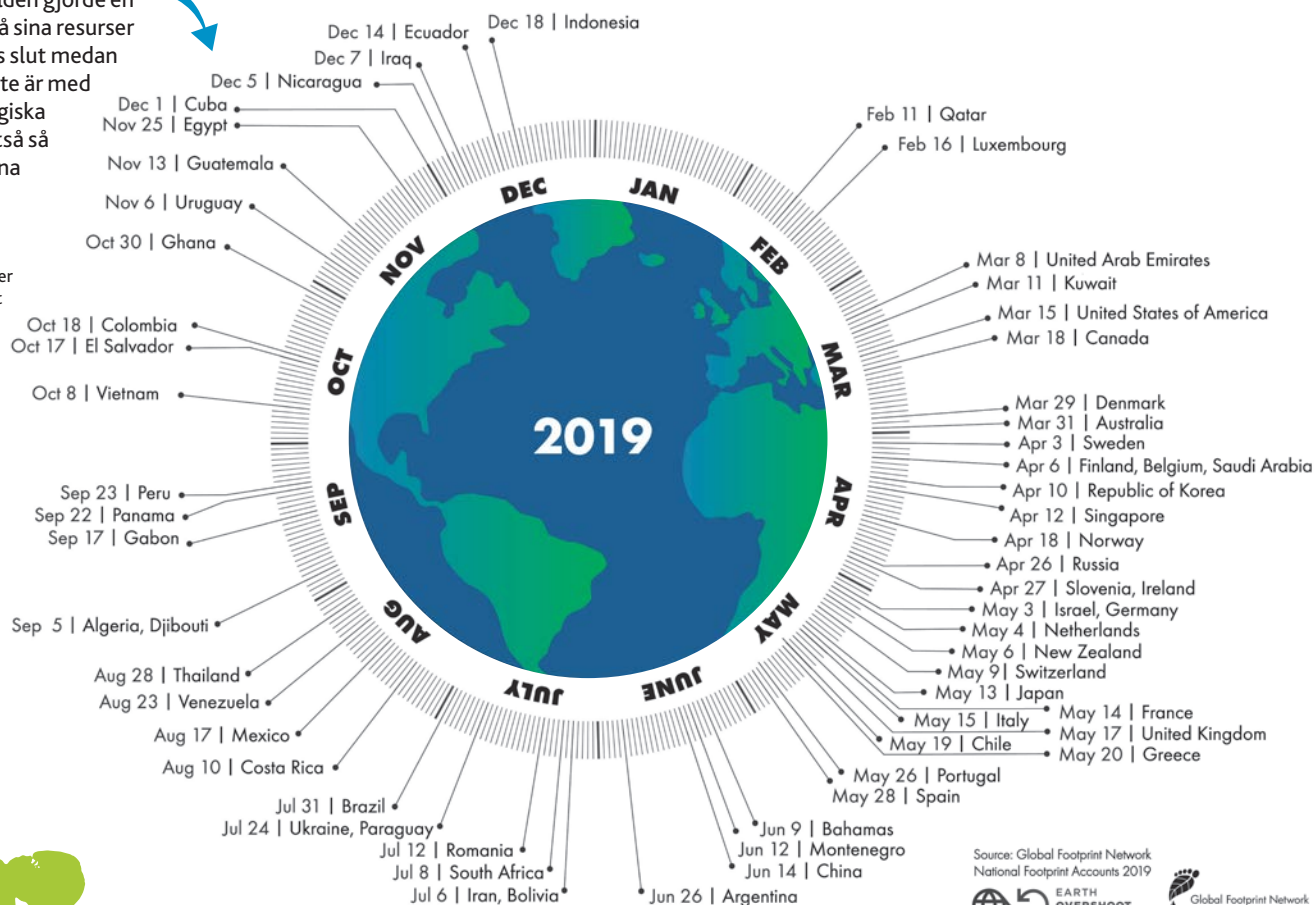
Gretas strejk har vuxit till en global rörelse, Fridays for future (fredagar för framtiden). I september 2019 demonstrerade sju miljoner människor i 160 länder för klimatet tillsammans med Greta. Och de blir ständigt fler.

Hur länge räcker jordens resurser?

Mänskligheten gör slut på mer vatten, mat, energi och annat, än vad naturen hinner återskapa under ett år. I en del länder gör man slut på mycket mer resurser än andra. Dagen då alla resurser är slut kallas Overshoot Day, som 2020 inföll 22 augusti!

Som du ser på bilden gjorde en del länder slut på sina resurser långt innan årets slut medan många länder inte är med alls. Deras ekologiska fotavtryck är alltså så litet att resurserna räcker och blir över.

Illustrationen kommer från Global Footprint Network och är på engelska.

"Ni sviker oss. Men unga människor har börjat förstå att det är ett svek. Den unga generationens blickar är på er."

Greta, 16, i sitt FN-tal

Jorden värms ...

Solens strålar når marken och blir till värme som strålar ut från jordens yta. Växthusgaserna hindrar värmestrålningen från att försvinna ut i rymden. När mängden växthusgaser i atmosfären ökar stannar mer av värmen kvar och jordens temperatur stiger.

Några viktiga växthusgaser är koldioxid (CO_2) och metangas (CH_4). Nyttillskott av koldioxid släpps framförallt ut av bilar, kol- och oljeeldning, fabriker och flygplan. Allra mest utsläpp sker i industriländer på norra halvklotet. Kina släpper också ut väldigt mycket koldioxid. Alla länder påverkas när jorden blir varmare.

Klimatet ändras

När jorden blir varmare kommer klimatet att ändras. Klimat är vädret under lång tid. Det är till exempel hur varmt det brukar vara, hur mycket och hur ofta det brukar regna och kanske hur lång och hur varm torrperioden brukar vara. Med en varmare jord kan torrperioderna bli längre, regnet inte komma varje år eller tvärtom att det kanske regnar mer på vissa ställen och att det då blir fler skyfall och fler översvämningar just där du bor. Det kommer kanske också att bli fler och ännu starkare stormar.

Om havet stiger

När jorden blir varmare stiger havsytan. Mest för att varmare vatten utvidgar sig och tar större plats, men också för att glaciärer (is på land) smälter och rinner ut i havet. Mest is på land finns på Grönland och på Antarktis. För områden som ligger nära kusten och för öar blir det stora förändringar när havet stiger. Det går inte att bo kvar om havsvattnet dränker åkrarna och husen.

Det är svårt att säga exakt hur klimatet kommer att ändras på olika ställen på jorden, men att det blir klimatförändringar när jorden blir varmare är helt säkert. Om jorden värms upp mycket kan kanske hela länder bli obebodiga och i allra värsta fall kan förändringarna bli så stora att nästan hela jorden blir obebodig! Om inget görs kommer jorden att värmas mer och mer!

Fossila bränslen

Fossila bränslen är rester av framförallt gammalt växtmaterial som sedan hundratals miljoner år finns lagrat i marken. När människor nu eldar med kol, olja eller naturgas släpper vi under några få år ut den koldioxid som fångats in av växter under många miljoner år! Därför gör eldningen av fossila bränslen att mängden koldioxid i atmosfären ökar mycket snabbt.

När skogen försvinner

Vid stora skogsbränder frigörs mycket koldioxid till atmosfären. Den koldioxiden kan sedan åter fångas in om skogen växer upp igen. Det är ett naturligt förlopp som pågått under hela jordens historia, men om skogar huggs ner eller ännu värre bränns ner utan att ny skog får växa upp ökar mängden koldioxid i atmosfären eftersom den frisläppta koldioxiden inte fångas in och lagras i nya träd!

CO_2
 CO_2
 CO_2

Växthusgaserna i atmosfären hindrar värmestrålningen (röda pilar) från att försvinna ut i rymden.

Solen värmer jorden

CO₂
CH₄

... om vi inte gör något

Extremväder och höjda temperaturer

Torka, översvämningar och naturkatastrofer påverkar alla på jorden, men barnets rättigheter i fattiga länder drabbas allra hårdast.

Sjukdomar

Malaria och denguefeber, och vattenburna sjukdomar som kolera och diarré ökar och sprids snabbare till fler områden i världen. Fler barn blir sjuka och dör.

Hunger

Antalet hungriga barn och undernärda barn beräknas öka med 20–25 miljoner till år 2050.

Krig och konflikt

Ojämlighet, och fattigdom ökar risken för våld och krig. Det drabbar barn, särskilt flickor, hårdast.

Ekonomisk kris

Fattiga barn blir sjukare och hungriga, ibland hemlösa. Barn tvingas också arbeta istället för att få utbildning. Flickor får sluta skolan först.

Flyktingkris

Många barn måste lämna sina hem när byar och städer blir obebodliga. Även krig och konflikt tvingar barnfamiljer på flykt. Barns skolgång och hälsa påverkas, inte minst den psykiska hälsan.

Om vi agerar nu

Minskad hunger och fattigdom

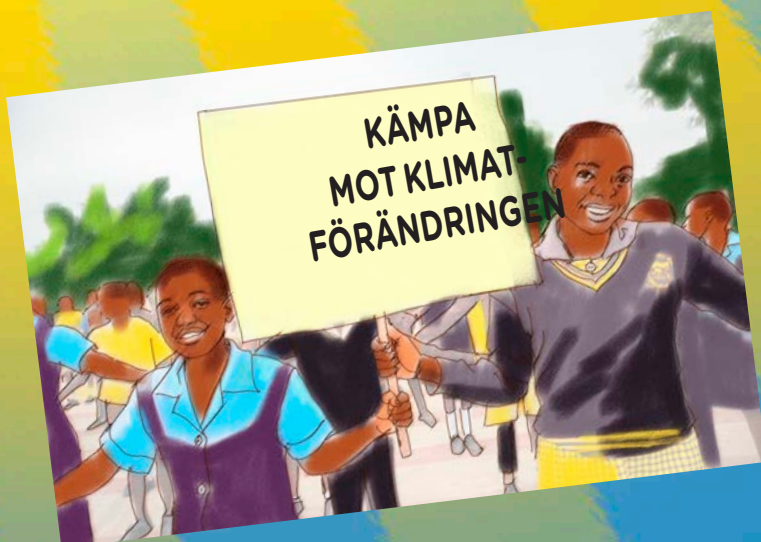
Skördarna blir bättre och förstörs inte av torka eller översvämningar. Barn kan äta sig mätta, och mår bra.

Rent vatten och hygien

Barn håller sig friska, kan gå i skolan, leka och utvecklas. Tillgång till rent vatten ger särskilt flickor mer tid till studier och lek, för de slipper gå långt för att hämta vatten.

Trygghet och säkerhet

Ökad jämlikhet och jämställdhet minskar risken för att människor och länder dras in i våldsamma konflikter om landområden och naturresurser.

Vem ska agera?

Leva hållbart

Alla måste försöka leva hållbart. Men det är rika länders utsläpp och resursslöseri under lång tid som bär största skulden till dagens klimatkris. Rika länder måste nu stötta fattigare länder där barn lider av klimatförändringarnas effekter.

Klimatsmart

De miljöfarliga sätt som rika länge har använt sig av för att leva bekväma liv har fått katastrofala konsekvenser. Nu behövs klimatsmartare alternativ som gör att alla människor på jorden kan leva värdiga liv. Här har rika länder ett stort ansvar för att driva och finansiera utvecklingen.

Barn kräver aktion

Idag kämpar barn jorden runt för sina och kommande generationers rätt att få ärva en jord där människor och miljö mår bra. Barnen kräver att vuxna och beslutsfattare lyssnar på vetenskapen, och gör allt för att stoppa klimatförändringarna och bygga hållbara samhällen.

Esther, 16, Edam-skolan i DR Kongo håller upp ett plakat med texten "Minska ojämlikheter", och svarar journalisterna: "Barn behöver få bra utbildning både i skolan och hemma."

Gör era röster hörda!

Vill du och dina kompisar vara med och sprida kunskap om barnets rättigheter och globala utmaningar? Gör din röst hörd genom medierna. Uppmärksamheten sätter press på makthavare och får dem att bry sig mer om barn när de fattar beslut.

Varje år, när miljontals barns röster i Global Vote har räknats samman, ordnar barn egna presskonferenser (World's Children's Press Conference) på samma dag, jorden runt. De kräver respekt för barnets rättigheter och avslöjar vem av de nominerade som fått flest röster och får The World's Children's Prize for the Rights of the Child, och vilka två som

får World's Children's Prize Honorary Award. Bara barn får tala på och bli intervjuade av journalister under presskonferenserna. Vill ni vara med?

Gör så här:

Berätta för WCP att ni vill hålla en Barnens presskonferens. Ibland kan flera skolor på samma ort hålla den tillsammans, med varsin representant på scenen.

Bra lokal

Välj gärna ortens viktigaste byggnad för er presskonferens, för att visa att barnets rättigheter räknas! Det går också bra att ha den i skolan. 2021 års presskonferenser hålls 27 april, om det är möjligt på grund av Covid-19.

Bjud in medier

Kontakta lokala medier i god tid. Ni kan behöva tjata lite. Ring, eposta, skicka sms och snapchat till redaktioner och

enskilda journalister. Tyvärr förstår inte alla vuxna att barnets rättigheter är viktiga. Då måste ni förklara det för dem.

Förbered noga

Skriv ner och öva på vad ni vill säga om WCP, och om hur barn mår där ni bor och i Sverige.

Håll presskonferensen

1. Inled gärna med uppträdandet och tala om att andra barn håller presskonferenser över hela världen samtidigt.
2. Ge fakta om WCP och visa korta filmklipp.
3. Berätta hur barn mår och vad ni vet om hur barns rättigheter kränks där ni bor och i ert land. Berätta om vilka förändringar ni vill se och ställ krav.
4. Berätta om barnrätts-hjältarnas fantastiska insatser och avslöja resultatet av Global Vote.
5. Dela ut pressmeddelande och barnrättsfaktablad.
6. Berätta själva om presskonferensen i sociala medier.

På worldschildrensprize.org/wcp hittar du:

- Datum för presskonferensen.
- Pressmeddelande, barnrättsfaktablad och manusutkast.
- Tips på hur ni bjuder in journalister och på frågor till politiker.
- Filmer om WCP, Global Vote och om barnrätts-hjältarna.
- Pressbilder.

Drottning Silvia

Nelson Mandela

Malala Yousafzai

Desmond Tutu

Graça Machel

Vi beskyddar World's Children's Prize

Malala Yousafzai och den bortgångne Nelson Mandela valde båda att vara beskyddare till World's Children's Prize. De är också de enda som fått både Nobels Fredspris och det som medierna brukar kalla "barnens Nobelpris", World's Children's Prize for the Rights of the Child.

Den som har gjort något bra för barnets rättigheter eller World's Children's Prize kan bli Honorary Adult Friend och beskyddare av WCP. Drottning Silvia blev WCP:s första beskyddare. Bland WCP-beskyddarna finns utöver Malala och den bortgångne Nelson Mandela bland andra Xanana Gusmão, Graça Machel, Desmond Tutu och Sveriges statsminister.

Bli visseblåsare när något är fel

Alla vuxna som hjälper dig och andra barn att organisera WCP-programmet måste respektera barnets rättigheter. Om du, när du och dina kompisar jobbar med WCP-programmet, själv är med om eller ser barn behandlas illa, ska du säga till. Man brukar kalla den som anmäler något som är fel visseblåsare.

Försök alltid först prata med en vuxen som du litar på i din skola eller där du bor. Om det inte går kan du kontakta WCP. Några exempel på sånt som inte får hända i samband med genomförandet av WCP-programmet är att en vuxen, som en lärare, rektor eller annan person utsätter barn för:

- Våld, inklusive sexuellt våld.
- Mobbning, hatspråk eller annan form av psykologiskt våld.
- Kränkning av barns personliga integritet (exempelvis om någon tar bild på dig eller lämnar ut personlig information om dig fast du inte vill eller har blivit tillfrågad).

Om det du vill rapportera inte har med WCP-programmet att göra, ska du alltid istället kontakta en vuxen i din närhet som du litar på. Om du eller någon annan behöver akut hjälp, genast, ska ni kontakta polis.

Hur går det till?

Det säkraste sättet att rapportera det som hänt till WCP är via vårt Visseblåsarformulär på www.worldschildrensprize.org/whistle. Då hamnar din anmälan hos en förtroendeperson på WCP, som behandlar dina uppgifter på ett säkert sätt.

Prinsessan Sofia, jurybarnen, Paxton och övriga musiker från Sydafrika, Jazz Yard Academy och African Sunshine, samt Lilla Akademien på scen under slutsången *En värld av vänner*.

World's Children's Prize-Ceremonin

Varje år samlas jurybarnen för att leda World's Children's Prize-ceremonin på Gripsholms slott i Mariefred. Alla barnrättshjältar hedras och får prispengar till sitt arbete för barn. Prinsessan Sofia hjälpte jurybarnen att dela ut priserna.

De miljoner röstande barnen utsåg Ashok Dyalchand, Indien, till den barnrättshjälte som erhöll *World's Children's Prize for the Rights of the Child*. Divya, 16, är en av de många flickor som utbildats och stärks att vägra barnäktenskap.

Guylande Mesadieu, Haiti, mottog *World's Children's Honorary Award*. Hon åtföljdes av Guerline, 15, ett av de hushållsslavbarn som hon hjälpt.

Spès Nihangaza, Burundi mottog också *World's Children's Honorary Award*. Hon åtföljdes av Floriane, 17, ett av de många utsatta barn som Spès hjälpt till utbildning.

Kim, 14, från Zimbabwe, är både WCP-barnrättsambassadör och med i WCP-jury. För tredje året var hon ceremonimästare.

Peace & Changemaker Generation utbildar 100 000 barn – en hel generation i ett nationalparksområde i Zimbabwe och Moçambique – om barnets rättigheter, vilda djur och miljöfrågor. Barnen blir de förändrare som kan ta ställning mot tjuvjakt och för flickors rättigheter i sina byar.

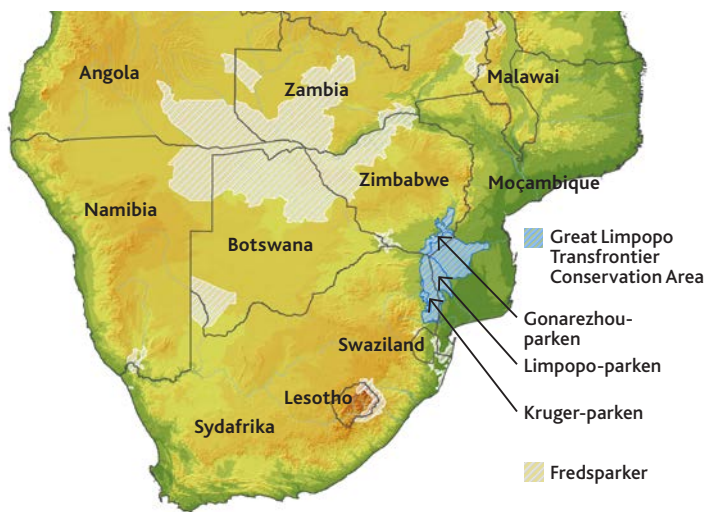
Barn som lever i och intill nationalparkerna Gonarezhou i Zimbabwe och Limpopo i Moçambique är stolta över den vackra naturen och det rika djurlivet. Men här sker också tjuvjakt och många kränkningar av barns

rättigheter. Flickor drabbas särskilt hårt, men även pojkar far illa av konsekvenserna av fattigdom, omfattande tjuvjakt och av klimatförändringar, som kan leda till svår torka.

Nära tvåtusen av barnen i området utbildas till *Peace & Changemaker Generation-ambassadörer*. Även lärare, rektorer, föräldrar och lokala ledare utbildas. Sedan genomförs utbildningarna och lärarna *World's Children's Prize-programmet med Peace & Changemaker Generation* tillsammans med alla 100 000 barn. De lär sig om barnets rättigheter, särskilt flickors lika rättigheter, de globala målen och skydd av djur och natur där de bor. Även barn i Sverige får genom WCP-programmet uppleva barnens och djurens liv i södra Afrika.

Här berättar några av barnen om sina liv.

Great Limpopo Transfrontier Conservation Area är en av 18 fredsparker som bildats genom samarbeten över gränserna mellan grannländer i södra Afrika.

Peace & Changemaker Generation är ett partnerskap mellan

Med stöd av

Projektet genomförs i samarbete med

samt med utbildningsministeriet, provins- och distriktsutbildningsdepartement i Zimbabwe och Moçambique.

www.worldschildrensprize.org www.peaceparks.org

Djuren i fred

Längst i världen

Giraffen är världens längsta djur. Den blir 4–6 meter hög och tillbringar större delen av sitt liv stående. Under dagen tar giraffen tupplurar under några minuter och sover då stående. Den till och med föder stående.

Precis som människans fingeravtryck är mönstret på giraffens skinn unikt. Inga giraffer har samma mönster.

Andra djur håller sig ofta nära giraffer och använder dem som tidiga "varnings-system". Eftersom giraffer har höga halsar och utmärkt syn ser de rovdjur som lejon och hyenor på långt håll. När giraffer flyr, följer andra djur efter.

Under hot

Det beräknas finnas 110 000 giraffer kvar i Afrika. Antalet har minskat med 30 procent under de senaste 15 åren och giraffen har redan helt försvunnit från sju afrikanska länder. I *Great Limpopo Transfrontier-parken* finns bara ungefär 4 500 giraffer kvar, 446 av dem i *Gonarezhou-parken* i Zimbabwe och bara omkring 25 i *Limpopo-parken* i Moçambique.

Giraffer utsätts för tjuvjakt på grund av sitt kött, skinn, ben och hår. I vissa länder dödas de för sina svansar, som betraktas som en statussymbol. I andra afrikanska samhällen dödas giraffer för att vissa tror att det går att behandla sjukdomen aids med giraffens benmärg och hjärna. Detta, tillsammans med en alltför intensiv troféjakt, krig, katastrofer och konkurrens om resurser med människor och deras boskap, har gjort att giraffen nu är allvarligt hotad.

Vad görs?

Flera organisationer kämpar för att den vilda giraffen ska överleva. Bland annat:

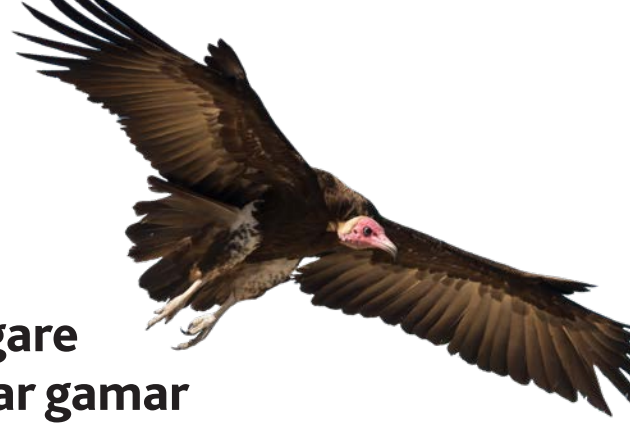
- Utbildar byar och samhällen om giraffernas betydelse för ekoturism. Att levande giraffer är mer värdefulla för byborna än döda giraffer.
- Uppmuntrar till hållbart jordbruk som ökar skörden, men inte hotar giraffens livsmiljö.
- Uppmuntrar skogsplanteringsprojekt för att skapa fler miljöer där giraffer kan hitta mat.

sparken hotade

Tjuvjägare förgiftar gamar

14 av 23 gam-arter anses vara hotade eller akut utrotningshotade. I *Great Limpopo Transfrontier-parken* är den mycket hotade kappgamen du ser flyga här en av minst nio arter av gamar.

Gamar är mycket viktiga medlemmar i ekosystemet. De flyger långa sträckor för att äta ruttnande, döda djurkroppar och det hjälper till att förhindra att sjukdomar bryter ut. Gamar flockas runt döda djur, så tjuvjägarna vill inte ha dem där, eftersom de då kan bli upptäckta av parkvakter. För att undvika upptäckt förgiftar tjuvjägarna sina byten med bekämpningsmedel som dödar alla djur som äter av det. Det dödar många gamar.

Ett av nio lejon kvar

För hundra år sedan strövade mer än 200 000 lejon på de afrikanska slätterna. Idag finns mindre än 23 000 lejon kvar, bara ett av nio.

Lejon ser sex gånger bättre än människor på natten och kan höra ett byte så långt som 1,5 km bort. Eftersom lejon är stora rovdjur som både jagar småvilt och större arter som zebror, giraffer och flodhästar, spelar de en viktig roll i ekosystemet. Utan lejon finns det risk för att det blir för många andra stora rovdjur, och det skulle i sin tur kunna leda till utrotning av mindre arter.

Lejon är också en viktig medlem av *The Big Five* (De fem stora), som lockar tusentals turister till Afrika varje år och skapar många arbetstillfällen.

Under hot

I *Great Limpopo Transfrontier-parken* strövar 1 600 lejon i *Kruger-parken* i Sydafrika, 66 i *Limpopo-parken* i Moçambique och i *Gonarezhou* i Zimbabwe färre än 33.

Lejonens områden krymper och det blir svårare för dem att

hitta mat. Detta driver dem närmare människorna och det händer att lejon börjar jaga boskap. Oftast dödas lejonet som hämnd. Även tjuvjakt gör att det blir mindre mat till lejon. I vissa fall använder tjuvjägare beten som är förgiftade med bekämpningsmedel för att locka till sig och döda lejon. Nu ökar även tjuvjakten på lejon på grund av att vissa kroppsdelar (ben, tänder, klor, tassar och skinn) anses heliga i delar av Asien, men även lokalt. Dessutom jagas lejon mycket hårt inom troféjakt.

I *Limpopo-parken* finns en speciell anti-tjuvjakts-styrka för att skydda "Djurens konung". Den patrullerar där lejon lever för att avskräcka tjuvskyttar. Man försöker minska konflikter mellan människor och lejon med hjälp av rovdjurssäkra stängsel, kompensation till bybor om deras boskap blivit dödad, samt förflyttning av lejon till områden där det bor färre människor.

Hotad vildhund

De afrikanska vildhundarna är smarta djur som lever i flockar. Av de stora köttätarna är vildhundarna de mest effektiva jägarna, och fungerar som ett mycket samspelt lag under jakten.

Vildhundarna betar sig på ett sätt som är bra för alla i flocken. De delar med sig av jaktbyten till medlemmar i flocken som inte själva deltog i jakten. Vuxna som inte själva har valpar avstår från att äta tills de vet att flockens alla valpar har fått tillräckligt med mat. En hund som blir sjuk, skadad eller äldre och inte kan jaga matas av resten av flocken.

Vildhunden är ett av världens mest hotade däggdjur. En gång i tiden beräknades de afrikanska vildhundarna vara 500 000. Idag är de inte fler än 3 000–5 000 vuxna individer. I *Great Limpopo Transfrontier-parken* finns det omkring 450 i *Kruger* i Sydafrika, 220 i *Gonarezhou* i Zimbabwe och okänt antal i *Limpopo-parken* i Moçambique. Den dramatiska minskningen av antalet afrikanska vildhundar beror främst på att de förföljts av människan, sjukdomar och på krympande jaktområden.

Snabbast ...

Äter 70 miljoner insekter!

Fyra av åtta myrkotts-arter lever i Afrika. Myrkottar äter myror och termiter med sin långa, klibbiga tunga, som helt utsträckt är längre än myrkotten själv! Deras omätliga aptit på insekter ger dem den viktiga rollen som skadedjursbekämpare i ekosystemet. En vuxen myrkott

kan äta mer än 70 miljoner insekter årligen.

Trots att det är förbjudet att handla med myrkottar internationellt, är myrkotten det daggdjur i världen som utsätts för mest illegal handel. De tjuvjagas främst på grund av sitt kött och sina fjäll. Myrkottens fjäll

används i traditionell asiatisk medicin, och köttet anses vara en delikatess i många delar av Asien. Skinnen och andra delar av kroppen används bland annat

i modeindustrin. Ungefär på samma sätt som när det gäller noshörningshorn, ökar efterfrågan från Asien när myrkottsarterna där börjar försvinna.

Störst av alla

Den afrikanska savannelefanter är det största landdjuret. Den kan vara över 3,5 meter hög och väga cirka 6 500 kilo. Alla afrikanska elefanter, även honorna, har betar. Elefanter är indelade i grupper av honor och kalvar, som styrs av en ledarhona. En hona föder en enda kalv vart 4-5 år efter en graviditet på 22 månader, den längsta graviditeten av alla däggdjur.

Viktig roll

Elefanter kallas för "nyckelart" eftersom de har en stor påverkan på miljön de befinner sig i, och även den biologiska mångfalden som omger dem. De kan ägna upp till 12 timmar om dagen med att äta, vilket kräver mycket av miljön och gör att elefanter ofta hamnar i konflikt med människor.

Elefanter spelar en viktig roll genom att skapa balans mellan naturliga ekosystem. När de trampar runt i skogar och gräsmarker gör de plats för mindre djur att leva i samma områden. Elefanter är också

"vattenleverantörer" till andra djur. De använder sina fötter, snablar och betar för att göra hål i marken. Sedan kan alla djur dricka ur elefanternas vattenhål.

Elefanter är även en huvudattraktion inom ekoturismen som skapar tusentals jobb. Om elefanter skulle försvinna som en av *The Big Five* (De fem stora) skulle det vara mycket negativt för den viktiga besöksnäringen i Afrika.

Under hot

Antalet elefanter har minskat med 62 % de senaste tio åren och nu finns 350 000 kvar i Afrika. 29 500 elefanter strövar omkring i *Great Limpopo Transfrontier-parken*. I *Gonarezhou* i Zimbabwe lever 11 000 av dem, medan det i *Limpopo-parken* i Moçambique finns 1 500 elefanter.

Uppskattningsvis dödas hundra afrikanska elefanter varje dag av tjuvjägare i sin jakt på elfenben, kött och kroppsdelar. Elefanterna förlorar sina liv eftersom betarna som hamnar i Asien, främst Kina, ska bli prydnadssaker och smycken i elfen-

ben. Elefanter dödas också ofta i troféjakt eller i konflikt med människor.

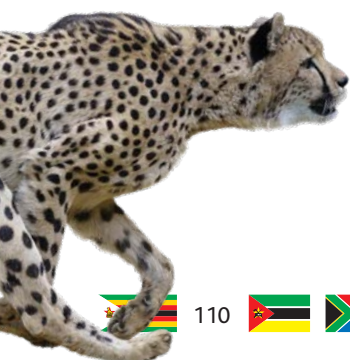
Vad görs?

För att skydda elefanterna är den internationella handeln med betar (elfenben) förbjuden. Trots detta fortsätter tjuvjakten. I insatser för att skydda elefanterna ingår bland annat:

- Att skapa stora skyddade områden över länders gränser, som *Great Limpopo Transfrontier-parken*, som ger

tillräckligt med utrymme för elefanterna.

- Hjälp till byar, så att de kan skydda sig själva och sina odlingar mot elefanterna.
- Att tillsammans med byar i och nära nationalparkerna utveckla alternativ till tjuvjakt.
- Att sprida kunskap i länder som köper olagligt elfenben.

Snabbast i världen!

Geparden är inte bara det snabbaste djuret i *Great Limpopo Transfrontier-parken* utan är världens snabbaste landlevande djur. Världsrekordhastigheten är 120 km i timmen (75 mph).

110

På två hjul mot drömmen

– Min dröm är att arbeta med natur- och djurskydd, som parkvakt eller som revisor på någon organisation som kämpar för att skydda vilda djur. Och drömmen skulle kunna bli verklighet tack vare min cykel, säger Amukelo, 15, i Batiti, nära nationalparken Gonarezhou i Zimbabwe.

”Ända sedan Chilojoklubben kom till vår skola har jag drömt om att arbeta med natur och vilda djur. På klubbens lektioner har vi fått lära oss om djurskydd och om hur allt i naturen omkring oss hänger ihop. Vi har också fått lära oss mycket om tjuvjakt. Tjuvjakt är så dåligt på många sätt, men dom fem viktigaste punkterna enligt mig är:

1. Tjuvjakt förstör våra skogar. Många jägare anlägger bränder för att lättare komma åt djuren.
2. Jakten förstör vår viktigaste naturresurs, dom vilda djuren.

3. Utan vilda djur förlorar vi turister och arbetstillfällen i våra byar och i hela landet.
4. Många människor dör i konflikten mellan tjuvjägare och parkvakter.
5. Organiserad brottslighet som ägnar sig åt olaglig handel med elfenben och skinn gör att vårt land förlorar viktig utländsk valuta och då blir Zimbabwe fattigare.

Skolan viktig

Min dröm är att upplysa byarna nära parken hur vi kan leva i fred tillsammans med dom vilda djuren. Jag skulle vilja arbeta som parkvakt eller som revisor på någon organisation

Vaknar tidigt

– Innan jag fick cykeln gick jag upp klockan tre på morgonen för att hinna med allt jag skulle göra hemma innan jag gick till skolan, säger Amukelo.

Tryggare tillsammans

Amukelo och hennes kusin Abigail cyklar till Alpha Mpapa High School varje dag.

– Det känns tryggare att vara två eftersom det aldrig är riktigt säkert för oss tjejer att vara utanför hemmet ensamma, säger Amukelo.

Chilojoklubben

Chilojoklubben är Gonarezhou Conservation Trust med partners program för skolorna i byarna som ligger nära parken. Klubbens uppgift är bland annat att:

- Undervisa eleverna i natur- och djurskydd på skolor i byarna.
- Ta med elever på dagsturer in i nationalparken för att få uppleva de vilda djuren på riktigt.
- Ta med elever in i parken på ett fyra dagar långt äventyr med övernattnig i tält där de lär sig ännu mer om djur, natur, tjuvjakt, spårning och arbetet med djurskydd.
- Startar skolbibliotek i byarna som ligger nära parken.

GONAREZHOU
NATIONAL PARK
MABALAUTA

som kämpar för att skydda vilda djur. För båda jobben krävs att du har bra utbildning, så skolan är jätteviktig för mig.

Jag är tacksam över att få gå i skolan. Tyvärr tvingas många tjejer här sluta skolan i min ålder och får aldrig chansen till dom yrken jag strävar efter. Många tvingas sluta på grund av fattigdom och fördomar. Om en fattig familj har en son och en dotter, är det alltid sonen som får gå i skolan om dom tvingas välja. Familjen tänker att om sonen utbildar sig kommer han få ett bra arbete och tjäna pengar som familjen får del av.

Man tänker att dottern ska giftas bort och tillhöra en annan familj och att det inte är någon idé att låta henne gå i skolan. Hon kommer aldrig att bidra med pengar till sin egen familj, utan till familjen som hon gifts in i. Det är inte

ovanligt att flickor i min ålder utsätts för barnäktenskap och tvingas hoppa av skolan.

Brott mot tjejer

Många tjejer vågar inte fortsätta sin utbildning när dom börjar i högstadiet eftersom

det är farligt att ta sig till och från skolan. Dom skolorna ligger ofta långt från byn och då passar killar och män på att trakassera och utnyttja flickor som är på väg till skolan. Det är fruktansvärt tycker jag. Män och killar som gör så

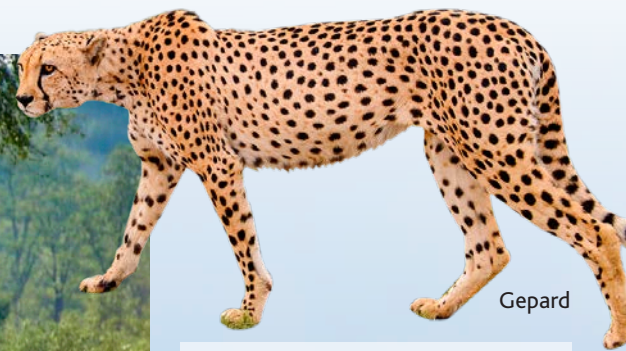

Amukelo

Abigail

Gepard

The Big Five

– Chilojoklubbens har lärt oss mycket om The Big Five som lever här i regionen; elefant, buffel, noshörning, lejon och leopard. Men mitt favoritdjur är vattenbocken som genom att vara snabb och smart ofta klarar sig när rovdjuren anfaller, säger Amukelo.

The Big Five är ett namn som storviltjägare för länge sedan gav de här fem stora djuren. Idag används namnet av både de som bor där djuren lever och av turister som besöker Afrikas nationalparker.

måste arresteras och sättas i fängelse!

Det gör ont i mig att tänka på dom här sakerna. Flickor och pojkar ska ha samma möjlighet till en bra utbildning. Att hindra en tjej från att gå i skolan är ett brott mot hennes rättigheter.

Jag har tur som tillhör dom elever som fått låna en cykel från Chilojoklubben för att

kunna ta mig till skolan på ett säkrare och bättre sätt. Förut vandrade jag till skolan i över två timmar. Jag var tvungen att gå hemifrån redan klockan fem för att hinna. Nu cyklar jag till skolan på 45 minuter! Jag orkar koncentrera mig bättre och har fått bättre skolresultat. Cykeln gör också att jag kommer hem snabbare och hinner både hjälpa till i

hushållet och göra mina läxor. Att komma hem innan det är mörkt är också mycket säkrare för oss tjejer. Det inte bra att gå hem ensam i mörkret. Om jag går klart hela gymnasiet får jag behålla cykeln!” 🌍

Buffelcyklar

Cyklarna heter Buffalo Bikes och kommer från World Bicycle Relief som arbetar tillsammans med Chilojoklubben och Gonarezhou Conservation Trust i nationalparken Gonarezhou.

Se film
om Amukelo på
[worldschildrens
prize.org/videoocg](https://worldschildrensprize.org/videoocg)

Blessing rädd att bli bo

– Förut tjuvjagade pappa inne i nationalparken Gonarezhou för att kunna betala mina skolvavgifter. Men nu har parkvakterna ökat säkerheten och han har tvingats sluta. För mig betyder det att jag inte längre kan gå i skolan eftersom vi inte har några pengar. Nu är jag rädd att bli bortgift och aldrig nå drömmen att själv bli parkvakt, säger Blessing, 15.

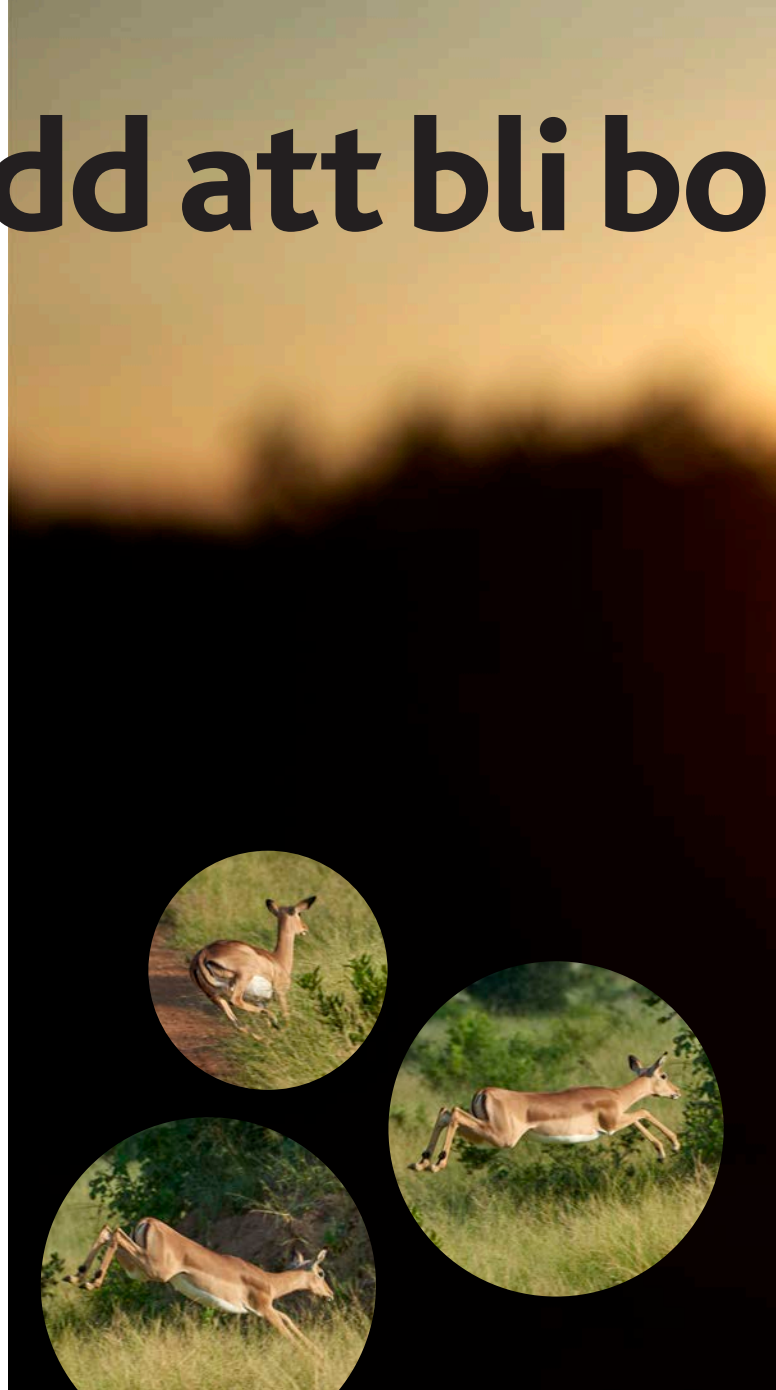
Pappa jagade buffel och impala och sålde köttet. För pengarna betalade han och mamma skolvavgifterna för mig och mina syskon. Men nu har parkvakterna ökat sin närvaro i parken för att skydda dom vilda djuren. Många tjuvjägare arresteras och sätts i fängelse. Förra året förstod pappa att det bara var en tidsfråga innan det skulle hända honom också och valde att sluta. Samtidigt tvingades jag sluta skolan.

Jag saknar verkligen skolan! Mitt liv var så annorlunda då. Jag träffade kompisar och spelade basket på rasterna. Jag lärde mig så mycket viktigt i skolan. Mitt favoritämne var SO där jag lärde mig mycket om miljön och samhället. Jag gillade även språk, både engelska och shangaan. När jag gick i skolan var det roligt att vara

barn. Jag skrattade mycket och kände mig fri.

Långa arbetsdagar

Nu gör jag ingenting annat än arbetar. Jag vaknar fyra på morgonen och sopar hela gården. Sedan tänder jag elden för att värma vatten. Under tiden diskar jag tallrikar och grytor från gårdagskvällens middag. Förr satte jag på mig skoluniformen efter badet och gick till skolan. När jag har lagat frukost till alla går jag nu istället ut och samlar ved, hämtar vatten och tvättar familjens kläder. Vi är nio i familjen så jag måste tvätta varje dag, annars blir det för mycket på en gång. Framåt eftermiddagen börjar jag laga middagen, som är klar vid solnedgången klockan sex. Ibland sitter vi och pratar och berättar historier efter maten,

Blessings pappa jagade impala.

annars går jag och lägger mig direkt för jag är så trött. Här är det den äldsta dotterns uppgift att ta hand om hushållet och jag gör nästan allting.

Ensam och isolerad

Eftersom jag är tjej har jag inte tillåtelse att gå hemifrån och träffa mina kompisar. Jag vet egentligen inte varför. Kanske för att mina föräldrar

Flickor gifts bort

– Många flickor i min ålder som inte går i skolan är redan gifta, säger Blessing.

är rädda för att jag ska råka illa ut. Att jag ska bli utnyttjad eller kanske bli gravid. Så här är det för dom flesta tjejer i min ålder, men inte för killarna. Dom får röra sig fritt och träffa sina kompisar. Så var det för mig också fram tills jag fyllde tio år ungefär. Även om jag förstår att mina föräldrar vill skydda mig tycker jag det är orättvist att killar får stor frihet men inte vi. Jag skulle vilja att vi också kunde röra oss fritt utan att riskera att något händer. Som det är nu känner jag mig väldigt ensam och isolerad.

rtgift

Barnäktenskap

En av anledningarna till att föräldrar är rädda att en dotter ska bli utnyttjad, skaffa sig en pojkvän eller bli gravid, är att det skulle ge familjen dåligt rykte. Om familjen får dåligt rykte blir det svårt att få en dotter bortgift på ett bra sätt. Eftersom det ofta är långt till våra högstadie- och gymnasieskolor, och vi kan bli utsatta för övergrepp på vägen dit, tvingas många tjejer sluta skolan redan efter femman eller sexan. Väldigt få går färdigt hela högstadiet och gymnasiet. Många flickor blir

bortgifta redan i fjortonårsåldern. Mannen betalar lobola till flickans familj, som kor eller pengar, i samband med bröllopet. Därför väljer en del familjer att gifta bort sina döttrar tidigt. Ibland används pengarna till att betala för sönernas skolgång. Det är så fel. Det är förtryck mot oss flickor! Varför får vi inte den utbildning vi har rätt till? Vi borde få lära oss och förstå samma saker som killarna. Så att vi kan leva ett bra liv tillsammans.

Rädd bli bortgift

Det är vuxna män som gifter sig med unga flickor. Jag tycker det är konstigt. Det är fel att gifta sig med barn. Barn är inte mogna för äktenskap. Min mamma och pappa har pratat om att gifta bort mig och det gör mig rädd. Jag har svarat att jag vill gå klart skolan först. Men eftersom vi inte längre har råd med skolvärderna säger dom att det bästa vore om jag gifter mig redan nu. Det gör mig orolig inför framtiden.

När jag gick i skolan kom Chilojokklubben och undervisade oss. Vi lärde oss om naturen, kretsloppet och om vilda djur och varför dom behöver bli beskyddade. Dom berättade också hur viktigt det är att

Buffelköttet betalade Blessings skolvärderna.

Saknar frihet

– När jag gick i skolan var det roligt att vara barn, men inte nu längre. Då kände jag mig fri. Nu gör jag ingenting annat än arbetar, säger Blessing.

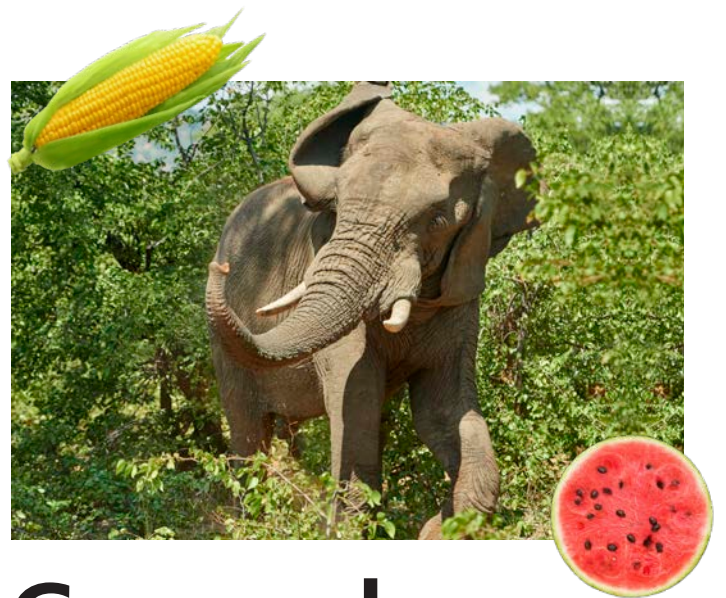
glömma att bli parkvakt. Då kommer jag att bli någons hustru istället. Dom flesta män här skulle förmodligen inte tillåta att deras fruar arbetade inne i nationalparken. Här ska en hustru ta hand om huset, mannen och barnen. Inte arbeta utanför hemmet.

Min pappa tjuvjagade av nödvändighet. När han tvingades sluta på grund av att parkvakterna ökade säkerheten, kunde jag inte längre gå i skolan. Samtidigt vill jag själv bli parkvakt... Det är motsägelsefullt, jag vet! Men jag har lärt mig i Chiloklubben att våra vilda djur är mer värda levande än döda. Att dom är ett arv som vi måste ta hand om för framtiden. Jag tror verkligen på det, även om det har gett mig stora problem.” 🌍

Krossad dröm?

Nu är jag rädd att jag inte ska kunna bli parkvakt eftersom jag har tvingats sluta skolan. Jag kommer nog inte ha tillräckligt med kunskaper för att klara utbildningen, om jag ens blir antagen nu när jag inte har gått färdigt skolan. Och om jag blir bortgift kan jag

**Se film
om Blessing på
worldschildrens
prize.org/videopcg**

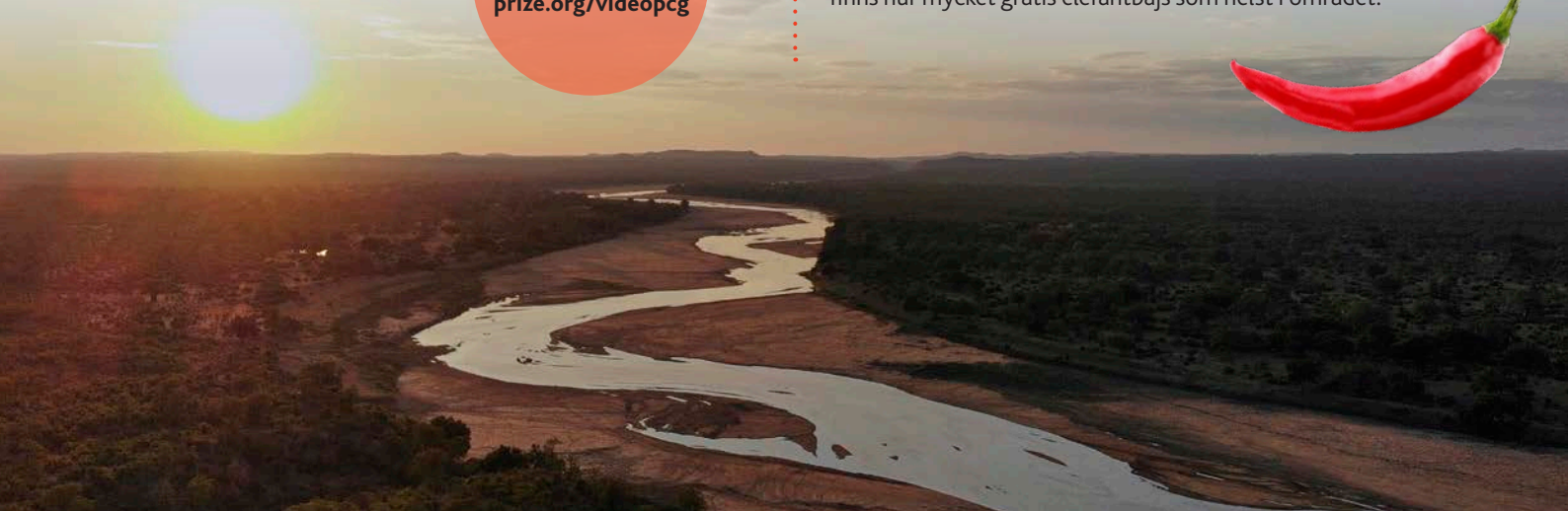
Gonarezhou – Elefanternas plats

– Elefanten är mitt favoritdjur. Dom är så vackra och kloka, men kan också vara farliga och skapar en hel del problem för oss som bor nära parken. Dom vandrar in i våra fält och trampar ner och äter våra grödor som vi behöver för att överleva. Majs, hirs, sorghum, vattenmeloner ... dom äter allt! När elefanterna kommer försöker vi skrämman iväg dom genom att tända eldar, klappa i händerna, ropa och smälla i luften med våra boskapspiskor. Det blir ett vinande ljud som elefanterna inte gillar. Men vi har lärt oss att ta det försiktigt eftersom elefanter kan bli riktigt arga om dom blir uppretade. Dom kan gå till attack och då måste man passa sig. I en av grannbyarna var det en man som blev ihjältrampad för några år sedan. Om vi inte klarar att skrämman iväg elefanterna själva har vi lärt oss att kontakta parkvakterna för hjälp. Vakterna kan skjuta varningsskott i luften och då brukar dom ge sig av. Många gillar verkligen inte elefanter men jag älskar dom! säger Blessing.

Det lever 11 000 elefanter i Gonarezhou och parken kallas för *Elefanternas plats*.

Elefantbajs + chili = inga elefanter!

I området där Blessing bor har Chiloklubben börjat tillverka "chilistenar", som består av elefantbajs och chili tillsammans med byborna för att minska konflikterna med elefanter. Om byborna lägger glödande kol på "chilistenarna" och placerar dem runt sina fält på kvällen, kommer chiliröken störa elefanterna så mycket att de håller sig borta. Skörden är räddad utan att en enda elefant skjutits eller en enda människa blivit skadad. Stenarna är både billiga och enkla att tillverka eftersom många odlar chili och det finns hur mycket gratis elefantbajs som helst i området.

Resa till rötterna

Anxious och de andra barnen vandrar mot baobabträdet inne i nationalparken där de ska lära sig mer om regnceremonier.

Våra rötter är framtiden

Mpfhuka – Resan

Mpfhuka betyder *Resan* på språket shangaan, som talas i Limpopo-området. Programmet Mpfhuka handlar om den "resa" som nationalparken och folket i byarna runt omkring gör tillsammans mot en framtid av respekt, samarbete och fred. Så här fungerar Mpfhuka:

– Tillsammans med byborna har alla platser av stor kulturell betydelse inne i nationalparken som förlorades när byarna tvångsflyttades kartlagts. Nu ska det återigen bli möjligt för byborna att besöka sina förfäders gravar och andra viktiga platser.

– Ger unga möjlighet att lära sig mer om sin kultur, sina traditioner och sin historia.

– Ger bybor arbetstillfällen i parken, bland annat som ansvariga för lodger där turister kan övernatta, byggda av byborna själva i traditionell shangaan-arkitektur.

– När nationalparken skapades tvångsflyttades byn ut ur ett område som varit vårt hem i generationer, ja så länge någon kunde minnas. Vi förlorade våra familjers gravar och andra platser som var viktiga för oss. För naturen och våra vilda djur var det bra, men för människorna och vår kultur var det inte alls bra. Många förlorade meningen med livet, säger Anxious, 15, i Malipati allvarligt. Nu försöker man göra något åt den smärtsamma historien i nationalparken Gonarezhou i Zimbabwe.

Biologi för framtiden

– Jag går på Jichidza High School och mitt favoritämne är biologi. Skolan är det viktigaste som finns tycker jag. Där får man kunskap så att man kan göra något viktigt i livet, säger Anxious.

”När Zimbabwe blev självständigt hette landet Rhodesia. Dom vita, som då bestämde allt, tvingade människor att flytta mot sin vilja när deras regering beslöt att skapa nationalparken Gonarezhou. Den rhodesiska regeringen brydde sig inte om människorna som bodde i området. Att folket hade en kultur och ett sätt att leva som starkt hörde ihop med marken och platsen brydde den sig inte om. Den vita regeringen tyckte att deras kultur var överlägsen vår kultur och var mer intresserad av att fatta beslut som var bra för dom, inte för oss.

Förlorad frihet

När man tänker på skyddet för våra vilda djur och vackra natur var det bra att folk flyttades ut ur parken. Men när man tänker på människors liv och kultur var det inte alls bra. Dom tvingades lämna sina familjers gravar och andra viktiga kulturella platser, som dom platser där byborna bad om regn under torrtider. Att besöka platserna som varit viktiga i generationer, ansågs nu vara ett brott. Det blev även brottsligt att jaga, vilket var det traditionella sättet att leva. Människor förlorade sin frihet.

Platserna som byborna flyttades till var okända och saknade mening för dom. Många

▶ tappade bort sig själva och dom äldre slutade lära ut viktiga saker om vår historia till oss barn. Folk tappade sina rötter och många förlorade meningen med livet.

Mpfhuka

Jag tycker det är viktigt att känna till sina rötter och sin historia. Många äldre som kände till vårt ursprung och som hade kunnat förbereda oss inför framtiden är döda. Men nu har man startat ett program som heter Mpfhuka, som försöker göra det möjligt

för människor att åter igen få besöka sina platser av stor kulturell betydelse inne i nationalparken.

Mpfhuka handlar också om att lära oss unga mer om vår kultur. Imorgon ska jag följa med en grupp in i parken och lära mig mer om hur våra förfäder bad om regn under torrtider. Jag tycker att det är jätteviktigt att få bättre koll på var man kommer ifrån och veta vem man verkligen är.” 🌍

Vill bli ekolog

– I framtiden drömmer jag om att bli ekolog och arbeta med miljöfrågor inne i nationalparken. Det har varit min dröm ända sedan jag var liten och besökte en viltpark tillsammans med min pappa och farbror. Det var fantastiskt att få se giraffer, zebror och elefanter. Det är viktigt att vi bevarar och skyddar våra vilda djur och vår natur, så att den här unika miljön är kvar i framtiden. Det är både vårt natur- och kulturarv, förklarar Anxious.

Konflikt med vilda djur

– Jag bor nära parken och alla vilda djur och ibland blir vi drabbade. Babianer kan döda våra getter och det händer att pytonormar och cevet-katter tar våra kycklingar. Elefanter kan vandra genom byn och äta upp våra skördar. Då är det farligt att vara utomhus, för man kan bli allvarligt skadad. Det händer att lejon kommer nära oss och då håller vi oss också inomhus. Det är viktigt att dom vilda djuren i parken och vi människor i byarna kan leva bra tillsammans. Ibland kommer parkvakter och hjälper oss med det, säger Anxious.

Rhodesia-Zimbabwe

Innan Zimbabwe blev självständigt 1980, hette landet Rhodesia och styrdes av en vit minoritet med sina rötter i Storbritannien, som koloniserade landet på 1800-talet. I Rhodesia hade den svarta befolkningen inte samma rättigheter som den vita. Tvångsflyttningarna av människor ut ur det område som skulle bli nationalparken Gonarezhou skedde främst mellan åren 1932–1975.

Albert var tjuvjägare

– Jag slutade skolan när jag var fjorton år och blev tjuvjägare. Nu vet jag att det var fel. Jag dödade vårt lands ovärderliga naturresurser och vårt arv till kommande generationer. Det gör mig ledsen att tänka på det. Men nu försöker jag göra rätt och betala tillbaka genom att skydda våra vilda djur och vår natur, säger Albert Chari, som idag är parkvakt i nationalparken Gonarezhou i Zimbabwe.

Jag växte upp i den lilla byn Pahlala där jag gick i skolan från ettan till sjuan. Min pappa var parkvakt här i Gonarezhou och jag beundrade honom i hans fina uniformer. Jag ville också bli parkvakt när jag blev stor.

När pappa växte upp tog han hand om sina yngre bröder och såg till att dom hade mat och kunde gå i skolan. Som tack hjälpte våra farbröder oss när pappa själv inte hade råd att betala högstadiet för alla sina fjorton barn. Men den farbror som skulle betala mina skolavgifter reste utom-

lands för att arbeta och det gjorde att jag inte kunde börja. Pappa var ute i fält i flera månader just då och visste inte om det här, så han kunde inte hjälpa mig. Då var jag fjorton år.

Pojke till man

Jag började ta hand om pappas boskap tillsammans med min kompis Isac. Vi vallade boskapen i nationalparken där det fanns gott om bete, men också gott om vilda djur. Isac födde upp hundar och dom var alltid med oss. Första gången hans hundar jagade

och dödade en buskbock kändes det konstigt. Vi gjorde i ordning bytet och jag vågade komma hem med köttet eftersom jag visste att pappa var bortrest.

Mamma blev jätteglad! När en son kommer hem med ett jaktbyte till familjen betyder det att han går från att vara en liten pojke till att bli en man. Jag kände mig stolt och glad.

När pappa kom hem och förstod att jag inte hade börjat skolan betalade han min skolavgift direkt. Men han hade inte råd med böcker och skoluniform, så jag fick ändå inte börja.

Familjen var för stor och vi kunde inte få ett så bra liv som vi önskade, särskilt inte min mamma. Så även om det var tvärtom min dröm att bli parkvakt, började jag jaga igen, så fort pappa hade åkt ut i vildmarken på nytt uppdrag.

Jakt med hundar

Jag började föda upp hundar, precis som Isac. Vi hade alltid minst fyra hundar med oss in i parken. Men eftersom alla hundar i närheten kände mig och kom när jag visslade, hade vi ofta 20 hundar med oss på jakten! Jag använde spjut och pilbåge.

Vi gick upp tidigt, lämnade boskapen att beta och fortsatte längre in i parken och jagade. Vi bar hem bytet som våra mammor började laga till medan vi gick tillbaka och hämtade boskapen. Vi jagade fyra till fem gånger i veckan och jag gillade verkligen det livet. Det gav mat till våra familjer och alla som lät sina hundar följa med oss.

Vi blev byns storjägare och jag kände mig väldigt stolt över det! Ibland sålde jag kött och jag minns att jag köpte mina allra första skor för pengar jag tjänat genom jakten. Innan dess hade jag gått barfota i hela livet.

Jag visste att det vi gjorde var olagligt och att vi skulle kunna råka illa ut. Men jag var en supersnabb löpare så jag var övertygad om att parkvakterna aldrig skulle kunna fånga mig. Även om dom hade

Närkontakt med lejon

– Jag glömmer aldrig mitt första möte med ett lejon. Vi var ute och jagade och kom plötsligt till en lejonkula där en hona matade sina ungar. Lejonet gick upp på sina bakben och röt hotfullt mot oss. Vi stod stilla och började själva ryta tillbaka, men lejonet gav sig inte. Då började vi sakta gå baklänges samtidigt som vi lät. Vi gick baklänges i över en kilometer med lejonet ungefär två meter ifrån oss hela vägen! Jag tvingades lära mig mycket om djuren och naturen för att bli en framgångsrik jägare. Mycket av den kunskapen använder jag idag som parkvakt, berättar Albert.

vapen lärde vi oss att dom bara sköt varningsskott i luften, aldrig mot oss. Vi lärde oss också att vissla på ett speciellt sätt som gjorde att hundarna sprang framför oss, och vi tätt bakom flocken. På det sättet vågade parkvakterna heller aldrig skjuta våra hundar eftersom dom då riskerade att skjuta oss.

Pappa ursinnig

Jag dolde jakten för pappa och vi jagade aldrig när han var hemma. Men till slut nåddes pappa av rykten om mig och Isac.

Jag glömmer aldrig den natten. Pappa var ursinnig och slet upp mig ur sängen. Han gav mig mer stryk än jag trodde var möjligt. Sedan släpade

han mig till Isacs hus där han låste in oss och fortsatte slå oss tills vi till slut erkände att ryktet han hört var sant. Vi var tjuvjägare.

Pappa var oerhört besviken och höll sin första lektion för oss om vilda djur och naturvård. Han sa att djuren var vårt naturliga arv och att dom tillhörde alla. Och om vi inte

skyddade djuren skulle framtida generationer bara kunna uppleva dom genom bilder i böcker. Han förklarade också att det var lönen från hans jobb att skydda djuren som gav familjen pengar till mat och allt annat som vi behövde. Om djuren försvann skulle han förlora jobbet och vi skulle få ett svårare liv.

– När jag är hemma i byn pratar jag alltid om hur viktigt det är att skydda djuren, naturen och att det är brottsligt med tjuvjakt. I framtiden vill jag besöka skolor och berätta om mitt arbete och om viltvård, säger Albert.

Utbildningen till parkvakt innehåller bland annat:

- Djur- och naturkunskap.
- Vapenträning.
- Spårning och spaning.
- Militärteknik som bakhåll med mera.

Dödade elefanter

– I år har vi förlorat en elefant i parken hittills, men antalet dödade elefanter sjunker stadigt. 2016 dödades ungefär 40 elefanter, 2017 cirka 20 och 2018 knappt 10 stycken. Tjuvjägarna vet att vi har betydligt bättre säkerhet i parken nu med över 150 parkvakter i tjänst, berättar Albert.

Fortsatte jaga

Jag kände mig kränkt över att ha blivit så misshandlad av pappa. Jag tänkte, varför ska jag lyssna på honom efter det här? Vi revolterade mot pappa och fortsatte jaga. Det gick eftersom pappa förflyttades till nationalparken Hwange.

När min farbror kom tillbaka hem och jag fick chansen

att börja skolan igen, valde jag ändå jakten. Jag kände inte att jag behövde skolan längre

Jag gifte mig och efter några år tyckte min hustru att jag verkligen skulle sluta med tjuvjakt. Hon sa att jakten aldrig skulle kunna bygga vår familjs framtid. Att vi inte längre kunde leva på något som var olagligt utan att vi

skulle göra det som var rätt. Det gick så långt att hon slängde köttet i dasset. Så arg var hon.

Parkvakt till slut

Min hustru fick mig att börja tänka på det som pappa berättat om viltvård. När Gonarezhou sökte nya parkvakter bestämde jag mig för

Tjuvjägare i Gonarezhou

– Man kan dela upp tjuvjägarna i två grupper. Den ena består av bybor härifrån trakten som både jagar för matens skull och för att sälja köttet. Dom jagar bufflar, zebbor, impala och vattenbockar och använder främst hundar och snaror vid jakten, precis som jag gjorde. Den andra gruppen kommer för det mesta in över gränsen från Moçambique med tunga vapen

och jagar elefanter för betarnas skull. Vi får in den här typen av jägare minst en gång i månaden. Vi spårar, förföljer, arresterar och sätter tjuvjägarna i fängelse. Vi skjuter aldrig för att döda, men ibland måste vi tyvärr skadeskjuta brottslingarna för att försvara oss och för att kunna arresteras dom. Det hände senast förra månaden, säger Albert.

att försöka. Vi var 379 som sökte till utbildningen. Jag vann det inledande tiokilometersloppet. Men det var först efter den stora intervjun med frågor om djur och natur som jag blev antagen till utbildningen. Jag kunde allt. När dom undrade hur det kom sig var jag ärlig och berättade att jag varit tjuvjägare och rört mig bland vilda djur i över tio år. Jag trodde att dom skulle vägra att låta mig börja utbildningen, men dom ville ha någon som förstod hur tjuvjägare tänker och rör sig. Dom ville ha mig och jag var så stolt och glad! Det här var ju min dröm redan när jag var liten och såg pappas fina uniform.

Tillbaka till skolan!

Det känns jättebra att kunna säga till mina två döttrar att jag är en parkvakt som skyddar vilda djur och natur, inte

en kriminell person som dödar och förstör. Jag mår jättebra idag, men tänk om jag hade stannat kvar i skolan, vilken skillnad det hade varit! Jag hade kunnat engelska och mycket lättare förstått utbildningen till parkvakt. Både när det gäller kurslitteraturen och instruktionerna. Jag ångrar enormt att jag hoppade av. Till alla unga killar som hoppat av skolan och tjuvjagar idag har jag bara en sak att säga: Ni måste tillbaka till skolan! Skaffa er en utbildning så att ni kan ta hand om er själva och er familj på ett bra sätt när ni blir äldre.” 🌍

Nya hjältar

– Min gamla jaktkompis Isac och fyra av mina yngre bröder är också parkvakter idag. Dom har nog inspirerats av mig och det gör mig jätteglad och stolt. Byns killar i 10-12-års åldern vill också bli som oss. Dom ser den respekt vi möts av. Jag tror faktiskt att det är vi som är hjältarna idag, inte tjuvjägarna. Unga killar rapporterar till och med viltbrott till oss, så dom är redan med i det här viktiga uppdraget! berättar Albert.

Här är Albert med sina bröder, som också valt att bli parkvakter. Från vänster till höger: Shepard, 25 år, Albert, 33 år, Tapiwa, 24 år och Mike, 31 år.

Anas rättigheter kränks

– Jag blev gravid när jag var fjorton år och tvingades sluta skolan och gifta mig. Nu lever jag som i ett fängelse. Men som tur är plockar min man apelsiner på en gård i Sydafrika istället för att tjuvjaga. Många tjejer här har förlorat sina män som jagat noshörning och dom har det ännu svårare än jag, säger Ana, 16, i en by nära Limpopo-parken i Moçambique.

” Jag älskade skolan! Mina favoritämnen var matte, engelska och portugisiska. Självklart hjälpte jag till hemma men jag hade också tid att vara med mina kompisar. Vi gjorde ofta våra läxor ihop.

Mitt liv förändrades totalt när jag var fjorton. Jag blev med barn och tvingades sluta skolan. I vår tradition räknades jag som hustru till mannen som gjorde mig med barn. Jag tillhörde hans familj och dom ville inte att jag skulle fortsätta i skolan. Jag grät men hade ingenting att säga till om. Min roll blev att ta hand om barnet, min man och hushållet.

Min man är bara tjugo år, och ingen tvingade in mig i förhållandet från början. Men jag blev besviken över att han

visade sig vara den typen av man som skulle bestämma över mig. Han tvingade mig att sluta skolan och han vägrar att låta mig börja igen. Jag vet för jag frågade nyligen. Jag blir ledsen och arg, men här bestämmer mannen och jag måste lyda.

Som ett fängelse

Jag sopar gården, hämtar ved, arbetar i fälten, stöter majs och tar hand om min dotter. Min man köper kläder till henne, annars är det jag som tar hand om vår dotter. Jag tvättar min mans kläder, ser till att det alltid finns vatten så att han kan tvätta sig och lagar hans mat. Han förbjuder mig att träffa mina kompisar och det får mig att känna mig ensam och utanför. Jag ser

Flickor räknas inte

– Här har inte flickor och pojkar lika rättigheter. Livet är svårare för flickor, som städar, lagar mat och allt annat hushållsarbete. Killar gör ingenting. Men deras röster och åsikter räknas mer än flickors, i familjen, skolan och byn. Jag gillar verkligen inte det där. Det är inte rätt, det borde ändras. En flicka skulle ha lika mycket att säga till om, vi är ju båda människor, säger Ana.

Ensam och utanför

– När jag ser mina kompisar gå till skolan samtidigt som jag är här blir jag ledsen, säger Ana.

när dom går till skolan och det gör mig ledsen. Jag bor där jag inte kan göra vad jag vill och inte får träffa vem jag vill. Det är som ett fängelse.

Män dör

Det finns inga jobb här så min man plockar apelsiner på en gård i Sydafrika. Han är bara hemma ett par gånger om året. Det är inte lätt, men i alla fall mycket bättre än om han hade tjuvjagat noshörning.

En av mina släktingar sköts

till döds i Sydafrika under tjuvjakt, och många tjuvjägare härifrån byn sitter i fängelse. Det är jättesvårt för familjerna att klara sig när männen försvinner. När det inte finns pengar blir det svårt med mat och barnens skolgång. Den oron slipper i alla fall jag. Men jag tänker på skolan varje dag. Det känns som om jag förlorade chansen att få ett bra liv den dagen jag tvingades sluta.”

Tjuvjägaren Paulo har fått

– Jag slutade skolan när jag var tretton år och började jaga på heltid. Det kändes meningslöst att gå kvar eftersom det ändå inte finns några jobb här. Men jag har fått nog nu. Många tjuvjägare och parkvakter dödas. Tjuvjakten måste få ett slut, säger Paulo, 16, som bor i en by intill nationalparken Limpopo i Moçambique.

– Vi jagar oftast tidigt på morgonen, men ibland på kvällen med hjälp av starka ficklampor. Djuren dras till lampans sken, blir bländade och paralyserade, och då skickar man hundarna på bytet. Är det smådjur så dödar hundarna dom direkt, men är det större djur som impala, dödar vi bytet som hundarna fångat med hjälp av machete och panga, berättar Paulo.

Här har folk alltid jagat för att överleva. Det är en livsstil, vi är jägare. Jag tror att det är därför som många fortsätter att jaga trots att det är brottsligt. Så är det för mig. Både min pappa och farfar är jägare. Jag gör som dom.

När jag var tio år började jag jaga med mina hundar inne i Limpopo-parken. Att jaga med hund är det traditionella sättet att jaga här. Jag vaknar tidigt, samlar ihop mina elva hundar, sju stora och fyra små, och ger mig ut på jakt tillsammans med tre kompisar. Vi jagar impala-antiloper och andra mindre djur. Vi får hela tiden hålla ögonen öppna så att inte parkvakterna upptäcker oss.

Jag glömmer aldrig en tidig morgon när jag var fjorton. Vi hade spårat en impala och jag

skickade iväg hundarna efter den. Jag låg gömd i ett buskage när jag plötsligt såg hur hundarna blev omringade av parkvakter. Dom sköt tre av mina hundar till döds för att skydda impalan. Jag sprang allt vad jag orkade och lyckades komma undan. Flera av mina andra hundar var skadade och hade gummikulor i kroppen. Men det är långt ifrån den enda gången som parkvakternas gummikulor skrämte oss ut ur parken. Och en av mina kompisar, som också är sexton år, blev arresterad och hamnade i fängelse i tio månader.

Noshörningsjakt

Att jaga har inte bara med tradition att göra. Eftersom det inte finns några jobb här är det många som tjuvjagar för pengarnas skull. Pappa och

hans kompisar tjuvjagar inne i parken, men även efter noshörning. Dom gör det över gränsen i Sydafrika, eftersom noshörningarna har blivit så hårt jagade här att dom nästan är utrotade. Det är noshörningshornen, som är mycket värdefulla, dom vill åt. Antingen säljer man hornen i den närmaste större staden, eller i huvudstaden Maputo.

Ofta består ett jaktlag av fyra personer, och för ett enda horn kan varje jägare i laget få 800 000 meticais (125 000

kronor)! Alla här som har fina hus och bilar har det genom tjuvjakt på noshörning. Alla. Så är det för min familj också. Våra två hus, TV-apparater, parabolantennor, mobiltelefoner, cd-spelare och pick-upen är köpta med noshörningspengar. Folk startar företag, som taxiverksamhet och fiske, med hjälp av pengar från tjuvjakt.

Tjuvjakt har blivit ett sätt att leva för nästan alla här. Föräldrar säger till sina barn att det är det enda sättet om dom vill slippa leva i fattigdom. Och vi gör som våra föräldrar säger.

Som ett krig

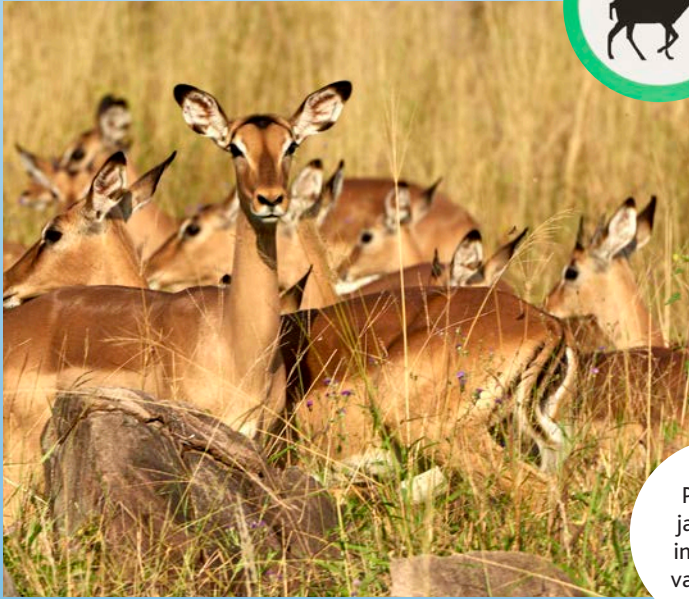
Planen var att jag skulle träna jakt på mindre djur här i parken, och sedan börja jaga nos-

Älskar hundarna

– När mina hundar blev skjutna av parkvakterna blev jag både arg och ledsen. Jag fick försöka ta ut gummikulorna ur kroppen på dom som överlevde och det var fruktansvärt. Nu kan jag förstå att parkvakterna bara gjorde sitt jobb, och dom gjorde det dessutom bra. Dom ville skydda impalan och få mig att sluta tjuvjaga, säger Paulo.

nog

Paulo har jagat både impala och vattenbock.

Ofta består ett jaktlag av fyra personer, och för ett enda horn kan varje jägare i laget få 800 000 meticaïs (125 000 kronor)!

hörning i Sydafrika tillsammans med pappa. Men nu har jag ändrat mig. Även pappa för han är rädd att jag ska bli dödad eller hamna i fängelse. För det är verkligen farligt.

Parkvakterna i både Moçambique och Sydafrika har ökat säkerheten och många härifrån byn har blivit dödade. En av mina grannar sköts till döds för inte så länge sen. Men det är inte bara tjuvjägare som dödas, många parkvakter skjuts också till döds. Det är som ett krig. Det känns inte bra, tjuvjakt är brottsligt och fel. Det måste få ett slut.

I skolan lärde jag mig att vi måste skydda våra vilda djur eftersom dom annars kommer att bli utrotade. Som noshörningarna här hos oss.

Parkvakterna har ett viktigt arbete som skyddar djuren och naturen, och så får dom lön. Dom är coola som gör det rätta. Jag vill också bli sån, inte vara en brottsling som tjuvjagar.

Men jag kan nog inte bli anställd som parkvakt eftersom jag slutade skolan så tidigt. Min högsta önskan är att få fortsätta min utbildning och göra något vettigt av mitt liv.”

Se film
om Paulo på
[worldschildrens
prize.org/videopcg](http://worldschildrensprize.org/videopcg)

Byar med nya hus byggs utanför Limpopo-parken.

– Många av byns killar som är i min ålder går inte i skolan utan tjuvjagar istället. Genom att döda djuren begår dom brott som kommer att göra Moçambique fattigare. Men killarna får även sina rättigheter kränkta när deras föräldrar uppmuntrar dom att tjuvjaga istället för att gå i skolan. Det är alla barns rätt att få gå i skolan, säger Luis, som bor nära Limpopo-parken i Moçambique.

Älskar djuren och hatar

Jag och mina syskon går i skolan, både mina bröder och systrar. Vi är absolut inte rika, men mamma och pappa sliter hårt för att vi ska kunna gå i skolan och få ett

Tjejer gifts bort

Det är helg och Luis hjälper sin lillasyster Rijay med läxorna.

– Här får inte alla flickor gå i skolan, men i min familj går både flickor och pojkar i skolan. Mitt favoritämne är portugisiska och i framtiden vill jag bli lärare, säger Rijay, 10.

– Flickor har svårast att få gå kvar i skolan eftersom många tjejer i min ålder gifts bort. Det är fel att någon som själv är ett barn ska bli förälder och veta hur man ska ta hand om ett barn. Alla barn ska gå i skolan, säger Luis.

bra liv. Dom gör det för att dom älskar oss. Pappa och mamma odlar majs, sötpotatis och kassava. Båda arbetar i fälten och på helgerna hjälper jag och mina syskon till.

Killar i min ålder som inte går i skolan, börjar nästan alltid med tjuvjakt inne i parken, ofta uppmuntrade av sina egna föräldrar. Det är vansinnigt eftersom dom kan bli skjutna eller hamna i fängelse. Det är många här i byn som är tjuvjägare och jag tror att det främst beror på att dom inte har gått tillräckligt länge i skolan. Dom förstår inte att det är viktigt att bevara djuren och naturen. Att allt i naturen är ovärderligt och hänger ihop i ett kretslopp. Dom förstår inte att djuren är utrotningshotade. Att en dag kommer noshörningarna att vara slut, och då kommer dom inte att tjäna några mer pengar.

Man måste kämpa

En del säger att dom tjuvjagar eftersom det inte finns några arbeten här. Men jag tycker inte det finns ett enda tillräckligt bra skäl som gör att tjuv-

jakt är okej. Om du vill ha ett arbete och överleva kan du alltid hitta ett. Du kan bli fiskare eller bonde som min pappa. Då får du både mat att äta och grödor eller fångst att sälja och kan tjäna pengar. Det är inga enkla arbeten, man måste kämpa hårt för att överleva. Och pappa säger att det blir allt svårare att odla majs och sötpotatis, att regnen inte kommer som dom ska och att det beror på klimatförändringarna. Men vi som bor här kan ju faktiskt även arbeta

som parkvakter och skydda djuren istället för att döda dom. Då tar vi hand om naturen och på det sättet hjälper vi faktiskt klimatet.

Jag har lärt mig om natur, miljö och vilda djur i skolan, men min kärlek till djuren och viljan att skydda istället för att döda dom, kommer från mina föräldrar.

Kunskap viktigast

Kunskap är enda chansen om vi ska kunna få ett slut på tjuvjakten. Vi måste lära oss

Skolan viktigast

– Om jag så måste sälja vårt plåttak till huset för att ha råd att låta mina barn få en bra utbildning skulle jag göra det! Ingenting är viktigare än utbildning. Då kan man få ett bra arbete och inte börja med tjuvjakt och bli lurad att tro att det är ett gott liv. För det är det inte, säger Luis pappa Isaac.

Hjälps åt

– På helgerna hjälper jag och mina syskon mamma och pappa i fälten, säger Luis.

tjuvjakt

mycket om djur, natur, miljö och barnets rättigheter redan när vi är unga. Så att vi blir bättre än dagens föräldrar och inte skickar ut våra barn på

tjuvjakt, utan istället följer barnets rättigheter och låter både våra flickor och pojkar gå i skolan.

Vi måste också sluta tycka

Familj mot tjuvjakt

– Just nu sitter åtta män från byn fängslade i Sydafrika för tjuvjakt, med långa straff på upp till åtta år. Och elva bybor har blivit skjutna till döds av parkvakter, tio i Sydafrika och en i Moçambique, säger Luis pappa Isaac.

– Min kusin blev dödad i Sydafrika när han tjuvjagade noshörning. Hans tvååriga son blev utan pappa. Det är fruktansvärt. Samtidigt förstår jag varför det hände. Tjuvjakt är brottsligt, alla vet det, ändå gav han sig av, säger Luis.

Moçambique drabbas

Pojkarna som slutar skolan och börjar tjuvjaga gör enligt Luis Moçambique fattigare på tre sätt:

1. Om man inte går i skolan och lär sig viktiga saker blir det svårt att vara med och hjälpa till att utveckla Moçambique.
2. Om elefanter, noshörningar, impalas och andra fantastiska djur utrotas förlorar Moçambique både sin art- och kulturrikedom. Landet blir fattigare och alla förlorar.
3. Om tjuvjakten fortsätter förlorar landet och byarna pengar och arbetstillfällena som skapas när turister vill komma och uppleva de vilda djuren. Bybor kan börja arbeta på hotell och restauranger och som guider och parkvakter, men finns det inga vilda djur så kommer inga turister och då finns inte de jobben kvar.

Se film
om Luis på
worldschildrens
prize.org/videopcg

att tjuvjägarna är coola och framgångsrika. Dom är inget annat än brottslingar. Vi måste få förebilder som har lyckats på grund av att dom har gått i skolan och arbetat hårt, inte för att dom har stulit och dödat. Jag vill bli en sån person. Jag vill bli ingenjör och tjäna pengar, ha ett fint hus och en schysst

bil. Men jag vill också briljera genom att göra något viktigt i livet, för samhället. Att jag bygger upp och hjälper till istället för river ner och förstör.” 🌐

Fotboll bäst

– Det bästa jag vet är att spela fotboll med mina kompisar! säger Luis.

Pappa tjuvjägaren dödad

– Min pappa blev skjuten till döds av parkvakter i Sydafrika när han tjuvjagade noshörning förra året. Jag saknar honom varje dag, säger Ronaldo, 13, i en av byarna vid nationalparken Limpopo i Moçambique med många tjuvjägare.

”Pappa och jag var bästa kompisar och det är väldigt tomt utan honom. Samtidigt är jag jättearg på honom för att han tog sig till Sydafrika som tjuvjägare och blev dödad. Jag hatar tjuvjakt. Det är fel att döda djuren eftersom dom är oskyldiga och inte kan säga ifrån. Det är till och med brottsligt att döda djuren. Jag önskar att min pappa hade gjort något annat, men han gjorde det för att vi är fattiga.

Mamma och jag lever ensamma nu och ingenting är som vanligt längre. Mina två yngre systrar har flyttat till min moster i en annan del av landet eftersom mamma inte klarade av att ta hand om alla sina barn själv. Mamma fiskar och säljer fångsten på marknaden inne i stan. Ibland har vi tillräckligt med pengar, ibland inte, och det är ofta jag går och lägger mig hungrig.

Jag går i sexan nu och mina morbröder hjälper mig med

skolavgiften, men vi har inte råd med skoluniform. Ibland blir jag retad för det. Dom andra säger att jag är fattig och det gör mig ledsen. Men det är många andra i skolan som har det precis som jag. Dom har inte heller någon pappa hemma längre eftersom dom har tjuvjagat och antingen blivit skjutna eller sitter i fängelse. Här tjänar oftast män mer pengar än kvinnor så när pappan försvinner blir det väldigt svårt för mamman att

ta hand om familjen ensam. Själv kommer jag aldrig bli tjuvjägare. På helgerna hjälper jag farfar med boskapen, men jag drömmer om att bli ingenjör. Och jag älskar att spela fotboll, det är det bästa jag vet!”

Mira är parkvakt

– När jag var tretton år fick jag möjlighet att börja på en förberedande lärarutbildning. Det var min dröm och mamma var jättestolt, men pappa sa nej. Han sa att högre utbildning inte var någonting för flickor. Eftersom det är mannens ord som gäller här, inte kvinnans, tvingades jag sluta skolan, berättar Mira. Idag är hon en av tre kvinnliga parkvakter i nationalparken Limpopo i Moçambique, med det farliga uppdraget att spåra, arrestera och fängsla tjuvjägare.

”**M**ina föräldrar skiljde sig när jag var tre år. Pappa förbjöd mig och mamma att träffas och tvingade mig att flytta hem till honom och hans andra hustru. Jag fick inte mat förrän alla deras gemensamma barn hade ätit sig mätta och bara rester som aldrig räckte. Jag var jämt hungrig och brukade gå till marknaden för att plocka brödsmlor och annat från marken som jag kunde äta.

När pappa tvingade mig att sluta skolan var det i hans hem jag skulle behöva vara hela

dagarna. Jag var förtvivlad. Men vad pappa inte visste var att jag under några år hade lyckats träffa mamma i smyg på marknaden på väg hem från skolan. Jag bestämde mig för att rymma till henne för att fortsätta min utbildning.

Misshandlad

Efter tre dagar stack jag, men pappa hann ifatt mig och släpade hem mig. Han band mig vid en stol och slog mig med en gummislang. Han sa att han skulle slå ut den onda

anden som mamma hade smittat mig med. Sedan lämnade han mig hos sin syster i en by långt hemifrån, där jag tvingades arbeta i hennes fält. När jag förklarade att jag hellre ville gå i skolan, sa hon att den enda skola jag skulle gå i nu var att lära mig använda en hacka.

Efter nio månader fick jag en dag veta att mamma plötsligt hade dött. Tårarna bara rann. Jag hade inte ens hunnit säga hejdå till mamma när jag blev bortförd, och nu kändes det som om jag inte hade något kvar att leva för. Men till slut samlade jag kraft och bestämde mig för att hedra mamma

– Jag älskar djur! Här kramar Mira spårhunden Cruiser.

Fred med pappa

– Min farmor som bodde i närheten upptäckte efter ett tag att jag behandlades dåligt. När pappa och hans hustru gick till fälten gömde farmor mat till mig i en hålighet i ett mafureira-träd som växte precis utanför vårt hus. Jag tror att hon räddade livet på mig, berättar Mira.

– Jag gav min första lön som parkvakt till pappa. Han fick även en fin kostym, hatt och skor. Då rann tårarna på honom. Jag tror han skämdes över hur han hade behandlat mig. Men jag har slutit fred. Jag har förlåtit.

Mira ovanlig tjej

– Mira är chef över 23 killar i lägret. Det är ovanligt med kvinnor som chefar över män här i Moçambique. Men Mira är inte chef för att hon är kvinna, utan för att hon är bäst, säger en stolt José Zavala, som är en av ledarna i lägret.

Radiokontakt

– Vi rapporterar om allt som händer till basen via radio. Till exempel om dom behöver skicka helikoptern för att hämta tillfångtagna tjuvskyttar.

genom att fly, gå färdigt skolan och skapa ett bra liv. Jag visste att det hade gjort henne lycklig.

Hemhjälp

Jag lyckades rymma till huvudstaden Maputo där jag började arbeta som hemhjälp. Då var jag fjorton. Efter ett tag hade jag samlat ihop så mycket pengar att jag kunde flytta till en släkting och börja skolan igen. Samtidigt som jag gick i skolan lagade jag mat som folk köpte till sina kalas och det hjälpte mig att betala och gå klart högstadiet och gymnasiet.

En dag såg jag på TV att en nationalpark skulle starta en utbildning inom ekoturism.

Jag har alltid älskat djur och natur, så jag sökte direkt och blev antagen. När jag hade gått klart den kursen sökte jag till parkvaksutbildningen här i Limpopo. Den är känd som den bästa och hårdaste utbildningen i hela landet. Av 140 sökande var det efter mycket hårda tester i terränglöpning, vandring, cykling och mycket annat 40 personer kvar. Och vi var bara tre tjejer. Jag var överlycklig!

Parkvakt

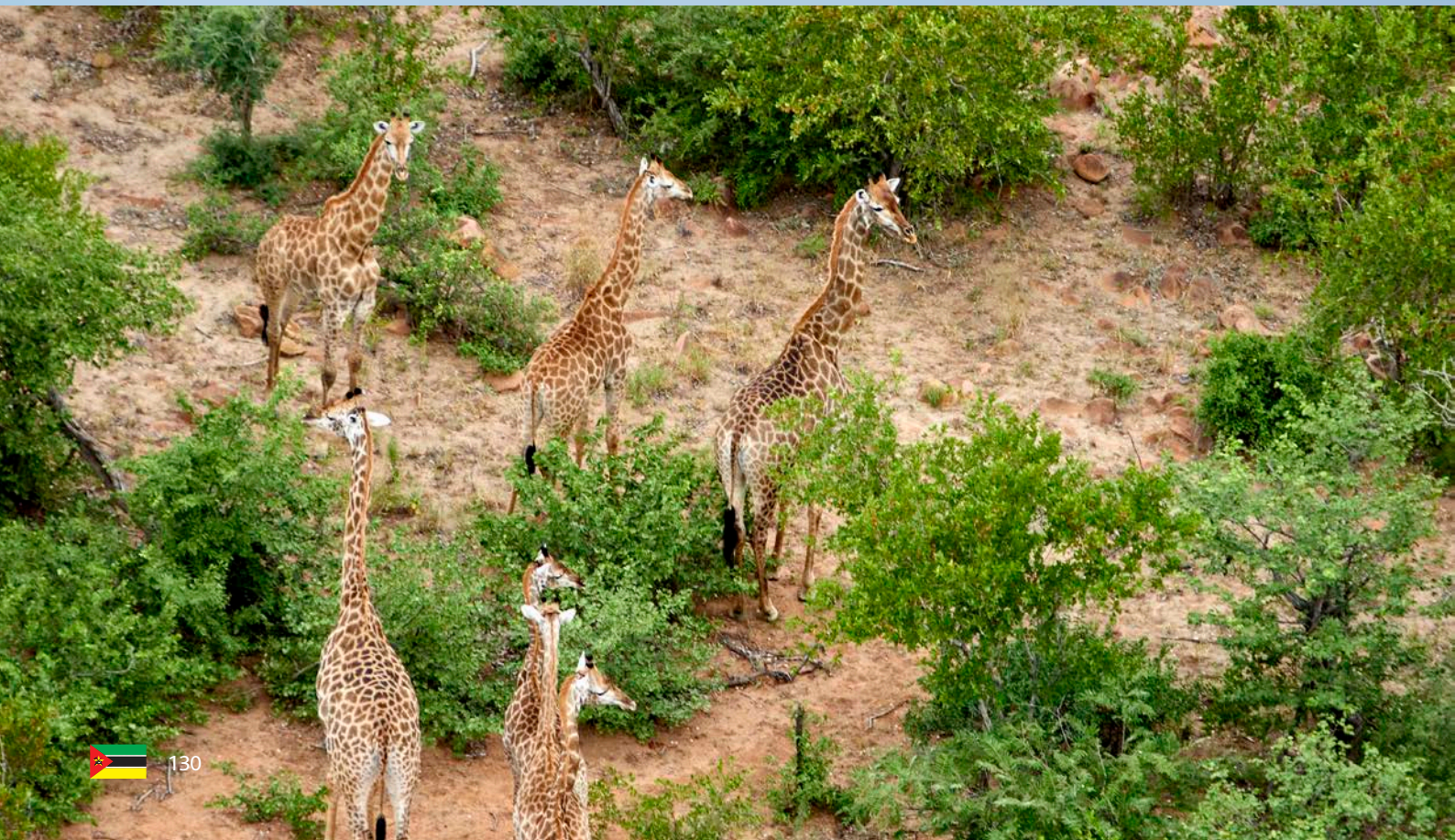
Nu har jag varit parkvakt och gruppchef här i tio månader och jag älskar det! Min uppgift är att skydda mångfalden av djur och växter här i

Limpopo. För mig innebär det främst att spåra, tillfångata och arrestera tjuvskyttar. Vi samlar även in snaror och upplyser byarna om hur viktigt det är att vi tar hand om djur och natur. Ekonomiskt eftersom viltturism ger arbete och pengar, exempelvis är tio av mina arbetskamrater från fattiga byar precis utanför parken, men även socialt och kulturellt. Djuren är en del av vårt arv och identitet.

När vi besöker byarna blir det väldigt tydligt att pojkar och flickor inte har samma rättigheter här. Flickor har inte samma möjlighet att få gå i skolan och många föräldrar gifter bort sina 14-åriga döt-

rar i utbyte mot kor och pengar. Jag hatar det där. Andra tjejer tvingas sälja sina kroppar för att överleva.

Jag vill besöka byar och skolor och berätta om viltvård och tjejers rättigheter. Visa att det går att lyckas och göra viktiga saker i livet, trots att man haft det tufft och fattigt. Trots att man är tjej.”

Farliga uppdrag

– Jag heter egentligen Lucrecencia Macuacua, men alla kallar mig för Mira! Självklart är jag orolig för att jag eller någon av mina arbetskamrater ska bli skadad eller dödad. Men dör jag i tjänsten kan jag dö lycklig för då har jag dött på grund av att jag försvarat och kämpat för det som är rätt, säger Mira.

Långa vandringar

– Vi vandrar minst 20 km om dagen när vi patrullerar till fots. Vi har mat, vatten och allt vi behöver för att kunna stanna så länge i bushen som krävs för att spåra upp tjuvskyttarna. Som längst har jag varit ute i fem dagar. Vi sover på stenblock, aldrig direkt på marken eftersom det finns risk att bli nertrampad av bufflar! Vi arbetar i tre veckor, och sedan är vi lediga en vecka, säger Mira.

Fotavtrycksboken

Vattenflaskan

Kompassen

Handfängsel

Värdefulla noshörningshorn

– För inte så länge sedan var jag med och spårade och tillfångatog tjuvjägare vid sydafrikanska gränsen som dödat noshörningar. Jag har precis vittnat i domstol och nu väntar 20-åriga fängelsestraff för jägarna. Ett kilo noshörningshorn är värt 500 000 meticaïls (78 000 kronor). Här är minimilönen 3 500 meticaïls (530 kronor) i månaden, men väldigt många tjänar inte ens det. Men även om man är fattig har man en möjlighet att säga nej när den organiserade brottsligheten från Asien säger åt dig att skjuta våra djur. Du har alltid en möjlighet att göra det som är rätt, säger Mira.

Rädda Noshörningen

Noshörningen har funnits i 60 miljoner år. Tidigare fanns det 30 noshörningsarter, men det finns bara fem arter kvar och alla är hotade. I *Great Limpopo Transfrontier-parken* finns nu inga noshörningar kvar i de delar som ligger i Zimbabwe (*Gonarezhou-parken*), och i Moçambique (*Limpopo-parken*). I genomsnitt dödas två noshörningar varje dag av tjuvjägare för sina horns skull.

När den föds väger noshörningskalven 60 kilo och den vita noshörningen, det näst största däggdjuret på land, kan bli 1,8 meter hög och väga 2 500 kg!

Noshörningar har ett rykte om sig att vara både farliga och argisinta. Det beror främst på att noshörningar inte ser så bra, inte längre än cirka 15 meter. Det gör att de är på sin vakt och lätt känner sig hotade.

Har viktig roll

Noshörningar är några av de största växtätarna och spelar en avgörande roll i ekosystemen. De betraktas som en "paraplyart". Det innebär att andra arter som växter, insekter, fåglar och däggdjur är beroende av dem. Noshörningar äter stora mängder växter, vilket hjälper till att hålla en bra balans i ekosystemet. Om noshörningar försvinner förändras landskapet. Det passar inte längre för arter som antiloper, som då lämnar området.

Som en av *The Big Five* (De fem stora) bidrar noshörningen även till ekonomisk tillväxt genom turism, som skapar jobb och möjligheter i byar och samhällen.

En hotad art

I början av 1900-talet fanns det fler än 500 000 noshörningar. I dag finns bara 23 500 vilda noshörningar kvar. Det finns ett förbud mot internationell handel med noshörningshorn, men varje dag dödas i genomsnitt två noshörningar för sina horns skull. Det är organiserade kriminella ligor (brottsyndikat) som ligger bakom den olagliga tjuvjakten och handeln med horn från Afrika till Asien. Medan tjuvjägare och deras familjer ofta drabbas svårt, tjänar brottsyndikatens ledare enormt mycket pengar.

Köparna finns främst i Kina och Vietnam där noshörningshornet – som består av ihopklumpat hår eller keratin, som är samma typ av protein som ditt hår och dina naglar består av – tros ha läkande krafter och används i traditionell medicin. Hornen har också blivit en statussymbol och säljs som dyrbara presentartiklar.

Vad görs?

Flera organisationer arbetar för att rädda noshörningen. Peace Parks Foundation:

- Utbildar parkvakter för att kunna upptäcka, spåra och gripa tjuvjägare.
- Ger helikoptrar, spårhundar, värmekameror och radarsystem till parkvakter.
- Stärker samarbetet mellan olika säkerhets- och brottsbekämpande organ i Moçambique, Sydafrika och Zimbabwe.
- Arbetar med byar i och nära nationalparkerna för att tillsammans med byarna utveckla alternativ till tjuvjakt för att överleva.
- Räddar noshörningskalvar som blivit föräldralösa på grund av tjuvjakt.
- Upplyser unga människor i Vietnam och Kina om följderna av tjuvjakt och olaglig handel med noshörningshorn.